

locutart

l'art de locutar

FALLA PLAÇA CERVANTES
SUECA 2025

locutart

l'art de locutar

FALLA PLAÇA CERVANTES

EDITA:

Associació Cultural
Falla Plaça Cervantes.
C/ Cantant la Vendrell, s/n
CIF: G-46843025

DIPÒSIT LEGAL:

V-531-2011

TIRADA:

275 exemplars.

DIRECCIÓ I COORDINACIÓ:

Amparo Vendrell Fos

DISSENY, MAQUETACIÓ I PORTADA:

Ana Blanch Vidal

ASSESSORIA LINGÜÍSTICA:

Dúlia Serra Roselló

IMPRESSIÓ:

Blauverd Impressors, S.L.

**FOTOGRAFIES I ARXIUS
GRÀFICS:**

Junta Local de Sueca, el Perelló i el Mareny de
Barraquetes
Arxiu Amparo Vendrell Fos
Arxiu Falla Plaça Cervantes
Estil i Art Fotògrafs
Ana Piera Fotografia
Jordi Astruells Fotografia

VEUS:

Andrea Alberola Benedito
Josep Fuster Puchades
Fermín Baldoví Marí
Mariam Ruiz Vendrell
Arantxa Meseguer Lledó
Amparo Vendrell Fos
Ana Blanch Vidal
Jose Miguel Soria Urios

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria d'Educació,
Cultura i Esport

El present llibret ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat Valenciana per a la promoció de l'ús en valencià de l'any 2025.

El present llibret ha participat en la convocatòria dels premis per a la promoció de l'ús del valencià de la Regidoria de Promoció Lingüística de l'Excm. Ajuntament de Sueca.

El present llibret ha participat en els Premis de les Lletres Falleres.

Index

06 **PRÒLEG**
Veus de foc

10 **REPRESENTANTS**
Salutació Presidenta
Salutació President Infantil
Fallera Major Infantil
Fallera Major

36 **FALLES**
Falla Gran
Falla Infantil

52 **COMISSIÓ**
Junta Directiva
Comissió
Comissió Infantil

60 **GUARDONS**
Participacions
Premis
Presidenta d'Honor
Recompenses
Guardons
Bunyol d'or i brillants amb fulles de llorer

70 **ACTES**

76 **COL·LABORACIONS
LITERÀRIES**

174 **INFANTIL**
On està la meua veu?
Passatemps
Lectures recomanades

182 **RECORDS**

196 **PUBLICITAT**

Pròleg

locutar [lokutár]

1. v. tr. i intr. **AUDIOVIS.** Comunicar un locutor (alguna cosa, especialment una notícia) a l'audiència.
2. v. tr. **AUDIOVIS.** Posar veu (a una imatge o a un text).

LOCUTART és el tema escollit per al llibret 2025 de la Falla Plaça Cervantes. Enguany, la nostra falla vol retre homenatge a una disciplina que, tot i estar present en les nostres vides, sovint passa desapercebuda: *L'ART DE LOCUTAR*. Les veus que ens acompanyen diàriament, ja siga a través de la ràdio, la televisió o els esdeveniments en viu, tenen un poder especial. Són elles qui, amb la seva dicció, entonació i passió, aconseguen transmetre emocions, fer-nos reflexionar o, simplement, amenitzar els nostres moments.

LOCUTAR és un ART, és saber expressar-te donant l'entonació adequada a poemes i a textos. D'aquesta forma, el llibret que tenen vostès a les mans, es converteix en una mena de catàleg raonat d'una exposició dedicada a *L'ART DE LOCUTAR*, les locucions com una combinació fixa de diverses paraules, unides sovint per una sintaxi particular, amb un sentit unitari per a tots els parlants de la nostra llengua, el valencià.

Locutar no és només parlar, és molt més. És saber comunicar amb l'ànima, fer que cada paraula ressoni amb la força que mereix. És convertir un text en vida, fer arribar missatges clars i contundents, mantenir l'atenció i, en definitiva, connectar amb les persones. En aquest llibret, volem celebrar eixe art, eixa màgia que s'aconsegueix només amb la veu i les paraules.

Així com les falles són un exemple d'art efímer que uneix la tradició i la modernitat, la locució també és capaç de crear instants inoblidables, on la paraula és protagonista. Des d'ací, el nostre homenatge a totes aquelles veus que, amb professionalitat i passió, ens han guiat en la història dels mitjans i la comunicació.

A la Falla Plaça Cervantes de Sueca, l'any 1992, es va crear la figura del Faller Major, que era nomenat en la Nit del Faller d'Honor i el càrrec era ostentat per persones de reconegut prestigi. El primer va ser Luis del Olmo i eixe any es va fer el programa de ràdio "Protagonistas" des de Sueca, al Centre Bernat i Baldoví.

Els professionals de la comunicació no sols estan locutant en festes, sinó que també estan donant veu en desastres naturals i catàstrofes com és el cas de la recent DANA. Ells i elles s'han desplaçat fins al lloc per a donar-nos una bona informació.

Moltes gràcies a totes les persones que han fet possible este llibret, als autors i autores de les col·laboracions literàries i a les institucions com l'Ajuntament, la Biblioteca Suecana, l'arxiu fotogràfic López Egea, al setmanari Sueca.

Comencem aquest recorregut per l'art de locutar, un viatge de paraules, emocions i vivències que ens recorden la importància de comunicar des del cor. Benvinguts al meravellós món de la locució i formar part d'este viatge emocional.

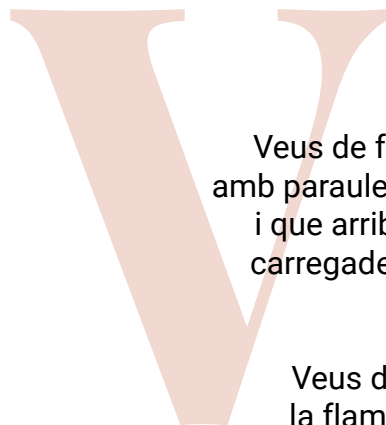
Vos desitgem que gaudiu amb les locucions de diferents persones i amb les reflexions dels nostres col·laboradors literaris sobre diferents actes fallers i sobre qüestions socials d'actualitat.

**Poesia lírica participant al Premi
Portal de la Valldigna de Lletres Falleres**

Veus de foc

Alba Fluixà Pelufo

Veus de foc que encenen el món
amb paraules suaument pronunciades
i que arriben directes a cada cor,
carregades d'històries increïbles.

Veus de foc que escampen
la flama d'una festa que viu
dins de cada il·lusió compartida
amb la màgia del comboi.

Veus de foc que il·luminen
les emocions de tot un poble
que lluita per l'alegria
malgrat l'aigua i el fang.

Veus de foc que creen
la nostra forma de sentir
una realitat tossudament fràgil
que adornem amb somnis precaris.

sumari [sumári]

1. *m.* **AUDIOVIS.** Text breu que, en programes i espais informatius, cerca captar l'atenció de l'oient davant la notícia, entrevista o reportatge que s'emet a continuació. Ha de donar claus i avançar els continguts, però no desenvolupar-los.
2. *adj.* Breu, succint, reduït a compendi.
3. *m.* Resum breu, compendi.
4. *m.* **BIBLIOL.** Taula dels continguts d'un llibre, de les parts en què està dividit.

01

REPRESENTANTS

Nereia
Luz
Juan

PRESIDENTA

A large, stylized orange letter 'S' graphic that serves as a background element for the text.

Salutació de la Presidenta

Estimats fallers i falleres:

Amb gran il·lusió i orgull vos done la benvinguda al nostre llibre de Falles 2025. Com a Presidenta de la comissió, és un honor tindre l'oportunitat de continuar representant la nostra falla per segon any.

Aquest any tenim la sort de comptar amb tres persones molt especials. Paola, la nostra Fallera Major, és un exemple de dedicació i amor per les Falles. La seua energia i entusiasme ens inspiren a tots. Mina, la nostra Fallera Major Infantil, ens ha conquistat amb el seu somriure i la seua il·lusió, fent que cada moment siga màgic. I Xavi, el nostre President Infantil, és un xiquet amb una gran responsabilitat i una passió per la nostra festa que és digna d'admiració. Junts, hem creat un equip increïble que fa d'aquestes Falles una experiència única.

No puc deixar de mencionar la meua junta directiva, que ha sigut un pilar fonamental durant aquest exercici. Cada membre de la junta ha aportat el seu granet d'arena amb dedicació i esforç, assegurant que cada detall estiga cuidat al màxim. Les seues idees, treball incansable i suport constant han sigut clau per superar els reptes i gaudir dels èxits. Sense vosaltres, res d'això seria possible, i per això, vos estic profundament agraïda.

M'agradaria donar les gràcies a la meua família i amigues pel seu suport incondicional, per estar al meu costat en cada pas i per fer que aquest camí siga més fàcil sense soltar-me mai de la mà. Sense vosaltres, res d'això seria possible. Amb tot el meu afecte, aquest reconeixement és també vostre.

També vull dedicar unes paraules a tota la comissió, una gran família fallera que fa que les nostres Falles siguen úniques i especials. Des dels més menuts fins als veterans, cada faller i fallera feu que cada acte faller estiga ple de d'alegria i germanor. Gràcies pel vostre compromís, pel vostre treball desinteressat i per estar sempre disposats a donar el millor de vosaltres. Vosaltres sou el cor i l'ànima d'aquesta festa, Les falles!

Un agraïment especial a les entitats col·laboradores del llibret i als Fallers i Falleres d'Honor, per la seua generositat i suport, sou un pilar fonamental a la nostra comissió.

Convidem a tot el veïnat a vindre al nostre cau i compartir amb nosaltre aquests dies plens de festa, tradició i germanor. Esperem comptar amb la vostra presència per celebrar junts la màgia de les Falles.

Visquen les falles
Visca la falla plaça Cervantes!!!!!!

Nerea Luz Juan
PRESIDENTA DE LA FALLA PLAÇA CERVANTES

Xavi Nicolàs Gregori

PRESIDENT INFANTIL

Salutació del President Infantil

Estimats fallers i falleres:

Sóc Xavi, president infantil de la Falla Plaça Cervantes, i no puc expressar amb paraules com em sent d'afortunat i il·lusionat de ser el vostre president aquest any tan especial. Des de ben xicotet he viscut les Falles amb una gran passió, i ara tindre l'oportunitat de representar la nostra comissió és, sense dubte, un somni fet realitat.

En aquesta aventura, m'acompanyen tres persones molt especials: Paola, Nerea i Mina. Elles són molt més que companyes de comissió; són amigues de veritat, les millors aliades que un president infantil podria desitjar. Paola, amb la seua alegria i il·lusió contagiosa; Nerea, amb el seu esperit valencià i el seu somriure que ho ompli tot; i Mina, que sempre té una paraula amable i ens recorda el que significa ser una gran fallera. Junt a elles estic segur que farem d'aquestes falles un moment inoblidable per a tots.

Fallers, falleres, veïns, veïnes, amics i amigues, us convida a compartir amb nosaltres la màgia d'aquesta setmana fallera. Que tots junts celebrem amb alegria, amb pólvora i amb molta germanor, mantenint ben viva la nostra estimada tradició. Cadascú de vosaltres fa que les Falles siguen més especials any rere any.

Que mai s'apague la nostra flama!

Visca la Falla Plaça Cervantes i visquen les Falles!

Xavi Nicolàs Gregori
President Infantil de la Falla Plaça Cervantes

**Va nèixer a la primavera,
envoltat de mil colors;
Mar l'acaronava amb tendresa,
com un ram de dolces flors.**

**Cabells daurats com raigs de sol,
mirada desinquieta plena de picardia;
dolç falleret de bressol
que ens ompli el cau de risses i alegria.**

**Amb el seu tambor
farà ressonar tota la plaça,
a cada colp el cor ens farà vibrar.
Com masclets esclatant amb força,
a tot Cervantes, ens farà tremolar.**

**Per la barriada el veurem desfilant
amb un gran somriure de satisfacció.
Amb la seua flama bategant
al ritme de foc, música i passió.**

**Llanceu coets i carcasses,
il·lumineu esta nit sense fi,
perquè enguany Xavi, tu representes,
a tota nostra comissió infantil.**

Ana Blanch Vidal

Xavi i el tambor màgic

Per Ana Blanch Vidal

Xavi era un xiquet alegre i curiós que vivia a Sueca. Des de ben menut, la seua gran passió havia sigut el tambor. En Falles, era impossible no sentir-lo: quan no assajava amb els músics al casal, caminava pels carrers del barri, tocant ritmes que feien somriure a tothom. Però aquest any era especial. Xavi era president infantil i el seu iaio, com a regal, li havia donat un tambor antic que semblava tret d'un conte de fades.

El tambor era preciós: de fusta fosca, amb un acabat polit i unes inscripcions estranyes al voltant de la seua base. Les inscripcions, en una llengua que Xavi no reconeixia, brillaven lleument a la llum del sol. "Aquest tambor no és com qualsevol altre, Xavi. Té una màgia que només es desperta si el toques amb el cor", li va dir el seu iaio amb un somriure ple de misteri. Xavi, fascinat, va decidir que seria el tambor que utilitzaria en totes les celebracions falleres.

La nit de la plantà, Xavi no podia estar més emocionat. Els artistes fallers estaven ultimant els detalls de la falla, col·locant els ninots i donant-los els últims retocs. La figura central era un faune enorme amb una flauta, envoltat d'altres ninots menuts: un donyet que sostenia una flor, un caragol amb ales, i una rabosa amb cua de paó. Era una escena que representava la unió de tradició i fantasia.

Xavi, amb el tambor a les mans, es va asseure prop de la falla. La nit era tranquil·la, amb l'aire ple d'olors de pólvora i bunyols. Va començar a tocar un ritme alegre, deixant-se portar pel que sentia. El so del tambor era diferent, més profund, quasi hipnotitzador. A mesura que tocava, un vent suau va començar a bufar, i les llums del carrer van parpellejar.

De sobte, Xavi va notar alguna cosa estranya. El faune, el gran ninot central, va moure el cap. El caragol va moure les ales, i el donyet va olorar la flor amb entusiasme. "Què està passant?" va murmurar Xavi, deixant de tocar.

Però en el moment que va aturar-se, els ninots van girar els ulls cap a ell.

“Per què has parat? La teua música ens ha despertat!”, va dir el faune amb una veu aguda. Xavi es va quedar amb la boca oberta, sense saber què dir. Els ninots s’estaven movent, parlant, com si estigueren vius.

“Mare meua! Això és real?” va exclamar. Però la rabosa va començar a riure. “Xiquet, no només és real, sinó que gràcies a tu podem gaudir d’una nit de llibertat. És meravellós poder moure’ns i ballar!”

Els ninots van començar a desfilar pel barri, ballant al ritme que Xavi tocava amb el tambor. Els veïns, sorpresos, pensaven que era un espectacle preparat per la Falla i els seguien, aplaudint i animant. Però Xavi sabia que era màgia. Cada vegada que el tambor sonava, els ninots es movien amb més energia i alegria.

Durant hores, van recórrer els carrers. El faune saludava amb la seua flauta, la rabosa sacsava la cua, i el donyet repartia flors imaginàries. Però de sobte, el faune va alçar la veu, preocupat. “Hem de tornar a la falla abans que arribe l’alba. Si no ho fem, quedarem atrapats entre aquest món i el dels somnis per sempre.”

Xavi va sentir un calfred. No volia que res dolent els passara. Així que, sense perdre temps, va començar a tocar un ritme suau i tranquil, com si estiguera guiant-los de tornada a casa. Els ninots, encara somrients, van seguir-lo en una desfilada màgica que va acabar davant de la falla.

“Gràcies, xiquet. No oblidarem mai la teua música”, va dir el caragol, acariciant el tambor amb dolçor. Un a un, els ninots van tornar al seu lloc, immòbils i serens, just quan els primers rajos del sol apareixien a l’horitzó.

Xavi va mirar el tambor amb una barreja d’alegria i respecte. Sabia que havia viscut una nit única, una història que només ell coneixeria. Des d’aquell dia, quan tocava el tambor, sentia una connexió especial amb els ninots, com si estigueren escoltant-lo des del seu món màgic. I així, les Falles es van convertir per a Xavi en molt més que una festa: eren un pont entre la realitat i la fantasia.

Mina Ruiz Coves

FALLERA MAJOR INFANTIL

**Mina, xiqueta plena de llum i majestuositat,
invadí la vida amb impetuositat.
Naixeu com un regal farcit de felicitat,
aportant a la vida molta personalitat.**

**Meravellosa i empàtica
amb els més vulnerables,
incansable a l'hora
de donar acaronades sanables.
Nineta amorosa i expressiva amb els altres,
artista fallera, balladora,
i sainetera de teatres.**

**Mira, escolta i ajustícia,
intenta fer-se escoltar amb audàcia.
No es cansa mai d'enfrontar la injustícia,
apassionada i defensora és de la justícia.**

**Mirar-te és contemplar
la mirada més sincera i entranyable,
intenta sempre ajudar
amb el seu sentir amable.
No decau mai, Mina és imparable,
anticipant-se sempre a l'esperable.**

**Mina, què dir-te hui a tu filla meua,
incondicional eres
per a nosaltres vida meua.
No podria estar la nostra vida més plena,
ara que ets tu la nostra fallera,
alegria meua!**

María Jesús Coves Oviedo

Mina, la fallereta viatgera en Xile

Per Amparo Vendrell Fos "La iaia linda"

Això era una xiqueta anomenada Mina que li agradaven molt les Falles. Des de ben xicoteta era membre de la comissió infantil de la falla plaça Cervantes de Sueca, ja que la seua família era molt fallera. Va nèixer el dia 12 de juny de l'any 2015. Encara no tenia un anyet i ja la van vestir amb la indumentària valenciana per a eixir a la Presentació, però com sols tenia mesets, encara no sabia caminar i va pujar a l'escenari del Bernat i Baldoví al bracet del seu iaio Luis que ben pagat la portava com si fora un tresor. Ella obria els seus bonics ulls negres mirant a la gent que entre somriures li feia aplaudiments, la fallereta ho observava tot sense perdre cap detall i tot li agradava molt. Dalt de l'escenari la Fallera Major Infantil li va col·locar la banda de fallera com a membre de la comissió infantil.

Mina era coneguda per tota la gent per la seua cara bonica, amb alegria i el seu esperit faller. Cada any, esperava amb il·lusió les Falles, on llua el seu vestit tradicional i eixia a ballar als playbacks i també al teatre infantil. Però Mina va haver de viatjar a Xile, on es quedaria a viure uns anys amb la seua família per motius de treball del seu pare que era enginyer. Ella que era aventurera, volia fer alguna cosa diferent i aprofitaria el viatge a Xile per conèixer altres cultures i compartir l'esperit faller.

Amb la seua maleta plena de vestits, disfresses i la seua banda de fallera, Mina es va dirigir a l'aeroport de Manises amb els seus pares Lluís i Xusa. Els va acompanyar tota la família per a acomiadar-se d'ells. Després d'un llarg vol, arribà a Santiago, la capital de Xile. Tot era nou i emocionant per a ella: els carrers, la gent, els sabors i les olors. Mina no podia esperar a explorar-ho tot. Va arribar a una zona de Santiago de Xile, anomenada Las Condes plena de gratacels i Mina amb els seus pares, es quedaren a viure en un dels gratacels a la planta dèsset, on ella va fer moltes amistats jugant al jardí i a la piscina. Prop de sa casa estava el Parc Araucano i allí ella va viure moments inoblidables jugant i banyant-se a la Font de "Los Chorradores"

El primer dia, passejà pel centre de Santiago i descobrí el Palau de la Moneda, on viu el president de Xile, un edifici impressionant on ella va veure el canvi de guàrdia. En la plaça d'Armes, al nucli històric, es va retratar davant de l'estàtua de Pedro de Valdivia, el conqueridor de Xile, i també davant l'estàtua dels "Mapuches", poble indígena que allí habitava.

El mateix dia per la vesprada va pujar a la torre més alta de Sud-Amèrica, La Costanera Center de 62 pisos i 300 metres d'alçària, des d'on va gaudir d'un bonic capvespre i se sentia com una turista qualsevol, però amb un toc especial: la seua banda de fallera cridava l'atenció de tots. La gent s'acostava per preguntar-li d'on venia i Mina els explicava amb orgull la història de les Falles i la seua ciutat, Sueca (València).

Des de ben xicoteta destacava per tindre molta facilitat de paraula i dibuixava molt bé, però li agradaven molt els animalets, per això a casa cuidava un peixet. A Mina la van matricular a un Jardí d'Infància de nom "Vitamina" i com era intel·ligent prompte va aprendre a parlar en xilé. A la seua iaia li deia "iaia linda". Un dia va fer un mural amb fotos de Sueca i les Falles. La mestra quedà fascinada pel vestit de fallera de Mina, la banda, les pintes, les arracades, els monuments fallers, el casal... i li demanà que contara a tota la classe més coses de les Falles. Mina, amb el seu cor generós, molta dolçor i el seu palique, va decidir fer una xicoteta demostració de les tradicions falleres. Tots els escolars ballaren i desfilaren al ritme del pasdoble "El Fallero" i tota la classe va aplaudir amb entusiasme. El dia 18 de setembre a Xile es celebra "*las Fiestas Patrias*" i Mina es va disfressar de xilena, també va ballar amb la música típica de Xile.

Amb el pas dels dies, Mina viatjà a altres ciutats de Xile, com Valparaíso, una bonica ciutat amb els seus colors vius i carrers empinats plens de grafitis. El port de Valparaíso a la vora de l'oceà Pacífic és espectacular, ple de parades on venen tota classe de peix i està ple de gavines, pelicans i lleons marins amb els seus crits corresponents. Però els que més li van cridar l'atenció van ser els pelicans quan obrien el seu bec, uns animals que ella encara no coneixia. També li va agradar una escala amb dibuix de les tecles del piano. Molts llocs que visitava tenien cartells de: "zona sísmica, perill de tsunami". Va aprofitar el viatge per a visitar les tres cases de Pablo Neruda, Premi Nobel de Literatura en 1971, la de Valparaíso, la de Isla Negra, i la de Santiago de Xile anomenada "La Chascona".

Altre dia agafaren l'avió per anar a San Pedro d'Atacama, un desert on el cel estrellat la deixà sense paraules: la Vall de la Lluna i la Vall de Mart. També va viatjar a la Patagònia i encara que era molt xicoteta va arribar amb un vaixell als peus del glaciari San Rafael, on va viure moments molt especials rodejada de glaçons de gel mil·lenari. En cada lloc, Mina compartia la seua cultura i aprenia de la rica història i tradicions de Xile.

Però el moment més emocionant del viatge arribà quan Mina decidí organitzar una xicoteta festa fallera a Santiago. Amb l'ajuda dels seus nous amics xilens, i també espanyols que vivien allí, crearen una figura de cartó que representava la unió entre les dues cultures. Aquella nit, es reuniren en un xalet i, van cuinar una gran paella per a sopar. Després de contar històries i ballar, cremaren la figura en una "cremà" simbòlica. Les flames s'alçaven al cel, i tota la gent se sentia part d'alguna cosa especial.

Després de tres anys, quan el viatge de Mina arribà a la seua fi, se sentia plena de noves experiències i amistats. Havia aconseguit portar un trosset de València a l'altre costat del món i, al mateix temps, havia descobert la bellesa i la diversitat de Xile gaudint de paisatges meravellosos.

De tornada a València, Mina sabia que aquest viatge l'havia canviat per sempre. Ara, ja no tenia el seu peixet perquè no podia pujar a l'avió, però la seua mami portava en la panxeta a una altra fallereta, la seua germaneta Maria. Ara, quan ballava durant les Falles, no sols pensava en la seua ciutat, sinó també en els amics que havia fet a Xile i en les flames que havien cremat per unir cultures.

I així, la fallereta viatgera somiava amb nous viatges i noves aventures, portant sempre amb ella l'esperit faller i el cor obert a tot el que el món li oferiria.

Paola
Renart
Fos

FALLERA MAJOR

Reina fallera, estrella brillant,
amb el teu pas, la festa cobra vida,
llum de focs de somnis radiants,
la teua presència és l'ànima que anima.

Bonica flor de gesmil,
de cabells foscos com la nit,
eres l'estrella del nostre camí,
que a la festa dona llum i sentit.

El teu nom ressona amb força i passió
Ens omplis d'orgull de festa i d'amor.

Paola, guia del nostre cor,
amb tu tot brilla, tot és emoció.

Ets la llum que ens guia,
ets el foc que ens dona calor,
el teu somriure és la melodia,
que ressona en el nostre cor.

Amb tot l'amor, et veiem brillar,
amics i família, orgull al cor,
Fallera Major, sempre ens faràs somniar,
per sempre, amiga, seràs el nostre tresor.

Andrea Alberola Benedito
Paula Signes Cebolla

Un regne màgic anomenat “Falla”

Per Cristina Cebolla Ferrandis

La següent història comença l'any 2000. Este any, va nèixer Paola, era el quart membre d'una família que vivia al poble valencià de Sueca.

A Sueca, hi havia un regne màgic anomenat Falla, i els seus membres es deien fallers.

En Falla tot era alegria i felicitat. Allí dins els colors eren vibrants, sempre hi havia molta llum i en el seu ambient es podia respirar la dolça olor de la pólvora. Quan havien celebracions, tot el regne s'omplia de música i petards.

A més, en Falla, també vivien unes fades menudetes, que sempre anaven juntes a tot arreu vestint blurons i trages de molts colors. Les fades no paraven de córrer, jugar, cantar i ballar al voltant d'uns ninots molt grans fets de cartó i pintats de colors molt bells. Estos ninots semblaven monstres, però les fades no els tenien gens de por, al contrari, els encantava fer soroll i llançar petards al voltant dels monstres.

A Paola li agradava veure a la fades jugar i somiava amb ser una d'elles, però per a la seua tristesa cap membre de la seua família pertanyia a este regne.

De vegades, Paola podia gaudir del regne de Falla perquè els seus pares tenien amics fallers; en eixos moments, la xiqueta, podia assaborir l'alegria i la diversió al costat de les fades però, al no pertànyer al regne de Falla, la diversió durava poques hores, i molt trista, Paola, havia de tornar a casa sense saber quan tornaria al regne.

Amb els anys, Paola anava creixent i mostrant curiositat

per tot el que passava dins del regne faller. El seu gran somni i il·lusió era poder vestir-se com les fades falleretes.

L'any 2009, la tia de Paola, va ser proclamada Reina de Falla i els pares de Paola van convertir el seu somni en realitat. Paola tenia 8 anys, i per fi, es va convertir en fallera. Des del primer instant, Paola acudia al regne sempre que podia, no es perdia cap menjar, cap cercavila, ni playback, ni discomòbil, ni cap celebració que el regne de Falla organitzava.

A poc a poc, Paola va anar coneixent les fades que allí vivien i tant admirava des de xicoteta. Paola era posada a prova per la fades, fins que van descobrir els dons i poders que ella tenia. I en aquell moment li van donar el millor regals de tots, li van regalar les seues ales. Per fi, Paola s'havia convertit en el que més desitjava, ser una fada fallera. A més, Paola va aconseguir fer-se amiga dels monstres de cartó amb els quals les fades ballaven, i va descobrir que el dia 19 de Març lligaven al voltant dels monstres traques per a calar-los foc de tal forma, que a l'any següent esperaven el retorn de nous monstres amb els quals jugar.

Paola, va començar a preguntar com podia arribar a ser la princesa de tots els fallers, perquè li encantava veure lluir els vestits i les joies que els seus representants portaven. Paola va créixer i se li va oblidar rebre aquell títol, el que no s'imaginava, és que en passar els anys i fer-se gran, el seu somni s'anava fer realitat i seria proclamada Reina de Falla i totes les seues amigues les fades, aquelles que tant estimava, es convertirien en les seues confidents de la Cort.

Durant l'exercici 2024-2025, Paola és la Reina que representarà tots els membres del Regne "Falla Plaça Cervantes", complint així un somni que persegueix des de fa molts anys. Paola serà la màxima representant dels fallers!.

Albaes

Presentació Falla Plaça Cervantes

**Hem vingut ací a cantar
a esta Falla de Sueca
per poder felicitar
a Xavi, Mina, Paola i Nerea
en dia tan assenyalat.**

**Cantem a la Regineta
Mina és un gran tresor
xiqueta molt desinqueta
positiva amb un gran cor
sempre a punt per a la festa.**

**A Xavi li cantarem
el President Infantil
músic gran, ballaoret
molt amic dels seus amics
positiu i rialler.**

**Volguera el verset millor
per a Paola Renart
nostra Fallera Major
que treballa ensenyant
als xiquets amb molt d'amor.**

**Va este cant per a Nerea
felicitant-la de cor
per ser una Presidenta
amb caràcter i per sort
treballadora i valenta.**

**Acabem nostres Albaes
donant-vos la Despedida
desitjant que en estes Falles
gaudiu amb bona harmonia
en vostra Falla Cervantes.**

**Associació cultural La Xala.
Colla de dolçainers i tabaleters de Sueca.
Cantadors: Christian Penalba i Ángeles Cuenca.**

escaleta [eskaléta]

1. f. **AUDIOVIS.** Esquelet dels guions cinematogràfics, on es fa constar l'espai i el temps en què s'han de rodar les escenes.
2. f. **AUDIOVIS.** Esquema posterior a l'elaboració del guió. Equival a una pauta que reflectix de manera precisa les dades que anteriorment eren només estimatius: temes, temps, peus o finals de frases i, ara sí, indicacions tècniques.

02

FALLES

Artista: Francisco Vizcaino Palacios
Autora: Amparo Vendrell Fos

Cultures

FALLA GRAN

Cultures

FALLA GRAN

Les cultures del món ballen al vent, amb ritmes i formes de nord a orient. Trobem històries diverses des de Grècia i Roma fins l'actualitat, plenes de conquestes i glòries com Cristòfol Colom i l'estàtua de la Llibertat, o com el rei Jaume I parlant valencià. Molts governs destinen pressupostos insuficients a la cultura. Tenim una cultura entre tempestes polítiques, sense oblidar la cultura del desastre del fang. Aquesta falla fa una crida a la **CONVIVÈNCIA** i al **RESPECTE** per totes les cultures amb l'objectiu final de cremar la **INTOLERÀNCIA** i celebrar la **DIVERSITAT** i la **SOLIDARITAT**!

CULTURES

Les cultures del món ballen al vent,
amb ritmes i formes, de nord a orient.
Històries diverses, teixides amb art,
sàtira i glòria, riures i fart.

Grècia, la clàssica, plena de déus,
Roma, l'eterna, amb Horaci al vers.
A l'Àsia mil·lenària, la sàtira s'eleva,
L'Índia i el Panchatantra ens encanta.

Europa medieval, amb el seu carnaval
les màscares riuen del rei i el cabal.
Les Amèriques dansen amb plomes al vent,
els mites sàtirs del poble valent.

CRISTÒFOL COLOM

Cristòfol Colom, navegant de llegenda,
amb brúixola al puny i cara contenta.
El món és rodó, deia amb orgull,
i buscant nous camins, arribà a Amèrica.

Per a uns, descobridor; per a altres, invasor,
Podria ser un valencià conqueridor.
Els pobles indígenes van perdre la veu,
mentre Europa s'omplia amb or del cel ple.

Amèrica és un paradís sencer
plena de recursos naturals.
I allà, en un port, amb torxa encès,
l'Estàtua de la Llibertat alça el seu pes.

Si a Nova York has viatjat,
i amb l'estàtua no t'has retratat,
ara en Cervantes pots aprofitar,
i retratar-te amb l'Estàtua de la Llibertat.

EL REI JAUME I I EL VALENCIÀ

El rei Jaume, amb espasa i seny,
forjà camins i un poble tan ple.
La història el canta, el fa triomfant,
pare d'un regne, sembrant el blat.

El rei Jaume, el de l'espasa gran,
molt sorprès va preguntar:
-Ciutadans, sou valencians?
-Recollons!, parleu VALENCIÀ!

El rei Jaume va veure en la terra una llar,
i en la llengua pròpia, el poble a salvar.
Avui el valencià tremola amb por,
Volen desfer, l'herència del parlar.

Amb foc a les places i l'art en el cor,
les Falles s'alcen com un somni que no mor.
Els versos d'Ausiàs, la força del Misteri,
els cants d'albaes són un patrimoni etern.

Les campanes ressonen, alça't la Muixeranga,
l'horta floreix, i el passat mai s'apaga.
De l'arròs en paella al vent de la cançó,
el VALENCIÀ és cultura, és vida, és tradició.

LA CULTURA DELS POLÍTICS

Tenim una cultura
entre tempestes polítiques.
Tots volen manar,
s'ataquen sense compassió.

Com indis i vaquers,
lluïten sense parar.
Pegant navaixades,
s'ho emporten tot per davant.

LA CULTURA DE L'ALCOHOL

Llum i ombra del got.
Alça el got, festa i rialla,
brinda el poble a la taula plena;
de vi roig, la vida es desvetlla.

En la penombra de la barra,
molt d'alcohol de got en got.
Ginebra, whisky o cassalla,
ens sortim del pressupost.

Siga vi, siga cervesa,
o l'aiguardent d'una tradició,
recorda, amic, en la promesa:
és la mesura la gran lliçó.

LA CULTURA DEL NINOT

Pressupost per a cultura,
prou insuficinet.
El col·lectiu faller,
necessita un Museu Faller.

El Museu Faller és cultura,
ple de ninots indultats.
Si no el millorem,...
acabaran en la sepultura.

Els ninots indultats,
volem fer saber
que al Museu Faller,
ja no hi cabem!

LA CULTURA DEL FANG

La cultura del fang, humil i creativa,
naix de les mans que modelen la vida.
De la terra humida, amb l'aigua com a alè,
esculpim històries, de l'origen al present.

En els torns que giren, la màgia va creixent,
el fang pren forma, l'ànima es va fent.
Gerres i cànters, testos i figures,
són records antics de mil aventures.

A Manises i a Quart, art del fang valencià,
el ceramista sap què la terra li donarà.
Amb colors brillants i esmaltats que perduren,
les mans són memòria; les obres, futures.

LA CULTURA DEL DESASTRE DEL FANG

La cultura del desastre, quan el fang es desfà,
és memòria amarga del que el riu s'endugué ja.
Quan l'aigua rebel, amb força desbordada,
deixa terra submergida i l'ànima trencada.

Les pluges que cauen, sense pietat ni fre,
transformen en fangars el que abans fou un bé.
L'horta inundada, el treball fet malbé,
la vida esdevé lluita per tornar a començar bé.

Cases caigudes, camins esborrats,
llàgrimes que baixen, com rius mai aturats.
El fang no és cultura, sinó advertiment,
que la natura ens parla amb crits del present.

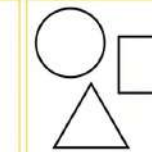
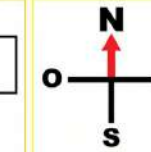
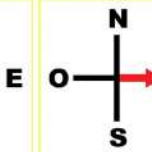
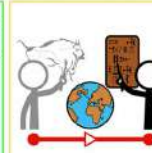
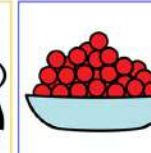
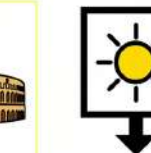
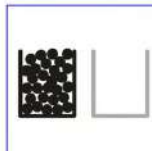
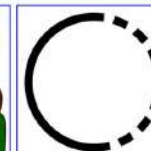
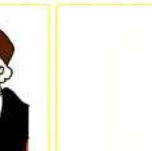
Però entre tanta pena, el poble s'alça ferm,
desfà amb mans valentes el que sembla etern.
De la terra embassada en fa nou horitzó:
on hi havia desastre, hi creix renovació.

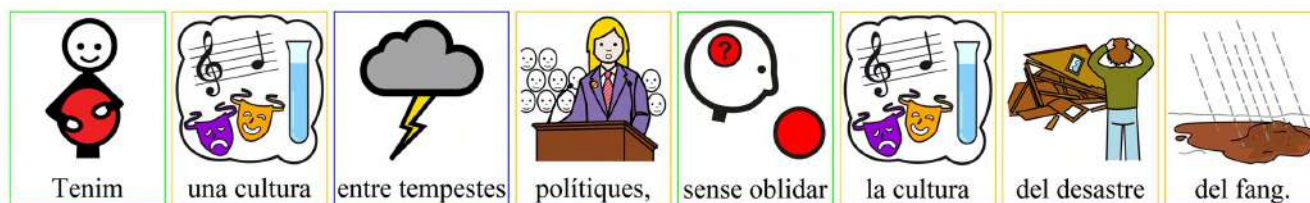
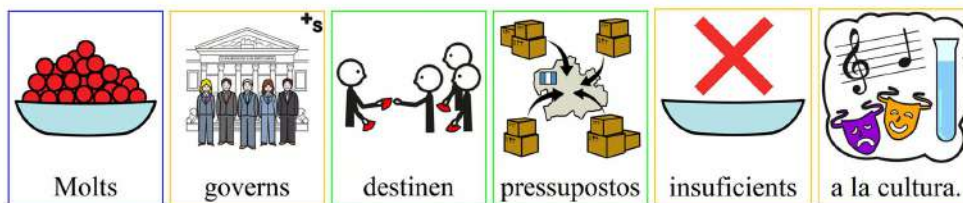
En esta falla fem una crida a la CONVIVÈNCIA.
RESPECTE a totes les cultures.
Volem cremar la INTOLERÀNCIA
i celebrar la DIVERSITAT i la SOLIDARITAT.

Cultures

LA FALLA AMB PICTOGRAMES

 Les cultures	 del món	 ballen	 al vent,	 amb ritmes	 i formes	 de nord	 a orient.
 Trobem	 històries	 diverses	 des de Grècia	 i Roma	 fins l'actualitat,		
 plenes	 de conquestes	 i glòries	 com	 Cristòfol Colom,	 l'estatua de la Llibertat	 o el rei Jaume I.	

Artista: Joan Gimeno Calatayud

Autora: Dúlia Serra Roselló

Fantàstika

FALLA INFANTIL

Fantàstika

FALLA INFANTIL

Això era i no era una deessa grega que responia al nom d'Artemisa. Era una jove ben alegre i ben activa que vivia en la naturalesa, de la qual, ves per on, ella n'era la deessa. Però resulta que son pare, que no era altre que Zeus, déu ell molt i molt venerable, volia que la seua filla es casara, tot i que ella no se sentia preparada.

Artemisa ho tenia clar: ella no es volia casar! I son pare vinga insistir: t'has de casar i tindre fills. Així que, ella, molt guerrera, pegà a fugir a la carrera i...on penseu que anà a parar? Doncs en la nostra falla va aterrar.

Arribà a un lloc anomenat "Fantàstika" i prompte anaren a rebre-la éssers mitològics vinguts des dels racons més indòmits: donyets, centaures, cíclops i dracs foren els seus nous companys i ompliren la seua vida de molta felicitat.

Si voleu conèixer tota esta colla, ja sabeu, veniu a visitar la nostra falla.

1. MITOLOGIA

La mitologia grega
és font de sabiduria,
mitjançant una llegenda
aprenem lliçons de vida.

2. "FANTÀSTIKA"

"FANTASTIKA" és la terra
on Artemisa se'n va anar
quan son pare, el déu Zeus,
la volia fer casar.

3. TROLL

Els trolls tenen mala fama
però si mirem el de la nostra falla
té una cara tan graciosa
que te l'emportaries a casa.

4. DRAC

Este drac tan boniquet
ha vingut a la nostra falla
per a mostrar a la xicalla
que pot ser un bon amigueta.

5. CENTAURE

El mitològic centaure
ha arribat a la Cervantes.
Volia viure amb nosaltres
la gran festa de les falles.

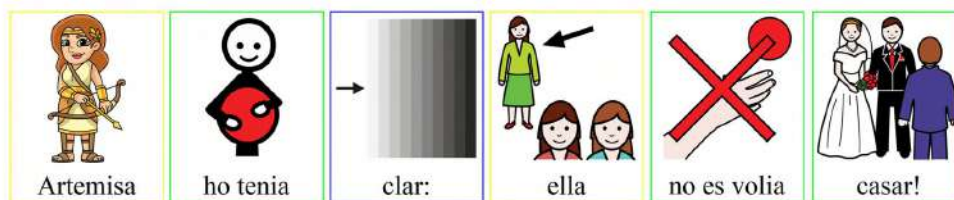
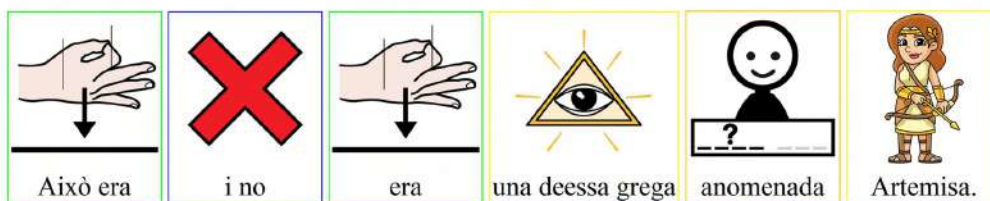
6. NATURESA

Mira que ens costa d'entendre
que maltractant la natura
estem comprant paperetes
perquè això ens passe factura.

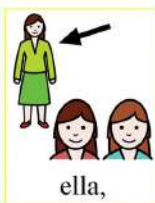
Fantàstika

LA FALLA AMB PICTOGRAMES

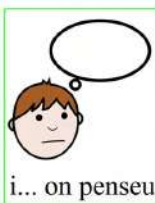
Així que

ella,

va fugir

i... on penseu

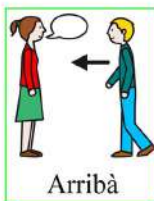
que anà a parar?

Doncs a la nostra

falla.

Arribà

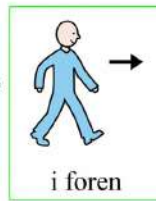
a un lloc

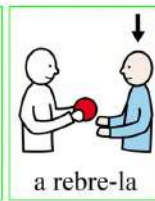
anomenat

"FANTÀSTIKA"

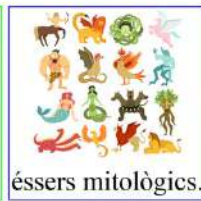
"Fantàstika"

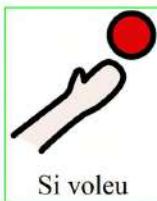
i foren

a rebre-la

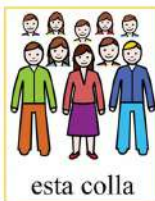
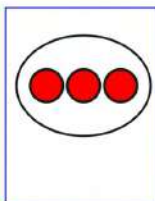
éssers mitològics.

Si voleu

conèixer

esta colla

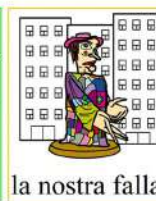
ja sabeu,

veniu

a visitar

la nostra falla.

Autor i autora dels pictogrames:
Rubén Carlos Pastor Piera
Sonia Perucha Barroso

careta [karéta]

1. *f. AUDIOVIS.* Conjunt d'imatges i de sons que servixen de presentació i de tancament d'un programa de televisió o de ràdio i que l'identifiquen.
2. *f. AUDIOVIS.* Senyal sonora que sobre la sintonia o fons musical inclou crèdits, títols fixos i altres textos sobre els continguts d'un espai de ràdio.

0

3

COMISSIÓ

Junta
Directiva

PRESIDENTA:	Nerea Luz Juan
VICE-PRESIDENT 1R:	Gregori Marí Rosell
VICE-PRESIDENT 2N:	Carlos Carbó Domingo
VICE-PRESIDENT 3R:	Lucas Vivas Llopis
VICE-PRESIDENTA 4A:	Merxe Arnazo Sancho
VICE-PRESIDENTA 5A:	Alba Salvador Palacios
SECRETARI:	Josep Fuster Puchades
VICE-SECRETÀRIA:	Gloria Segura Fos
TRESORERA:	Ana Segura Fos
VICE-TRESORERA:	Ana Blanch Vidal
COMPTADOR:	Carlos Granell Ribera
DELEGACIÓ DE JLF:	Vicente Aranda Roda Vicent Ribera Gírbés
DELEGACIÓ DE QUOTES:	Susi Blay Ballester Amparo Matoses Ferrando
DELEGACIÓ DE LOTERIES:	Noelia Martínez Almodóvar
DELEGACIÓ DE PRESENTACIÓ:	Maria Juan Ortells Andrea Alberola Benedito Paula Signes Cebolla Isabel Carbó Martínez
DELEGACIÓ DE FALLERS D'HONOR:	Carmina Cañavera Blay Vanessa Llopis Soñes
DELEGACIÓ DE PROTOCOL:	Gemma Escrivà Carbonell Demelsa Martí Fos
DELEGACIÓ D'INFANTILS:	Clara Boix Marqués
DELEGACIÓ DE SAINET:	Andrés Espasa Muñoz
DELEGACIÓ RR.PP I MARKETING:	David Baldoví Ortí

DELEGACIÓ DE CUINA:	Blas Serra Martín Eloy Vivas Llopis José Nadal Aliques Pau Alberola Pedrós Víctor Bernabé Moncho Andrés Pan Martí
DELEGACIÓ DE CAU:	Carlos Carbó Domingo Carlos Escrivà Carbonell
DELEGACIÓ DE FESTES:	Amadeo Serra Ferrando Vicent Nicolàs Martí
DELEGACIÓ D'ACTIVITATS DIVERSES:	Noel Sàez Santamaria David Meseguer Marí Xuso Flors Molines Héctor Bosch Cortell
DELEGACIÓ DE CULTURA:	Amparo Vendrell Fos
DELEGACIÓ DE PLAYBACKS:	Conxín Prima Soriano Maria Vistós Aliaga
DELEGACIÓ DE CAVALCADA DEL NINOT:	M ^a Sales Fos Garcia Natalia Cerro Mora Eduarne Garcia Clarí
DELEGACIÓ DE RAL-LI HUMORÍSTIC:	Blai Serra Martí Miguel Ángel Vázquez Gasull Paula Vivas Castro Paula Ventura Marqués
DELEGACIÓ D'ESPORTS:	Mario Carbó Escrivà Alicia Sos Rodríguez
DELEGACIÓ DE XARANGA:	Carlos Corberà Juan Jordi Rubio Climent
DELEGACIÓ DE PIROTÈCNIA I CREMÀ:	Ignasi Rocher Ramón
DELEGACIÓ DE XARXES SOCIALS:	Carla Bou Ruiz Andrea Serra Escrivà Aina Cañavera Llopis
BIBLIOTECARI-ARXIVER:	Fermín Baldoví Marí

Comissió

Fallera Major
Paola Renart Fos

Presidenta
Nerea Luz Juan

Xavi Aguilera Marín
Dani Alarcón Meliá
Jonathan Alba Cuquerella
Hector Albarracín Sanchis
Andrea Alberola Benedito
Sena Alberola Nadales
Pau Alberola Pedros
Marc Alberola Sansebastian
Vicente Aranda Roda
Mercedes Arnazo Sancho
Lucia Atanasio Tomas
Fermin Baldoví Mari
Isabel Baldoví Navarro
Chiara Baldoví Ortells
David Baldoví Ortí
Jorge Baldoví Ortí
Carles Baldoví Salvador
Julio Pedro Ballester Lledo
Natalia Ballester Sarrión
Sandra Beltran Escribano
Josep Benedito Fuster
Monica Benedito Serrano
Victor Bernabe Moncho
Almudena Bernardo Andreu
Ana Blanch Vidal
Asuncion Blay Ballester
Carmina Blay Ballester
Juan Maxim Blay Ballester
Clara Boix Marques
Hector Bosch Cortell
Adoración Bosch Díaz
Antonio Bou Oltra
Carla Bou Ruiz
Toni Bou Ruiz
Carmina Cañavera Blay
Richard Cañavera Blay
Aina Cañavera Llopis
Kevin Capliure Hervás
Carlos Carbo Domingo
Mario Carbo Escriva
Isabel Carbo Martínez
Laura Carbo Martínez
Jesica Carbonell Rostoll
Emilio Carlos San Bartolome
Mar Casado Roig

Andres Castro Gomez
Arnau Castro Nicolas
Cristina Cebolla Ferrandis
Rosa Cebolla Ferrandis
Salvadora Cebolla Ferrandis
Natalia Cerro Mora
Amparo Maria Cerveró Ferrando
Joan Clari Baixauli
Hugo Colomar Nacher
Tania Colomar Nacher
Carlos Corbera Juan
Juan Jesus Cortes Lleti
Alba Cotaina Bernardo
Mª Jesus Coves Oviedo
Mateo Culebras Cañavera
Estela Culebras Sancho
Aiden Domingo Garcia
Carlos Escriva Carbonell
Gemma Escriva Carbonell
Gemma Escriva Juan
Andres Espasa Muñoz
Dolores Estornell Roig
Miguel Angel Ferez Sales
Rafael Fernandez Ausina
Mercedes Fernandez Catalan
Felicidad Ferrando Nieto
Purificación Ferrando Nieto
Maria Ferrando Piera
Ainhoa Ferrer Merino
Clara Ferrer Merino
Anna Ferri Lirio
Marcos Flaj Abad
Rocio Flaj Abad
Lucas Flors Garcia
Jesus Flors Molines
Josefa Flors Rosello
Mª Jesus Flors Rosello
Maria Nieves Fos Crespo
Maria De Sales Fos Garcia
Angela Fos Ortells
Lucia Fuentes Cañazares
Josep Fuster Puchades
Mubarek Awell Gallego Carbonell
Gloria Garcia Alcañiz
Eduarne Garcia Clari

Ivana Garcia Fernandez
 Jesus Garcia Gomez
 Irene Garcia Latorre
 Sandra Garcia Mora
 Abel Garijo Tolosa
 Minerva Gil Nieves
 Josefa Gil Requena
 Candela Gimenez Cano
 Melania Gomez Molina
 Carlos Granell Ribera
 Nieves Granell Torres
 Jordi Gras Matoses
 Alexandra Grau Cerro
 Marcos Grau Granell
 Mª Del Mar Gregori Bosch
 Ruth Hermida Marrades
 Francisco Hermida Pedros
 Maria Huerta Meseguer
 Maria Juan Ortells
 Trinidad Juan Vidal
 Arantxa Llopis Cervero
 Sandra Llopis Pons
 Vanesa Llopis Soñes
 Maitane Luz Juan
 Amanuel Mafe Flors
 Gregori Mari Rosell
 Juani Marrades Bonet
 Demelsa Marti Fos
 Jose Miguel Marti Rostoll
 Noelia Martinez Almodovar
 Maria Martinez Gutierrez
 Raquel Martinez Sanchis
 Belen Matoses Alberola
 Mª Angeles Matoses Climent
 Amparo Matoses Ferrando
 Martina Melero Garcia
 Pilar Merino Baldovi
 Sheila Merino Baldovi
 Francisco Meseguer Beltran
 Arantxa Meseguer Lledo
 David Meseguer Mari
 Albert Micó Cebolla
 Antonio Miralles Laguna
 Gema Sales Miralles Laguna
 Anna Miralles Sempere
 Alba Molina Muñoz
 Emilio Mompó Viñoles
 Damià Moncholi Martínez
 Jesus Damian Moncholi Mulet
 Arantxa Montesinos Rosello
 Zamira Moreno Varela
 Jose Salvador Nadal Aliques
 Pilar Nadal Flors
 Carla Navallas Llopis
 Vicente Nicolas Cebolla
 Josep Nicolas Marti
 Vicent Nicolas Marti
 Juan Nicolas Matoses
 Lorena Nicolas Sarrión
 Richard Nicolas Sarrión
 Luis Oller Caballe
 Sofia Ortells Granell
 Miguel Angel Ortells Martorell
 Consuelo Orti Villena
 Maria Isabel Palacios Claros
 Dolores Palacios Lluna
 Edu Palacios Oliver
 Andres Manuel Pan Marti
 Edgar Parrell Palomares

Vicent Pascual Ferrer
 Pedro Paton Gonzalez
 Daniel Pedros Andreu
 Vicent Pedros Corbera
 Noelia Pedros Simeon
 Marc Perez Ferrando
 Paula Peris Campillo
 Daniella Alejandra Poblete Sanchez
 Concepcion Prima Soriano
 Isabel Ramos Serra
 Lara Renart Fos
 David Renart Ramirez
 Vicente Ribera Girbes
 Ignacio Rocher Caplliure
 Anna Rocher Ramon
 Jordi Rubio Climent
 Raquel Rufi Muñoz
 Luis Ruiz Vendrell
 Mariam Ruiz Vendrell
 Noel Saez Santamaria
 Anna Salvador Angel
 Damian Salvador Artola
 Alba Salvador Palacios
 Pilar Sanchis Gallardo
 Paula Sanchis Martinez
 Claudia Sanvenancio Garcia
 Pilar Sapiña Llopis
 Ana Segura Fos
 Gloria Segura Fos
 Margarita Del Consuelo Sendra Melia
 Andrea Serra Escrivá
 Amadeo Serra Ferrando
 Jose Serra Ferrando
 Blay Serra Marti
 Blas Serra Martin
 Francisco Javier Signes Castillo
 Carla Signes Cebolla
 Cristina Signes Cebolla
 Paula Signes Cebolla
 Angeles Simeon Maño
 Juan Simo Vivó
 Jesus Soldado Catala
 Gema Soler Alcarria
 Clara Sorrentino Cabedo
 Alicia Sos Rodriguez
 Emma Talens Solves
 Denise Tamarit Jordan
 Abel Tarraso Sos
 Ana Toledo Flors
 Juan Antonio Toledo Melia
 Monica Tomas Estruch
 Belen Tomas Lledo
 Noah Tomas Lledo
 Arantxa Tornero Batalla
 Raul Torres Maiques
 Miguel Angel Vazquez Gasull
 Beatriz Velis Gimenez
 Mª Amparo Vendrell Fos
 Paula Ventura Marques
 Anna Vercher Estornell
 Javier Vilanova Martinez
 Maria Vistos Aliaga
 Paula Vivas Castro
 Lucia Vivas Franco
 Eloy Vivas Llopis
 Lucas Vivas Llopis
 Francisco Zamora Hervás
 Francesco Zanchi

Comissió Infantil

Fallera Major Infantil
Mina Ruiz Coves

President Infantil
Xavi Nicolàs Gregori

Marta Aguilar Tamarit
Manel Baldoví Atanasio
Alejandra Baldoví Flores
Leire Bernabe Nadal
Maria Campillo Luz
Iker Cañavera Llopis
Alvaro Carbó Escrivá
Joan Carlos Fernández
Marià Casanova Peirats
Alejandra Casanova Peirats
Leo Cebolla Blasco
Mar Cebolla Blasco
Pau Cebolla Blasco
Carles Corberà Tomás
Blanca Corberà Tomás
Emma Crecente Segura
Eric Crecente Segura
Noa Cuenca Bernabe
Clara Díez Baldoví
Elsa Díez Baldoví
Marc Flors Llopis
Yanay Font Baldoví
Bernat Fuster Juan
Mario Fuster Juan
Laia Gallego Carbonell

Carla Garcia Peris
Pau Garcia Peris
Quim Garcia Roselló
Ariadne Granell Sapiña
Violeta Granell Sapiña
Didac Grau Merino
Cloe Heras Garrote
Guillem Juan Borja
Lucia Lletí Piera
Carolina Llombart Ribes
Aleix Llopis Simeón
Izan Mariner Colomar
Diego Marqués Campillo
Nelo Martí Pedrós
Pau Martí Pedrós
Cesc Martí Tornero
Alex Martínez Iranzo
Mauro Martínez Tur
Maitane Matoses Luz
Victoria Merino Almada
Marta Merino Garijo
Aroa Meseguer Ferri
Asier Meseguer Ferri
Lua Meseguer Fos
Marta Mínguez Vivó

Alan Miragall Astruells
 Marc Miragall Astruells
 Joan Mompó Bernardo
 Oscar Mompó Bernardo
 Eva Moncholí Martínez
 Isaies Moreno Varela
 Martí Nicolàs Gregori
 Miquel Ortells Granell
 Marta Pan Gil
 Yulen Parrell Montesinos
 Ian Pasamontes Carbonell
 Abril Penella Solves
 Martina Pérez Ferrando
 Emma Piera Gimeno
 Joan Piera Gimeno
 Daniela Prima Del Amor
 Melissa Prima Medina
 Diego Ramos Serra
 Andreu Requena Carlos
 Leire Ribera Sendra
 Vicent Ribera Sendra
 Alejandro Rodríguez Del Amor
 Daniela Rubio Cañavera

Maria Ruiz Coves
 Sergio Ruiz Perez
 Chloe Saez Hermida
 Marc Saez Hermida
 Guillem Saez Tomás
 Mara Saez Tomás
 Gelsa Maria Salord Latorre
 Valeria Sapiña Boix
 Carlos Sapiña Pelegri
 Aroa Sastre Cardona
 Araceli Serra Luque
 Pablo Simó Miralles
 Isabela Soriano Baldoví
 Vicent Soriano Baldoví
 Pau Terol Martí
 Salif Traore Llinares
 Vera Vázquez Blanch
 Víctor Vázquez Monedero
 Pau Vendrell Martorell
 Maria Villoria Pascual
 Isabel Zanchi Palacios
 Francesca Zanchi Palacios

crònica [krónika]

1. *f. PERIOD.* Article periodístic referent a fets actuals, especialment quan el narra una persona que ha estat o està en el lloc dels fets.
2. *f. PERIOD.* Secció d'un periòdic en què es tracta una determinada classe de notícies.
3. *f. HIST.* Text historiogràfic, generalment circumstancial i no ajustat a unitats cronològiques, que segueix l'orde temporal.

04

GUARDONS

Participacions

FUTBET MASCULÍ

MOSTRA TEATRE INFANTIL

BASKET MASCULÍ

FUTBET FEMENÍ

PLAY BACK COL·LECTIU MAJOR

FUTBET INFANTIL

PADEL FEMENÍ

PADEL MASCULÍ

DÒMINO

MOSTRA SAINET

TRUC

PLAY BACK INDIVIDUAL INFANTIL

PLAY BACK INDIVIDUAL MAJOR

PARXÍS

Premis

2n classificat al XXVI Premis a l'Ús del Valencià modalitat Llibrets Fallers organitzat per la JLF de Sueca i l'Excel·lentíssim Ajuntament de Sueca, amb el títol "Nosaltres les dones".

68é classificat als Premis a l'Ús del Valencià als Llibrets de Falles 2024 organitzat per la GVA, amb el títol "Nosaltres les dones".

2n classificat al millor ninot indultat infantil organitzat per la JLF de Sueca, realitzat per Joan Gimeno Calatayud.

4t classificat al millor ninot indultat organitzat per la JLF de Sueca realitzat, per Francisco Vizcaino Palacios.

1r classificat al I Concurs de Felicitacions Nadalenques en la categoria A (1r i 2n de Primària) organitzat per la JLF de Sueca, al xiquet Eric Crecente Segura.

4t classificat a la Mostra de Play Backs modalitat Col·lectiu Infantil organitzat per la JLF de Sueca amb el play back "La mar".

Presidenta d'Honor

Gloria Segura Fos

M'agradaria dedicar unes paraules a la Nostra Presidenta d'Honor 2024.

Gloria, enhorabona pel teu recent nomenament, aquest reconeixement és per la teua dedicació excepcional i la llavor que realitzes per a la nostra falla.

Eres una fallera extraordinària, fallera, fallera. Eres l'exemple de la passió fallera, on trasllades aquesta passió als teus fills, i a la

resta de xiquets i xiquetes que són el futur de la nostra comissió. Fas que tots estimem la Festa Fallera tant com tu.

La teua dedicació desinteressada en cada acte faller que realitzem. Sempre pendent que vaja tot bé, sense alçar ni pols ni remolí, sempre junt a Ana, la teua germana, desvivint-vos les dos per la Falla, i és que heu tingut el millor mestre, Pepito el Droga, que de segur que

hui ben orgullós estarà de vore la seua Gloria nomenada Presidenta d'Honor de la falla que tant ell s'estimava, La Falla Plaça Cervantes.

Enhorabona Gloria i moltíssimes gràcies pel que has fet i continues fent.

Discurs de la Presidenta la Nit del Faller d'Honor 2024

R

ecompenes

BUNYOL D'OR AMB FULLES DE LLORER

Pau Alberola Pedrós
Isabel Baldoví Navarro
Rosa Cebolla Ferrandis
Alba Cotaina Bernardo
Alba Molina Muñoz
Andrés Manuel Pan Martí
Vicent Pedrós Corberà
Paula Peris Campillo
Fco. Javier Signes Castillo

BUNYOL D'OR

Andrea Alberola Benedito
Jose Crecente Penalva
Arantxa Llopis Cerveró
Arantxa Mesequer Lledó
Paola Renart Fos
Paula Signes Cebolla

BUNYOL D'ARGENT

Amparo Cerveró Ferrando
Abel Garijo Tolosa
Maria Martínez Gutiérrez

DISTINTIU D'OR

Joan Carlos Fernández
Xavi Nicolàs Gregori
Diego Ramos Serra
Guillem Sáez Tomás

DISTINTIU D'ARGENT

Yulen Parrell Montesinos
Abril Penella Solves
Emma Piera Gimeno
Andreu Requena Carlos
Daniela Rubio Cañavera
Maria Ruiz Coves
Isabela Soriano Baldoví

Guardons

Lucas Vivas Llopis
INSIGNIA D'OR JLF

Richard Cañavera Blay
INSIGNIA D'OR JLF

Vicent Aranda Roda
ESPIGA D'OR JLF

Dora Cebolla Ferrandis
ESPIGA D'OR JLF

Nerea Luz Juan
INSIGNIA JLF

Vanessa Llopis Soñes
INSIGNIA JLF

Chloe Sàez Hermida
INSIGNIA JLF

Carles Corberà Tomás
INSIGNIA JLF

Bunyol d'or i brillants amb fulles de llorer

Mariam
Ruiz Vendrell

Lorena
Nicolás Sarrión

Trenta anys de risas, d'emocions compartides i
d'esforç incansable per a mantindre viva la nostra tradició.

programació [programasió]

1. f. Preparació i establiment d'un programa.
2. f. *TELECOM./AUDIOVIS.* Planificació prevista dels programes de ràdio o de televisió que s'han de produir o contractar per a emetre'ls.
3. f. *TELECOM./AUDIOVIS.* Conjunt de programes que componen el temps d'emissió d'una cadena de ràdio o televisió.

05

ACTES

14 DE FEBRER AL 23 FEBRER.

Exposició del ninot a la sala Moret dels Porxets.

DIUMENGE, 2 DE FEBRER.

09:00 Ral.li humorístic a la Plaça de l'Ajuntament.

14:00 Globotà Infantil a la Plaça Sant Pere.

14:30 Dinar al cau.

DISSABTE, 8 DE FEBRER.

21:00 Gala del Faller d'Honor a la Sala Santy (Cullera).

DIUMENGE, 9 DE FEBRER.

12:30 Crida al Mareny de Barraquetes.

19:00 Lliurament de premis de PlayBacks al Casal Multiusos.

DIVENDRES, 14 DE FEBRER.

20:30 Inauguració de l'exposició del ninot i lliurament dels premis del ninots indultats a la sala Moret dels Porxets.

DIUMENGE, 16 DE FEBRER.

12:30 Crida 2025 a la Plaça de l'Ajuntament. A continuació Mascletà.

14:00 Dinar al cau.

DIVENDRES, 21 DE FEBRER.

20:00 Gala Premis Sainet i Teatre infantil al Centre Municipal Bernat i Baldoví.

DISSABTE, 22 DE FEBRER.

10:00 Esmorzar al cau.

12:00 Cercavila amb xaranga fins al recinte de Festes.

12:00 XXXV Concurs de paelles de la Junta Local Fallera al recinte de Festes.

14:00 Dinar al recinte de Festes.

DIUMENGE, 23 DE FEBRER.

10:30 Eixida del cau per recollir a nostres representats.

12:00 Cercavila "Última arpeggà" per la barriada.

12:30 Crida al Perelló.

14:00 Dinar al cau.

DIVENDRES, 28 DE FEBRER.

21:00 Sopar al cau per colles.

22:00 Reunió al cau.

00:00 Primer torn "Nit d'albaes."

DISSABTE, 1 DE MARÇ.

14:00 Dinar al cau per colles.

18:45 Eixida del cau faller per anar a la Cavalcada del Ninot.

19:35 Cavalcada del Ninot. En finalitzar Macrodiscomòbil.

DIUMENGE, 2 DE MARÇ.

11:30 Eixida del cau faller per anar a la Cavalcada del Ninot infantil.

12:00 Cavalcada del Ninot infantil.

14:00 Dinar al cau.

19:00 Lliurament de bunyols d'or i brillants amb fulles de llorer i espigues d'or al Centre Municipal Bernat i Baldoví.

DIVENDRES, 7 DE MARÇ.

21:00 Sopar al cau per colles.

22:00 Última Reunió.

00:00 Segon torn "Nit d'albaes."

DISSABTE, 8 DE MARÇ.

11:00 Concurs de paelles i dolços al cau.

16:30 Actuació Xaranga C-25

18:00 Festa Molí 2025.

22:00 Sopar al cau per colles.

DIUMENGE, 9 DE MARÇ.

14:00 Dinar al cau.

17:00 Globotà. En finalitzar, xocolada per als menuts.

18:00 Vesprada de Playbacks al cau (Cort Infantil).

DILLUNS, 10 DE MARÇ.

08:00 Plantà del monument.

14:00 Dinar de la "Plantà" al cau.

21:00 Concurs de sopar temàtic (Mèxic).

DIMARTS, 11 DE MARÇ.

08:00 Remat de la gespa del monument.

12:00 Plantà estoreta velleta.

14:00 Dinar al cau per colles.

21:00 Concurs de sopar temàtic (Itàlia).

DIMECRES, 12 DE MARÇ.

14:00 Dinar al cau per colles.

19:00 Festa infantil de la plantà de l'estoreta.

21:00 Concurs de sopar temàtic (Orient).

DIJOUS, 13 DE MARÇ.

14:00 Dinar al cau per colles.

18:30 Taller de rebosteria per als menuts.

22:00 Concurs de sopar temàtic (EEUU).

DIVENDRES, 14 DE MARÇ.

12:30 Mascletà dels 5 sentits a l'esplanada del Casal Jove.

18:30 Taller de manualitats per als menuts.

22:00 Sopar al cau per colles.

23:00 Entrega de recompenses a la cort major.

00:00 Nit de Playbacks al cau (Cort Major).

DISSABTE, 15 DE MARÇ.

06:30 Visita de Cortesia Saludable. En finalitzar desdejuní per als participants.

10:00 Atraccions per als menuts.

14:00 "Macarronà".

17:00 Concurs de dibuix del monument. En finalitzar, xocolatada al cau per als menuts.

22:00 Sopar de disfresses al cau per colles.

23:00 Exhibició i lliurament de premis del concurs de disfresses.

00:00 Discomòbil.

DIUMENGE, 16 DE MARÇ.

10:30 Esmorzar infantil

11:30 Despertà de disfresses infantil per la barriada. En finalitzar, entrega de recompenses a la cort infantil i "Pequedisco".

14:00 Concurs d'Arròs al forn i bunyols al cau.

17:30 Tardeo.

22:00 Sopar al cau per colles.

DILLUNS, 17 DE MARÇ.

08:00 Despertà per la barriada.
10:00 Esmorzar al cau.
11:00 Eixida del cau per a recollir als nostres representants.
12:00 Visita a l'asil d'ancians.
13:00 Cercavila per la barriada.
14:00 Dinar al cau.
14:00 Mascletà a la Plaça de l'Ajuntament.
17:45 Eixida del cau junt als nostre representants.
18:00 Missa en honor a Sant Josep a l'esglèsia del Carme.
18:30 Cercavila per la barriada.
21:00 Sopar al cau per colles.
23:00 Discomòbil.

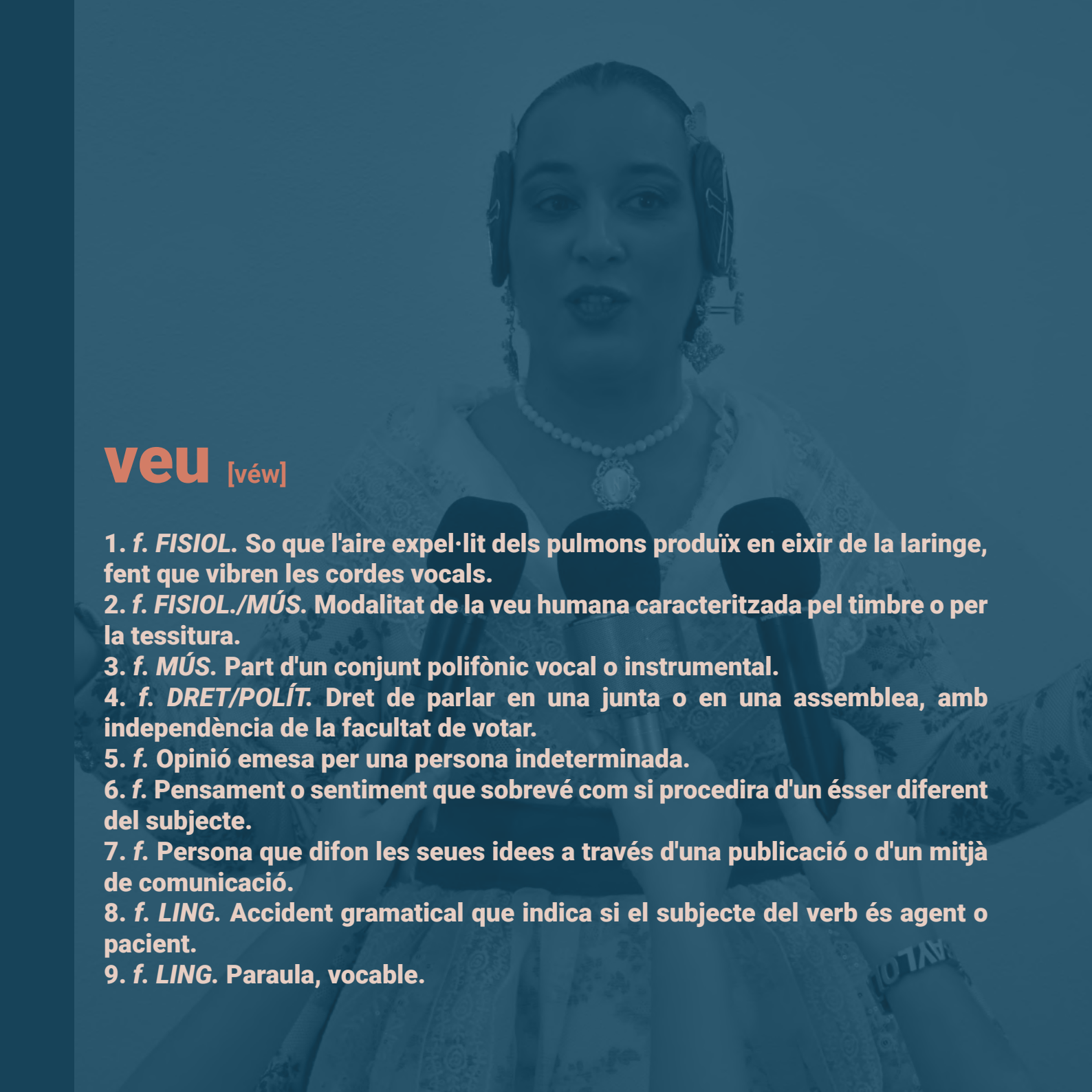
DIMARTS, 18 DE MARÇ.

08:00 Despertà per la barriada
10:00 Esmorzar al cau.
11:00 Eixida del cau per a recollir als nostres representants.
11:30 Visita a la capella de Sant Josep.
12:30 Cercavila per la barriada.
14:00 Dinar al cau.
14:00 Mascletà a la Plaça de l'Ajuntament.
17:00 Eixida del cau junts als nostres representants.
17:40 Visita de Cortesia als monuments fallers.
21:00 Sopar al cau per colles.
23:00 Discomòbil.

DIMECRES, 19 DE MARÇ.

11:00 Eixida del cau per recollir a nostres representats.
12:30 Ofrena de corones de llorer als il·lustres de Sueca.
14:00 Mascletà als jardins del Sequial.
17:00 Eixida del cau per recollir a nostres representats .
19:30 Ofrena de flors a la Mare de Déu de Sales, en finalitzar, cremà del monument infantil.
22:30 Cremà de l'estoreta velleta a la plaça de l'Ajuntament.
00:00 Castells de Focs d'Artifici als jardins del Sequial.
00:30 Cremà del monument faller.

A woman in traditional dress, possibly a flamenco dancer, is shown from the chest up. She is wearing a white lace dress, a pearl necklace, and large earrings. She is speaking into three microphones. The background is a solid blue color.

veu [véw]

1. *f. FISIOL.* So que l'aire expel·lit dels pulmons produïx en eixir de la laringe, fent que vibren les cordes vocals.
2. *f. FISIOL./MÚS.* Modalitat de la veu humana caracteritzada pel timbre o per la tessitura.
3. *f. MÚS.* Part d'un conjunt polifònic vocal o instrumental.
4. *f. DRET/POLÍT.* Dret de parlar en una junta o en una assemblea, amb independència de la facultat de votar.
5. *f.* Opinió emesa per una persona indeterminada.
6. *f.* Pensament o sentiment que sobrevé com si procedira d'un ésser diferent del subjecte.
7. *f.* Persona que difon les seues idees a través d'una publicació o d'un mitjà de comunicació.
8. *f. LING.* Accident gramatical que indica si el subjecte del verb és agent o pacient.
9. *f. LING.* Paraula, vocable.

**COL·LABORACIONS
LITERÀRIES**

**Amb molta estima per a
Paloma Gutiérrez Muñoz.**

**Ella és la nostra MUSA i va ser
la nostra FONT D'INSPIRACIÓ.**

La idea d'este llibret, va sorgir un dia anant al programa "el Rall" en À Punt Ràdio per a parlar de la GUIA DIDÀCTICA 2024. Paloma Gutiérrez Muñoz, ens va contar el dia que va fer de locutora en l'ofrena a la Mare de Déu dels Desemparats. Era la primera dona a locutar aquest acte junt a Ángeles Hernández. L'ofrena de flors a la Mare de Déu dels Desemparats és un dels actes més emotius i significatius de les Falles de València. Este esdeveniment és narrat en directe per locutors que descriuen el pas de les comissions i aporten context històric i cultural. Es tracta d'una tradició en què les comissions falleres desfilen fins a la plaça de la Mare de Déu per oferir rams de flors a la patrona de València. Amb estes flors, es crea un impressionant mantell floral que cobrix la figura de la Verge, situada en el centre de la plaça, ja que és una mostra de devoció i un moment d'unió entre tots els fallers i falleres. La participació en l'ofrena sol ser un dels moments més recordats i fotografiats del seu regnat. Escoltar a Paloma va ser molt emotiu i vam poder valorar la importància de la VEU, apreciament que LOCUTAR ÉS UN ART.

80	El sentiment de la veu
86	Ràdio Sueca
90	Curiositats de Ràdio Sueca
94	Ràdio ribera va difondre les falles als anys noranta
97	El locutor i la fallera
98	Una Gran Història
104	Visitar Museu de la Ràdio "Luís del Olmo"
108	L'art de locutar
110	La veu que no es veu
114	Comunicar és un art i per a mi, un orgull
118	La veu en el teatre
121	Exercicis de veu per a actors i actrius
122	La importància de la veu
125	De Pregó a Cridà
126	Parlar en públic
128	Abraçar amb paraules
132	La veu del silenci
135	La reina de les ones
136	El comunicador
140	Locutar en festes
144	Que tot siga festa!
148	Una veu radiofònica
150	L'honor de ficar veu a una cosa gran
152	La veu
154	La veu en les festes
158	Ser la veu de l'exaltació
161	De Cridà a Crida
162	La veu del record
167	100 anys de ràdio
168	Poema de Fina Girbés
170	I arribà la Dana

sumari

Paloma Gutiérrez junt a Loren Donat presentant l'Acte d'Elecció de les Candidates a FFMMVV'25

El sentiment de la veu

Paloma Gutiérrez Muñoz
Periodista i fallera, membre de la JCF

Amb l'emoció encara a flor de pell per les meravelloses sensacions que em va deixar dissabte passat 28 de setembre la presentació de la gala a la Fonteta, escric estes línies per a l'article que m'ha demanat la meua amiga Amparo per al meravellós llibret amb el qual ens obsequia, cada any, la Falla Plaça Cervantes.

En primer lloc, vull dir que és tot un honor haver inspirat d'alguna manera el tema central de la publicació. És cert que va sorgir de manera casual, en una de les nostres converses en el cotxe un dia que ens desplaçàvem a À Punt Ràdio per a parlar del que més ens agrada, les Falles, i més concretament, de la fantàstica Guia Didàctica que editeu. Vull que sàpies que em va fer molt feliç que t'emocionara el meu relat i que, fins i tot, ho consideràreu idoni per a este fi.

No sé si seré la millor per a representar el lema que heu triat, i que per cert m'encanta: "L'art de locutar". Però, el que sí que puc assegurar amb rotunditat, és que resumix d'una manera brillant dos de les meues grans passions: el meu treball i les Falles. Em considere una afortunada per haver pogut, al llarg de

22 anys ja, gaudir de les dos plenament, en una simbiosi perfecta que va tindre el seu punt àlgid fa unes setmanes a la Fonteta. Potser hauria de deixar este acte per al final, per allò de la cronologia però, pel que ha significat en la meua vida professional i fallera, marcant un abans i un després, deixeu-me que em referisca primer a ell en plena ressaca emocional.

Tot el que em coneix bé sap que era el meu somni ser allí, parlant-li a tot el col·lectiu faller de València, en l'únic acte en el qual, en un mateix lloc, es congreguen a totes les falles de la ciutat. Tots els anys ho seguia per la televisió i, en alguna ocasió, vaig poder fer-ho també des de la graderia com a mare molt feliç. L'acte d'elecció de candidates a Falleres Majors de València m'ha fascinat des de sempre per eixe halo de màgia que l'envaïx i eixa emoció quasi palpable. Per fi, fa unes setmanes va arribar l'esperada telefonada en la qual se'm confiava el càrrec de presentadora i, a partir d'ací, els sentiments d'emoció i responsabilitat s'han mesclat d'una manera aclaparadora. Volia fer-ho bé, donar tot el que s'esperava de mi i, al mateix temps, gaudir com una xiqueta a la qual li fan el millor regal. I així

Paloma Gutiérrez locutant l'Ofrena a la Mare de Déu dels Desamparats. Març 2024.

ser. Exceptuant els nervis del principi, vaig poder assaborir cada instant amb la serenitat que dona la satisfacció; sentint cada segon tot el que passava al meu voltant. La veu d'esta locutora va ressonar a la Fonteta plena d'il·lusió i felicitat. El meu somni s'havia complit per fi, i infinitament millor del que havia imaginat.

Eixa Fonteta que em va donar la major de les alegries l'octubre de 2021, tornava a embolicar-me amb la seua energia irresistible per a quedar-se gravada per sempre. I sabeu què és el que més m'ha omplit el cor estos dies? Que la meua família, amics i una gran

quantitat de persones, m'hàgeu fet arribar infinitat de felicitacions. El missatge que eixa nit jo volia transmetre, verbal i no verbal, va arribar. L'emoció es va sentir. I les vostres paraules han sigut la millor recompensa. Aprofite estes línies per a donar-vos les gràcies a tots i totes.

Crec que no m'havia parat a pensar mai en la importància que té la veu en moltíssims actes fallers fins que Amparo així m'ho va fer veure. Particularment, en alguns com l'Exaltació o l'Ofrena, es convertix en un element essencial, determinant, que evoca irremeiablement sentiments de pura emoció per als protagonistes. Les Falles tendixen a exaltar, a reconèixer, a emocionar... I, en tot això, la importància de la veu que narra és fonamental.

Em remuntaré ara a l'estiu de 2003. M'acabava d'acomiar del càrrec de fallera major de la meua comissió i el meu president, Antonio, sabent que era periodista, em va proposar per a presentar la Preselecció del meu sector, Jesús. Crec que va ser un dels primers actes fallers que vaig realitzar, amb la inseguretat de posar-me davant d'un micròfon per primera vegada, però amb determinació i confiança en mi mateixa, perquè desitjava poder participar de tot allò. Des d'aleshores, i amb una gran varietat de companys i companyes, com la meua volguda Mª José, de la falla Juan d'Aguiló, els primers anys; o la Fallera Major de València 2012, Sandra Muñoz, entre moltes altres; vaig anar mantenint la meua tradicional cita amb este acte, tots els mesos de juliol, de manera ininterrompuda fins a 2019, quan vaig renunciar al ser la meua filla Sara una de les candidates. En 2020 no va poder realitzar-se, pel motiu que tots sabem, i el setembre de 2021, després d'unes Falles que passaran a la història, vaig haver de renunciar una altra vegada al ser de nou Sara candidata.

Però va arribar 2022 i vaig tornar a posar-me davant del micròfon en la meua Preselecció més especial per a presentar, al final de l'acte, a la meua filla com a membre de la Cort d'Honor de la Fallera Major Infantil de València, ja que van acudir a la cita com a convidades d'excepció. Després de tants anys presentant-lo, fins i tot embarassada, i somiant que algun any Sara seria una de les triades, no podia faltar a la cita amb una de les nits més boniques que ens va regalar el màgic 2022. Vos podeu imaginar l'emoció que vaig sentir en nomenar-la i veure-la disfrutar d'eixe moment, amb tot el nostre sector posat en peu aplaudint-la. Mai ho oblidaré.

Paral·lelament a la meua activitat professional a València, Sueca m'ha donat moltíssimes alegries perquè ha sigut la millor escola per a adquirir experiència en un escenari en infinitat d'actes. Sempre agrairé a les diferents Junes Locals que han comptat amb mi, la seua confiança i el carinyo amb el qual han valorat el meu treball. Lliuraments de Premis de Playbacks, Sainets i Activitats

Esportives, Presentacions de Falleres Majors de Sueca, de Llibrets... Fins i tot he exercit de mantenidora. Tot això m'ha permés, no sols millorar en el meu treball sinó conèixer al col·lectiu faller de Sueca, El Perelló i Mareny de Barraquetes. Persones que m'han obert els seus casals, amb les quals he compartit tants moments, i que m'han ensenyat, fent-me sentir una més, com viuen i senten esta festa que tant estimem des d'una altra perspectiva. Fallers i falleres que cuiden la seua tradició i la seua cultura des de diferents àmbits, com ho fan els membres de la Comissió Plaça de Cervantes elaborant amb tanta cura tots els anys este llibret.

Actes en el meu sector, en la meua agrupació Mercat de Jesús i, per descomptat, en la meua comissió Costa i Borràs-Agustina d'Aragó. El meu treball i la

meua veu van començar a fer-se habituals en multitud d'ocasions amb un mateix fil conductor: l'activitat fallera variada i incessant que es renova exercici rere exercici. Fins que va arribar el moment de fer un passet més. Per a una fallera de carrer, el fet que es fixara en mi un vicepresident de la Junta Central Fallera, confiant en el meu treball i obrint-me les portes d'esta casa que significa tant per a tot el col·lectiu faller, va ser un regal meravellós. Per primera vegada, se'm brindava la possibilitat de participar, vivint i sentint des de dins i en primera persona, en actes emblemàtics, l'epicentre de la festa, que tantes vegades havia vist per televisió o en els quals havia participat acudint com una fallera més.

En este punt és inevitable remarcar, per tots els sentiments que em va provocar, l'Ofrena a la Verge dels Desemparats des de la plaça que porta el seu nom. Sens dubte, eixe dia quedarà gravat per sempre. Em vaig sentir una autèntica privilegiada, i no sols pel que significa per a tots els fallers i falleres sinó també perquè vaig ser una de les dos primeres dones que li posaven veu a este acte en tota la seua història. Mai havia ocorregut. Encara hui no trobe quasi les paraules per a descriure tot el que vaig sentir aquella vesprada màgica del 17 de març de 2018. Recorde arribar sobre les 15.30 h, un poc nerviosa i aclaparada per la responsabilitat d'haver d'exaltar a tantes falleres majors que anaven a realitzar la seua ofrena somiada, en un dels dies més importants de la seua vida. I la meua veu anava a estar lligada per sempre a eixe record inesborrable. No podia fallar. No podia equivocar-me. Perquè eixe instant dura segons i només es viu una vegada. Havia d'estar a l'altura de l'emoció indescriptible que se sent tan sols en entrar en eixa plaça i mirar als ulls de la nostra Verge. Això va ser el primer que vaig fer en arribar a les 15.30 h. A una plaça buida encara. Mirar-li als ulls i confiar. Recorde que em vaig sentir

Paloma Gutiérrez amb el President de JCF, Santiago Ballester, a la Gala de l'Esport. Febrer 2024.

també una afortunada perquè, gràcies a la meua veu i a la meua comesa eixa vesprada, estava sent testimoni del ritual que realitzen tots els anys, en iniciar-se l'Ofrena, els vestidors i vestidores de la Verge. Tantíssims anys fent-la amb la meua comissió i mai havia pogut presenciar eixe cerimonial que posa els pèls de punta: tots i totes a l'uníson, tots i totes encomanant-se a la nostra Mare perquè l'acte transcorreguera amb normalitat. Com així va ser.

A mitjan vesprada, va arribar el moment més esperat. Iniciava l'Ofrena el sector Jesús i, en algun moment, faria la seua aparició pel carrer del Micalet la meua falla, la meua família, els meus amics. Va ser veure l'estendard roig de la comissió infantil i començar a envair-me una sensació que no oblidaré. Vaig començar a locutar l'entrada a la plaça dels més xicotets i ja aleshores vaig comprendre que si volia

mantindre la veu serena, anava a haver de desviar un poc la mirada perquè no anava a poder parlar. Però no volia deixar de mirar. No havia de perdre'm ni un segon d'aquell moment. Vaig començar a reconèixer mirades sorpreses i felices en veure'm davant del micròfon. A veure les llàgrimes d'emoció de tota la meua gent, que em llançava besos i m'aplaudia espontàniament, i que s'emocionava en veure a la nostra Mare.

Vaig veure a la meua filla i al meu marit, i a tantes persones a les quals vull, amb les quals he compartit tantes coses, emocionant-se en escoltar-me. El poder d'una veu que, en eixos moments, adquirix sense pretendre-ho un protagonisme real ressonant en tota la plaça de la Verge; i el somni d'esta locutora de poder viure una ofrena de manera indescriptible. Porte tota la meua vida fent-la però des de la meua fila era impossible interactuar i compartir sentiments

amb la resta de la comissió. El fet de poder ser testimoni de la desfilada de tota la meua falla per la plaça, de la seua emoció i de com em transmetien tot el que sentien veient-me allí, és una cosa que no oblidaré. Fins a la televisió es va fer ressò de l'aplaudiment improvisat i a l'uníson de tota la comissió masculina parada enfront de mi al mig de la plaça! Em vaig sentir una autèntica privilegiada i només podia donar-li les gràcies a nostra Mare.

A més de l'Ofrena, que vaig tindre l'oportunitat de tornar a locutar en 2023 i 2024, se m'ha requerit per a presentar altres actes importants, com el lliurament de Bunyols d'Or i Brillants amb Fulles de Llorer, en la qual també vaig ser de les dos primeres dones a fer-ho; l'Entrada Mora i Cristina de la ciutat de València el 9 d'Octubre; les Gales de l'Esport o les dedicades a l'Artista Faller, organitzades per Junta Central Fallera. I és molt probable que em deixe algun acte més sense nomenar, però del qual em sent igualment orgullosa. Gràcies a les persones que han confiat tots estos anys en el meu treball.

Sé que he pogut repetir moltes vegades, al llarg de l'article, paraules com a emoció, felicitat, privilegi o record inesborrable... Però és que resumixen excepcionalment els meus sentiments en cadascun d'estos moments viscuts. Perquè no es tracta tan sols de posar una veu a cada acte. Es tracta de transmetre, de sentir i de viure intensament, com jo he tingut la fortuna de fer-ho.

Gràcies, Falla Plaça de Cervantes, per posar el focus en allò que em fa tan feliç.

Paloma Gutiérrez al Lliurament de Bunyols d'Or i Brillants amb Fulles de Llorer. Febrer 2024

Estudi radiofònic de Radio Sueca. AFLE-PP-C-0823. Arxiu fotogràfic López-Egea.

Ràdio Sueca

Enrique Lluna Puig

- Publicat al Setmanari Sueca en octubre de 2016
- Traducció Amparo Vendrell Fos

En 1952, amb l'ocasió de les festes de la Coronació de la Mare de Déu de Sales, es va inaugurar en Sueca una emissora de ràdio que es va incloure en la "*Red de Emisoras del Movimiento*" (REM 42 era la de Sueca), sent el seu primer director el recentment mort (2016) Francisco de Paula Burguera Escrivá, qui, junt amb les autoritats locals va rebre al Governador Civil de la Província, Diego Salas Pombo, passant tota la comitiva a visitar les dependències e instal·lacions de l'emissora, en la segona planta de la *Societat Recreativa "La Agricultura"* on sempre va estar.

La ràdio local va marcar més d'una dècada l'oci de la ciutadania, ja que era molta l'afició a escoltar els seus diferents programes. Els televisors eren molt escassos en les cases i la majoria posava en els seus aparells "*Ràdio Sueca*".

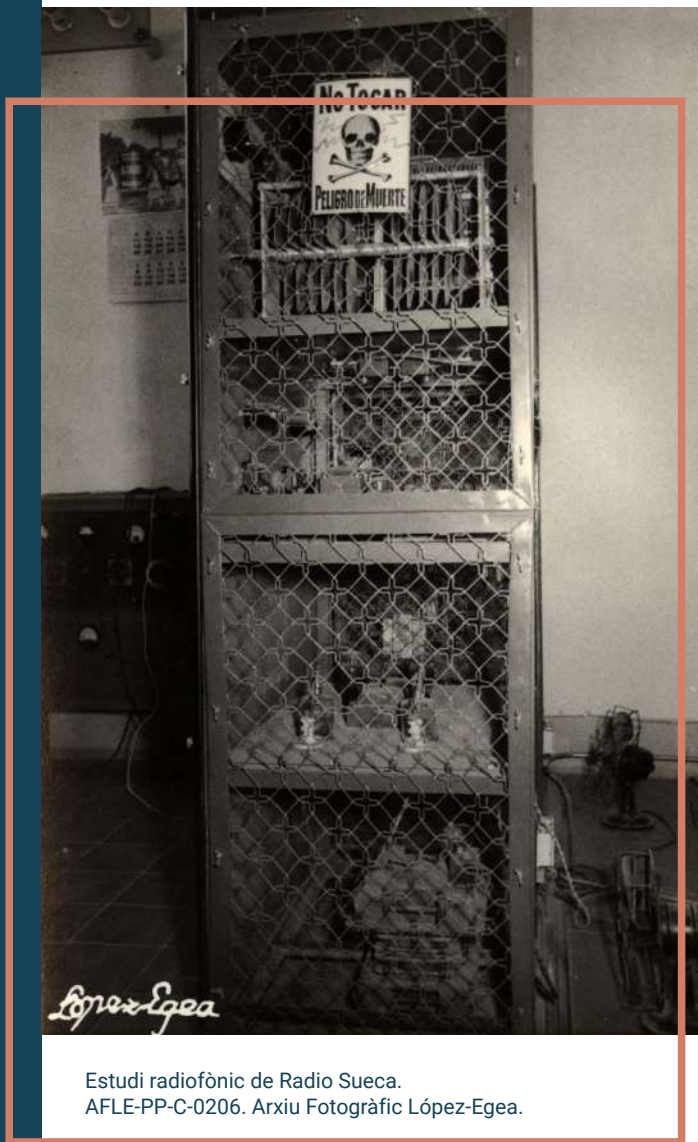
Va estar en antena durant catorze anys, fins que en 1966 va ser clausurada pel "*Ministeri d'informació i Turisme*", al no poder adaptar les seues instal·lacions a la nova llei que obligava a emetre en freqüència modulada. Freqüència que en Sueca encara no s'havia imposat en aparells de ràdio i transmissors, per la qual cosa resultava impossible escoltar l'emissora. D'aquell tancament de Ràdio Sueca, s'acaben de complir 50 anys (era el mes d'octubre de 1966); per això no ve malament la memòria i el

Es va inaugurar l'any 1952, amb motiu de les celebracions de la Coronació Canònica de la Nostra Patrona i va marcar més d'una dècada l'oci dels radiooients.

record de la importància que va tindre en la vida social de la ciutat, aquella emissora de ràdio; perquè encara queden molts suecans que guardaran bons records d'aquells anys.

La dècada dels anys 50 i meitat dels 60, eren temps de gran dificultat en tots els nivells de la vida pública i social. En la part de l'oci, la televisió, com hem mencionat, encara no arribava a totes les cases; i sols teníem el cine els diumenges i les llargues cues eren habituals en el Serrano i "*La Paz*". L'emissora de ràdio va vindre a proporcionar l'entreteniment dels radiooients. Eren els temps de l'època gloriosa del "*Festival de la Canción de Benidorm*". Els discos de Gloria Lasso, de Luis Mariano, de Lola Flores, de Juanita Reina, de Juanito Valderrama, de Antoñita Moreno, de José Guardiola, de Juanito Segarra, de Antonio Machín, de Paul Anka, de Nat King Cole, de Antonio Molina, de Rafael Farina, de Pepe Pinto, de

Lorenzo González, de Jorge Sepúlveda, Los Panchos, el Trio Calavera, de Antonio Amaya, i de tants altres. Més últimament van arribar el Dúo Dinámico i els Beatles. La programació de "discos dedicats", era la més sol·licitada pels radiooients en les festes d'aniversaris, bodes, onomàstiques i primeres comunions. Recorde que va haver-hi una vegada en que la popular cançó de Juanito Valderrama *"Su primera comunión"*, van estar els locutors (Mari Fletes i José Matoses), llegint més d'un centenar de dedicatòries. També es radiaven programes que van tindre gran acceptació, com les vetlades de teatre radiofònic que dirigia Ricardo Navarro; un programa d'agricultura i ramaderia que emetien Ricardo Comins i Miguel Ángel López Egea, mereixedor d'un premi del Ministeri d'Agricultura; Justo Cuadrado i Pepe Vendrell, també tenien un programa sobre temes socials de la vida local, que era molt escoltat per la gent, titulat *"Fortaleza"*.

En aquella emissora de Ràdio Sueca, clausurada fa ara 50 anys, molts suecans trobaren la plataforma per a demostrar les seues qualitats artístiques. Des de cantants lírics i de flamenc, a humoristes, recitadors i instrumentistes, són molts els noms que romandran a la memòria de generacions majors, però un dels que major popularitat va adquirir, fou el guitarrista Juan Simeón Miragall. La frase radiofònica *"a la guitarra el Maestro Simeón"*, era la més pronunciada sempre que actuaven cantants imitadors de famosos, com Manolo Lledó que sentint-li semblava estar cantant Antonio Molina, o la d'altre fidel imitador de Pepe Pinto, el recordat Vicent Martínez. Altres noms que recordem i que actuaren als estudis de Ràdio Sueca, van ser Antonio i Agustín Bosch, Agustina Leal, Conchita Calleja, Vicente Estornell (*"la voz de oro"*), Salvador Vidallach *"el minero"*. Aquells entusiastes cantants locals ens comptaven que *"assajàvem a la nit en casa de Juan Simeón"*; l'Orquestra Campos, el trompetista Daniel

Ros, Vicente Beltrán i la seua bateria i tants altres que sentim no recordar. Era l'època daurada al cinema de Marilyn Monroe i cançons modernes de l'època van ser: *"Tres veces guapa"*, *"Cabaretera"*, *"Dos cruces"*, *"Doce cascabeles"*, *"Campanera"*, *"Mirando al mar"*, *"Madrecita"*, *"Soy minero"*, *"Su Primera Comuni3n"*...

Des de Ràdio Sueca s'organitzaven festivals artístics en el *"teatret de baix dels Porxets"*, i en el teatre Serrano. D'esta emissora van nàixer les cèlebres vetlades de la *"Nit Suecana"*.

Als radiooients infantils se'ls dedicaven els contes més populars de l'època com *"Pulgarcito"*, *"El enano saltarín"*, *"El flautista de Hamelín"*, *Peter Pan*, *"Caperucita Roja"*, etc.

Entre els nombrosos grups que van actuar als estudis de Ràdio Sueca estaven el de Salvador Marrades, el de Pepe Claver, el d'Enrique Ferrando, els d'Amable i *"Los Clippers"*; i altres.

Moltes més coses podríem comptar de Ràdio Sueca. Únicament recordar, al complir-se ara els 50 anys del seu tancament, els noms dels quals van ser més coneguts com a locutors, Mari Fletes, José Matoses, Andrés de Sales Ferri, Neus Campillo, Emilio Vizcaino, Julio Ribera. De tots ells, guardem grats records i en la nostra memòria sempre romandran, com a protagonistes d'una emissora de ràdio que va marcar una bona etapa d'oci en la vida local de la nostra ciutat.

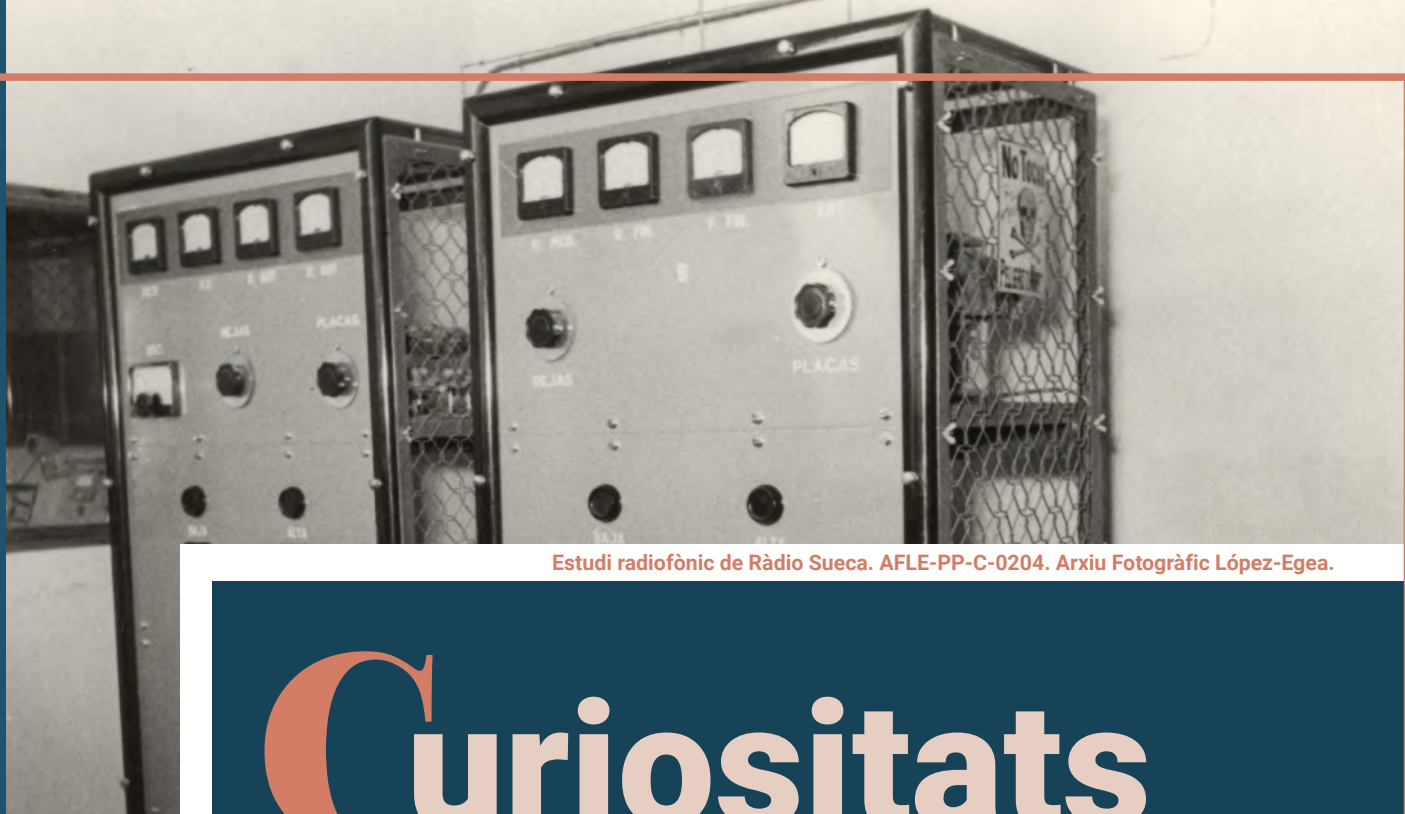

José Matoses durant una emissió a Ràdio Sueca.
AFLE-PP-A-0023. Arxiu Fotogràfic López-Egea.

*"A la guitarra el Maestro Simeón",
era la frase més repetida en les
antenes.*

Mari Fletes durant una emissió a Ràdio Sueca

Estudi radiofònic de Ràdio Sueca. AFLE-PP-C-0204. Arxiu fotogràfic López-Egea.

Curiositats de Ràdio Sueca

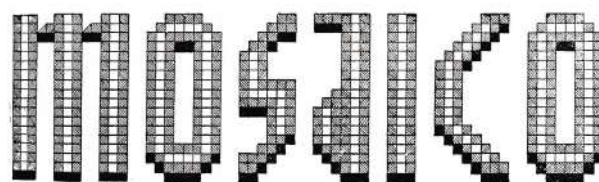
Amparo Vendrell Fos

Mestra, fallera i membre de la JLF de Sueca

- APUNTS per a una història de la cultura a Sueca. J.Antoni Carrasquer Artal
- MOSAICO. «Semanario Independiente». Sueca 2005. Agenda fotogràfica, històrica i literària. Recull de J. Antoni Carrasquer Artal
- LEVANTE. "Historia, desarrollo técnico y artístico y mejoras de esta simpática emisora". El día 7 de setembre de 1954

En el setmanari independent MOSAICO amb data 16 de febrer de 1935, i publicat amb l'Agenda fotogràfica, Històrica i Literària de 2005, trobem una explicació "Al voltant de l'estació de Ràdio de Sueca". El funcionari de telègrafs José Bernabeu va realitzar gestions i treballs per a que l'Estació de Ràdio fora una realitat. L'ajuntament de Sueca va cedir el local donant facilitats. Ell va parlar amb Don Ricardo Montoro, amo de l'establiment «Central Ràdio» de València per a demanar pressupost, també ho va intentar sol·licitar a l'Estat a través de la Granja Arrossera parlant amb Don Tomás Font de Mora. Després d'un intent seriós d'instal·lar una emissora local de ràdio suecana a mitjan de la dècada dels anys trenta, aquesta va fracassar perquè la població veïna d'Alzira ja la tenia concedida.

Precio: 10 Céntimos

AÑO I.—NUM. 20

Sueca - Virgen, 18 - Teléfono 49 R

16 de Febrero de 1935

LO QUE NOS HA DICHO D. JOSE BERNABEU

Sobre la estación de Radio de Sueca

Hace mucho tiempo se habló de instalar en Sueca una estación emisora de Radio. El Ayuntamiento cedió el local a don José Bernabeu.

en Sueca para ver el local de emplazamiento ofrecido por el Ayuntamiento, local que aceptaron por reunir

te de que, siendo el pago contra libramiento por la totalidad de importe, también tendríamos un descuento.

MOSAICO. «Semanario Independiente». Sueca 2005. Agenda fotogràfica, històrica i literària.
Recull de J. Antoni Carrasquer Artal

Diego Salas Pombo inaugurant Ràdio Sueca.
AFLE-PP-C-1822. Arxiu Fotogràfic López-Egea.

La direcció de l'emissora de Ràdio Sueca estava al càrrec de Francesc de P. Burguera. Després de Burguera, i fins al seu tancament el 1965, van ostentar el càrrec Manolo Serrano, Francesc Serrano González en 1963 (fill del Mestre Serrano) i Josep Matoses Ribera.

La locució anava a càrrec de Mari Fletes, Andreu de Sales Ferri i Carme Navarro, a més dels col·laboradors habituals Ricard Comins, Miquel Àngel López Egea i Just Cuadrado, entre d'altres.

Francesc de P. Burguera, Manolo Serrano, Francesc Serrano González i Josep Matoses Ribera foren directors de Ràdio Sueca

El dia 18 de juliol de 1952, s'inaugurà Ràdio Sueca per iniciativa del Consell Local de FET (Falange Española) i de les JONS, amb equipament de segona mà de només 80 watts de potència. El Cap Provincial, Diego Salas Pombo, va fer la inauguració parlant pels micròfons a tot el poble de Sueca amb una emissora de 80 watts.

En l'any 1953 degut al gran nombre d'abonats i a les exigències del públic, es va ampliar a 500 watts, resultant un gran èxit aquesta ampliació.

Representació de 'La bona nova a Maria', a Sueca, el 1952, amb Francesc de Paula Burguera i Joan Fuster eixint a saludar després de l'espectacle.
Arxiu Fotogràfic López-Egea.

En setembre de l'any 1964, els micròfons de Ràdio Sueca van estar presents al Saló de Plens de l'ajuntament de Sueca per a fer la proclamació de la Reina de l'Arròs que va ser Elisa Lassala Bau, també va ser Fallera Major Infantil de València en l'any 1956 i Fallera Major de València en l'any 1970.

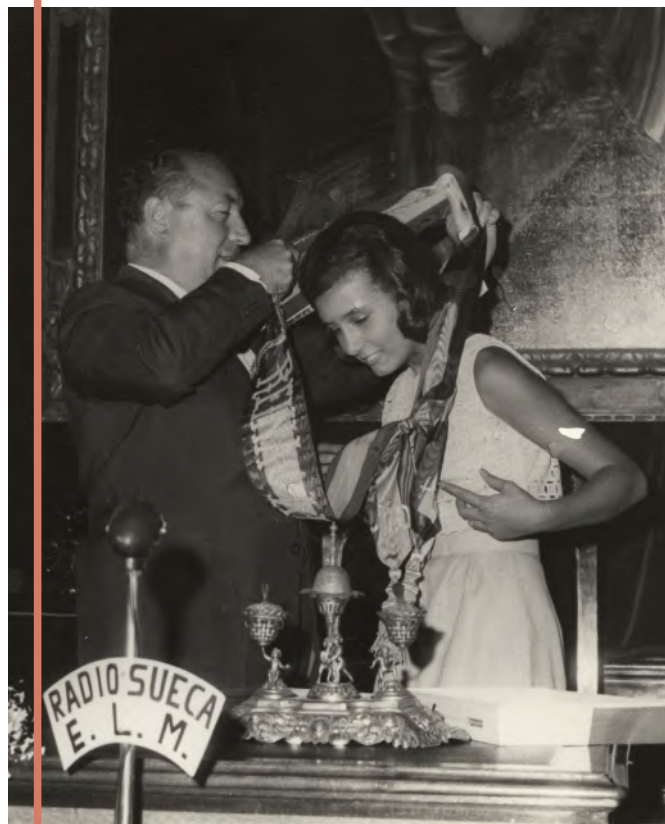
Son pare, Bernardo Lassala González, fou president de la Diputació Provincial de València des de l'any 1958 fins a l'any 1969. Li va imposar la banda el Governador Civil de Valencia, Sr. Don Antonio Rueda Sánchez- Malo (1962-1973) presidint el Saló de Plens un gran quadre de Franco.

Diàriament hi havia un programa titulat "Cara el sol", en el que es llegien paràgrafs de discursos de José Antonio Primo de Ribera i de Franco. Altre programa era "Los jóvenes de Acción Católica", donant molta importància a la part religiosa.

Setmanalment hi havia emissions de "Flechas Azules", "Sección Femenina", i "Frente de Juventudes" coordinats per Joan Fuster i Francisco de Paula Burguera.

El 24 d'octubre de 2017, es va inaugurar a l'Espai Claros de la Sala d'Exposicions "Els Porxets" de Sueca una exposició sobre l'antiga Ràdio Sueca que repassa la seua història, arran de la catalogació del seu fons que es guarda a l'Arxiu Municipal.

L'Arxiu Històric conserva la col·lecció discogràfica de l'emissora, que va emetre en la ciutat durant la postguerra. La mostra no només exhibia part de la col·lecció conservada a l'Arxiu, sinó que també conta part de la seua història i mostra altres objectes relacionats cedits per diversos suecans, com ara Vicent Miragall Vilanova o Eugeni Alcañiz Alberola, que ajuden a recrear escenes quotidianes al voltant de la ràdio i recorden també moments a l'estudi radiofònic.

Ràdio Sueca al Saló de Plens de l'Ajuntament de Sueca presentant la proclamació de la Reina de l'Arròs, Elisa Lassala Bau.
AFLE-PP-C-1912. Arxiu Fotogràfic López-Egea.

Factura de Ràdio Sueca dirigida a la falla Bernat Alinyo amb motiu d'espais publicitaris.

Cartell de Ràdio Ribera al carrer Pepe Montó on es trobava la seu

Ràdio **R**ibera va difondre les Falles als anys noranta

Julián Sáez Vercher

Faller i col·laborador de Ràdio Ribera en 1998 i 1999

F

Fa uns dies, l'amic David Gilabert, periodista suecà que viu i exercix la professió des de fa molts anys a les Illes Balears, em va proposar formar part d'un grup de WhatsApp en el que tindríem cabuda antics treballadors i treballadores, així com col·laboradors i col·laboradores, de la desapareguda emissora Ràdio Ribera. Quasi al mateix temps, la vostra companya fallera Amparo Vendrell em va convidar a tornar a escriure en el vostre prestigiós llibret i fer-ho esta vegada, precisament, sobre la meua experiència a la ràdio comarcal que durant poc més d'una dècada tingué la seua seu al carrer Pepe Montó de Sueca.

Tant una proposta, la de David, com l'altra, la d'Amparo, suposen per a mi retornar en el temps fins l'any 1998. Aquell Julián de només 20 anys havia acabat segon de Periodisme i era l'hora de començar a "trencar la mà". Aquell primer estiu a Ràdio Ribera va suposar per a mi poder posar en pràctica moltes d'aquelles qüestions teòriques estudiades en la facultat. I, a més, fer-ho en aquella emissora que des de menut havia escoltat a través d'aquell 105.5 de la freqüència modulada.

Per contextualitzar tot allò cal dir que Ràdio Ribera va començar les seues emissions el 23 de juny -la màgica nit de Sant Joan- de 1990 i va estar en antena fins el 7 de novembre de 2001, quan la societat Radio Ribera Baixa SL va ser venuda al Grupo Intereconomía. Aquells últims mesos de vida de l'emissora de ràdio van coincidir amb la posada en

marxa de la televisió local de Sueca, datada el 18 de desembre de 2000. Per tant, Ràdio Ribera, amb el setmanari Sueca, va ser durant els anys noranta del segle passat el mitjà de comunicació de referència per a la majoria dels suecans i les suecanes que volgueren mantindre's informats i entretinguts.

Sempre recordaré el dia que Juana Mas, una dona de Cullera que era la propietària de l'emissora, em va donar les claus del pis on es trobava la ràdio i em va dir que cada dia havia d'anar, obrir la porta, entrar a l'estudi i començar la programació exactament a les 8 del matí, ni un minut abans ni un minut després. Eixe mateix dia Vicent Bufante, un xic de Tavernes de la Valldigna que treballava allí, em va explicar davant de la mesa de mescles com havia de fer eixa desconexió de Ràdio 9, insistisc puntual a les 8 del matí, per a entrar cada matí amb un programa 'radiofòrmula' en el que la meua missió era anar posant cançons més bé tranquil·letes del tipus 99 Luftballons de Nena i similars fins que a les 10 començara el magazín matinal.

Ràdio Ribera va ser un mitjà de proximitat com des de fa 24 anys ho és ara Sueca Televisió. I, és clar, si parlem de proximitat a la ciutadania hem de parlar també del seu programa de Falles.

La festa fallera tingué durant la dècada dels noranta el seu propi espai radiofònic a Sueca. De segur que els presidents i les falleres majors de les comissions que van ostentar els càrrecs en aquells anys ho

recorden. El mateix David Gilabert o l'ara corresponsal a Sueca del diari Levante-EMV, Joan Gimeno, van dirigir aquell programa d'entrevistes en directe per on passaven totes les falles, així com la Junta Local Fallera. Participar al 'Cau Faller' o al 'Temps de Falles', dos dels noms que recorde tingué el programa, suposava moments de nervis per a molts suecanets i suecanetes als qui un micròfon i uns auriculars els arribaven a espantar més que un masclet dels que es disparaven en una despertà.

Aquelles entrevistes de Ràdio Ribera creaven molta expectació. De fet, recorde com els fallers i falleres quedaven en el casal la mateixa vesprada de l'emissió de la 'seua entrevista' per escoltar als representants en directe a l'altra banda de l'aparell. Eren altres temps. No hi havien xarxes socials, ni mòbils com els d'ara, la comunicació més avançada era precisament la ràdio.

Els suecans i les suecanes teníem Ràdio Ribera com la nostra ràdio. El fet que els estudis estigueren a Sueca li donava un caràcter més local que comarcal. Per allí passaren molts col·lectius de la ciutat. Els qui visquérem aquella època recordem aquells programes en els que podies telefonar i dedicar una cançó (el cèlebre Tú mateix) i els especials en directe

des del lloc on es celebraven esdeveniments com ara el Concurs Internacional de Paelles o la fira de la maquinària agrícola FIMAC-Sueca Mostra.

Ràdio Ribera va marcar una generació. No oblidaré mai aquell 9 d'abril de 1994, el fatídic dia de la mort de l'alcalde Vicent Vera i Chanqués. Jo tenia 15 anys i em vaig assabentar gràcies a Ràdio Ribera. Eixe matí, m'atreviria a dir que va ser el locutor Ferran Lletí, amb la veu entretallada, qui va comunicar la impactant notícia que arribava directament des de Damasc, Síria. L'emissora va suspendre la programació i durant tot el dia va sonar música clàssica en honor a Vicent.

Des dels seus orígens, Ràdio Ribera va estar compromesa amb la difusió de les tradicions suecanes més arrelades, incloses les Falles. Les veus de Ezequiel Castellano, Amparo Calatayud, Joan Miquel Primo, Imma Figueres o Miquel Fernández, per citar-ne només unes poques, entraren en les nostres cases, en els comerços del poble i, sí, també ens feren companyia en els trajectes amb el cotxe. Per sort per a la nostra festa més universal, les Falles, l'arribada de la televisió local va suposar poder cobrir el buit que va deixar l'emissora amb la seua desaparició.

Julián Sáez entrevistant al ciclista Miguel Indurain per a la televisió local Sueca TV.

El locutor i la fallera

A l'ofrena de la Mareta, tot és un combat,
entre flors, músics, i el locutor d'actualitat.
Les falleres amb banda, altives i alçades,
i els locutors ràpids, amb preguntes afilades.

"Reina fallera, parla-li al món sencer,
com és ser musa del foc i el calor faller?"
La fallera somriu, amb gest assajat,
sap que la càmera no permet errats.

"És un honor, clar, però també una obligació."
Ella sospira, mirant-se el ram amb devoció.
I mentre ella parla, amb veu melindrosa,
el locutor pensa: "Que fallera més fastidiosa!"

"Quin sentiment!", exclama el narrador,
com si la història li trencara el cor.
"El teu trage és d'un gran indumentarista?
T'ha costat una herència o has buscat un prestamista?"

Però ell no escolta, ja pensa el següent:
"Fem un tall ràpid, que tinc patrocinador urgent."
Ella es manté ferma, amb un somriure elegant,
mentre el locutor mostra el seu angle radiant.

Dues hores de retransmissió inacabable,
la gent a casa, amb paciència esgotable.
Però, ai! Per al locutor és un somni etern:
"Posem emoció al poble valencià modern!"

Finalment, la Verge els espera al seu lloc,
i els locutors narren el moment amb foc:
"Gràcies, fallers, per tanta devoció,
i també per aguantar-me tota l'emissió."

Ana Blanch

Emissió del programa "Protagonistas" d'Onda Cero a Sueca.

Una Gran Història

de Fermín Baldoví, Luis del Olmo i la Falla Plaça Cervantes

Fermín Baldoví Marí
Membre de la Falla Plaça Cervantes

• Introducció i transcripció d'Amparo Vendrell Fos

INTRODUCCIÓ

FERMÍN BALDOVÍ MARÍ, faller de la falla plaça Cervantes des de l'any 1968, és un faller exemplar que destaca no sols pel seu amor per la festa, sinó també pel seu esperit col·laborador i la seua dedicació a la comissió. És una persona compromesa, que treballa incansablement en l'organització d'actes, ja siga ajudant en la programació d'actes, col·laborant en activitats solidàries o participant activament en les reunions. Sempre ha demostrat ser un gran faller. Ell ha ostentat el càrrec de president de la comissió fallera els anys 1985 i 1986 amb idees capdavanteres i innovadores.

L'any 2009 va ser el president de la comissió del 50 aniversari de la falla. Va fer la direcció i coordinació del llibre del 50 aniversari de la falla. Ell va tindre la iniciativa de fer un Faller Major en l'any 1992 a la falla Plaça Cervantes de Sueca. Sempre ha fet bones aportacions a la festa fallera. L'any 1996 va fer de mantenidor en l'acte de la presentació fallera. Fermin Baldoví Marí, és una persona molt coneguda a Sueca i més enllà, a nivell professional una persona molt emprenedora. Ell ens explicarà com va sorgir la figura del Faller Major de la falla Plaça Cervantes de Sueca en l'any 1992 amb Luis Del Olmo.

Com va sorgir la idea de fer Faller Major de la Falla Plaça Cervantes a una persona tan important com Luis Del Olmo?

Totes les persones tenim un ídol, siga un futbolista o un cantant. Jo degut a la meua professió que anava en el cotxe tots els dies, mentre conduïa escoltava la ràdio i m'agradava molt el programa PROTAGONISTAS de Luis Del Olmo podent apreciar que era un gran professional de la ràdio i que algun divendres el programa PROTAGONISTAS feia la gravació fora de Barcelona. Per eixe motiu vaig pensar que també podrien fer el famós programa de ràdio a Sueca. Però com es podria involucrar a Luis Del Olmo i fer el programa Protagonistas a Sueca? Vaig pensar en llançar la idea en la comissió de la falla Cervantes, però... com es podria fer? Per què no fer a Luis Del Olmo FALLER MAJOR?

La bona idea capdavantera que va tindre la falla plaça Cervantes de crear un Faller Major en eixa època (1992) en què sols ostentaven eixe càrrec les dones.

Vaig llançar la meua idea a la comissió fallera i es va acceptar. Es va consultar en la Junta Central Fallera de València i allí van dir que NO. Com en el seu estatut, no apareixia la figura d'un home com a Faller Major, per a ells eixes idees innovadores eren INVENTS AMB GASEOSA.

Quin tipus de vestimenta portaria un Faller Major?

Es va tornar a consultar a la Junta Central fallera de València quin tipus de vestimenta seria adequat per a un Faller Major i van tornar a dir que NO, que això ells no ho reconeixien.

Luis del Olmo al despatx de l'Alcalde de Sueca, Vicent Vera, per a signar en el "Llibre d'Or" de la població.

La idea de nombrar a un FALLER MAJOR també es va consultar a la Junta Local Fallera de Sueca.

La resposta de la Junta Local Fallera de Sueca va ser que a títol de la falla SI es podia fer, però com a cosa del poble NO. És a dir com a iniciativa de la falla plaça Cervantes es podia fer el que creguérem convenient però res més. Per tant s'acordà fer a Luis Del Olmo Faller Major.

Com es va poder contactar amb Luis Del Olmo.

En eixe temps jo era el Vicepresident del Sueca CF i Luis Del Olmo era president del Roda de Barà en Tarragona on ell tenia el xalet. Era la seua segona vivenda.

En un dels partits de futbol, casualment van jugar el Sueca CF i el de Roda de Barà. Jo era un gran admirador de Luis Del Olmo i em vaig presentar a ell fent-li saber que era el meu ídol, que valorava molt la seua gran professionalitat i que sempre escoltava la seua veu en el programa PROTAGONISTAS mentre anava conduint el cotxe en hores de treball. A més a més, eixe dia li vaig proposar fer el programa PROTAGONISTAS en Sueca i aprofitant l'estada a Sueca li vaig dir que li faríem un homenatge en la falla Cervantes. També li vaig preguntar quants diners costaria de fer el programa PROTAGONISTAS a Sueca.

A Luis Del Olmo li va agradar molt la proposta que jo li vaig fer, ja que tenia més de 200 títols en tota Espanya però com eixe de FALLER MAJOR no en tenia cap. Em va dir que tractaria d'afavorir-me fent el programa PROTAGONISTAS a Sueca.

Sueca i Roda de Barà van fer llaços d'amistat amb partits de futbol.

Es jugaren els partits de futbol, que van servir per a conèixer-se i es van fer llaços d'una bona amistat. El Sueca CF va anar a Roda de Barà per a jugar el segon partit.

Vaig contactar amb Jesús Ferreiro manager del programa PROTAGONISTAS per a saber quants diners ens costaria portar el programa a Sueca.

Jesús Ferreiro com a manager del programa PROTAGONISTAS, va demanar 7.000.000 de pessetes. Ell a més de manager, era també el director d'Onda Pesquera i president de la Fundació Titànic. Premi Nacional de Ràdio 2024 per l'Acadèmia Espanyola de la Ràdio edició de Premis Ràdio Televisió que es va celebrar el 18 de març de 2024 en Caixa Fòrum Madrid.

Onda Pesquera "La ràdio de la Mar", és el mític programa de la radio-difusió-espanyola dedicat al món de la mar, que va nàixer originàriament en 1979, en l'emissora Ràdio San Sebastián, de la Cadena Ser, per a continuar després durant molts anys en altres emissores nacionals la COPE i RNE una reconegudíssima tasca radiofònica d'ajuda a la família pescadora.

Vam buscar patrocinadors per a poder pagar els 7.000.000 de pessetes i aconseguir fer realitat el programa PROTAGONISTAS a Sueca.

L'alcalde de Sueca, Vicent Vera, va actuar com a patrocinador i des de l'ajuntament de Sueca es va donar hostalatge i manutenció a tot l'equip del programa PROTAGONISTAS durant dos dies. Després la comissió fallera va intentar fer altres coses per a obtindre els diners que feien falta.

Luis del Olmo i Fermín Baldoví.

Vam trobar col·laboració en les entitats: Fàbrica Dulce Sol, Banc de València, Arroz SOS i Bancaixa.

El dia 12 de març de 1992 es va fer el programa PROTAGONISTAS al Centre Municipal "Bernat i Baldoví" de Sueca

L'acte del Nomenament de Luis Del Olmo com a Faller Major, es va fer divendres de nit el mateix dia del programa PROTAGONISTAS en la sala KINOS del càmping de les Palmeres. Eixe any es van fer molts Fallers d'Honor i es van guanyar molts diners.

Luis Del Olmo va acceptar molt gustosament ser Faller Major, el primer Faller Major de la història de la falla plaça Cervantes i també de tota Sueca i de València. Com va tindre tant d'èxit i va agradar tant la idea que es va pensar en fer Faller Major tots els anys i li se va demanar ajuda a Luis Del Olmo que ell

gustosament va acceptar en portar a persones famoses de renom. El primer en seguir el camí va ser TIP que era un actor valencià i totes les setmanes anava al Perellonet.

La falla plaça Cervantes de Sueca va nomenar més FALLERS MAJORS amb l'ajuda de Luis del Olmo.

L'any següent, el 1993, Luis del Olmo va tornar a vindre a Sueca per a passar-li el faixí blanc amb l'escut de la falla i borles blanques que l'acreditaven com a Faller Major a TIP.

- L'any 1994 al pintor suecà Conrado Meseguer Muñoz
- L'any 1995 el càrrec de Faller Major és per al periodista Fernando Ónega
- L'any 1996 va ser Faller Major l'actor valencià Pepe Sancho que va vindre acompanyat de la seua muller Maria Jiménez.
- L'any 1997 el Faller Major va ser l'humorista valencià Arévalo
- L'any 1998 va recaure el càrrec de Faller Major en Arturo Fernández
- L'any 1999 va ser Faller Major l'artista de "Verano azul", Antonio Ferrandis que no va poder assistir a l'acte per malaltia. Acudiria a l'any següent.
- L'any 2000 el càrrec de Faller Major l'ostenta el futbolista Antonio Puchades.

Alguna Fallera Major pensava que la figura del Faller Major li llevava protagonisme en la Nit del Faller d'Honor. A partir de l'any 2000, es deixa de nomenar al Faller Major i l'any 2004 es nomena a un President d'Honor Abdelaziz El Tripki.

El fer Faller Major a Luis del Olmo va ser una història molt bonica. Entropessàrem amb un bon home que ens obria les portes de la seua casa de bat a bat i també ens va obrir el seu cor. Per eixe motiu li regalàvem tots els anys, una caixa de taronges

clementines amb pegatines fetes en Etygraf, amb el següent lletreret: "NARANJAS DE SUECA PARA LUIS DEL OLMO". A dia de hui, aquest detall de regalar la caixa de taronges a Luis del Olmo, encara perdura i seguim fent-li aquest obsequi com a mostra de la nostra bona amistat.

Membres de la comissió fent costat a Fermín en fer Faller Major

Encara que algun membre de la junta de la comissió de la falla s'oposava a nomenar un Faller Major, sempre m'han fet costat Paco Hermida, Jesús Soldado, Ricardo Juan, Pep Juan, Paco Molina i Daniel Català.

Obsequis que li va fer la comissió de la falla Cervantes a Luis del Olmo

- Un pergamí pintat amb pell per al programa PROTAGONISTAS.
- Un quadre pintat per Conrado Meseguer de la col·lecció "Als que sentiren la terra" amb motiu de nomenar-lo Faller Major.
- Un bust realitzat per Amadeo Albert, l'escultor suecà. Durant tres dissabtes, es desplaçaven a Barcelona al carrer Caravela, Amadeo, Fermín i Pep el cabut, sortint de Sueca a les 05:00 del matí, per a estar allí a les 8:00 hores.
- Una litografia "La bolillera"

Tots estos obsequis estan en el Museu de la ràdio "Luis del Olmo" de Roda de Barà.

Luis era generós i ens convidava en Barcelona al BOTILLO i en Roda de Barà, en el seu xalet, als calçots. Allí en el seu jardí, Paco Peregrí i Juanín Carbonell li van plantar uns tarongers que ell va nomenar: "EL JARDÍN DE LOS NARANJOS DE SUECA"

Luis del Olmo posant per al bust de l'escultor suecà d'Amadeo Albert

Regal de la Falla Plaça Cervantes a Luis Del Olmo com a record per ser nostre Faller Major

Hall del Museu de la Ràdio "Luís del Olmo"

Visitar el Museu de la Ràdio "Luís del Olmo"

Amparo Vendrell Fos
Mestra, fallera i membre de la JLF de Sueca

AMB MIRADA FALLERA

L'any 1992 la falla plaça Cervantes de Sueca va nomenar Faller Major al periodista Luis Del Olmo i es va retransmetre des de Sueca el programa PROTAGONISTAS, al Centre Cultural Bernat i Baldoví. En l'acte del seu nomenament, en la Nit del Faller d'Honor, els fallers i falleres de Cervantes, el vam poder conèixer personalment, escoltar les seues paraules i compartir moments amb la seua agradable companyia. Un home que es va fer d'estimar i mereixedor dels obsequis que la falla Cervantes li va fer.

Des d'aleshores fins a l'any actual 2024, han passat molts anys. Enguany, el dia 31 de març, diumenge de Pasqua, tan sols feia dotze dies que havíem acabat de celebrar la festa de Falles rematant el dia de Sant Josep amb la cremà i com a bons valencians i valencianes, encara ens quedava la ressaca fallera degut a que la Pasqua va caure molt a prop de Falles. Vam anar uns dies a Coma-ruga un poblet marítim que forma part de les platges El Vendrell a la província de Tarragona. Eixe dia, encara que estava núvol, vam anar caminant per vora mar uns quants quilòmetres fins arribar a un port marítim. Passejant per este bonic poble mediterrani, vam descobrir el

Museu de la Ràdio "Luis Del Olmo" a Roda de Berà. Passar per la porta i veure MUSEU DE LA RÀDIO LUIS DEL OLMO, era precis fer una visita obligada, pensant en trobar algun dels obsequis de la falla plaça Cervantes de Sueca. El museu està situat en el centre cívic La Roca Foradada, que s'alça sobre el mar Mediterrani, en l'enclavament del Roc de Sant Gaietà. El seu centenar llarg de joies radiofòniques, algunes de valuosa artesanía, han estat adquirides i conservades durant decennis per Luís de l'Olmo, peces que daten de finals del segle XIX fins als anys seixanta del segle XX.

Va ser una visita molt interessant i plena d'història. El Museu de la Ràdio Luis del Olmo és un homenatge a la trajectòria del famós periodista radiofònic Luis del Olmo i un testimoni de l'evolució de la ràdio a Espanya. Quan començarem a fer el recorregut, ens va emocionar molt trobar el pergami de la Comissió de la falla Plaça Cervantes on nomena Faller d'Honor al programa PROTAGONISTAS amb dibuixos molt suecans, arròs, taronges, l'escut de la falla, la Mare de Déu de Sales, la Muntanyeta dels Sants, el Convent, la bandera de Sueca. Vam seguir fent el recorregut i trobarem el quadre pintat per Conrado

Pergamí de la Comissió de la falla Plaça Cervantes on nomena Faller d'Honor al programa PROTAGONISTAS

Quadre pintat per Conrado Meseguer que li van regalar la Falla Plaça Cervantes quan el van nomenar Faller Major

Meseguer amb dos llauradors i un haca xerugant que li van regalar quan el van nomenar Faller Major, una meravella, tot escrit amb lletres daurades. També troben una litografia de Conrado Meseguer, "la bolillera" amb la següent dedicatòria: "A Luis Del Olmo con admiración" Conrado. També vam trobar l'escultura del bust de Luis Del Olmo, molt ben aconseguida, obra del suecà Amadeo Albert.

Tot això ens van omplir de satisfacció pensant en els detalls fallers des de Sueca a Roda de Berà, gràcies al treball d'uns fallers de la falla Cervantes amb inquietuds culturals i a iniciativa del faller Fermín Baldoví, que van portar el seu esperit faller al programa Protagonistas i a tota Espanya, cosa que ens ompli d'orgull, satisfacció i és molt d'agrair.

El Museu de la Ràdio "Luis del Olmo" és el primer museu de la ràdio promogut pel periodista a Catalunya i el segon d'Espanya, després que l'any 2003 es va inaugurar el "Museo de la Radio Luis del Olmo" a Ponferrada, el seu poble natal. El de Roda de Berà, està conformat per més de 540 aparells de diferents estils i èpoques des de 1820 fins l'actualitat, així com premis concedits al periodista radiofònic al llarg de la seva trajectòria professional. Tots els aparells pertanyen a la col·lecció privada de Luis del Olmo, peces que el periodista ha cedit a l'Ajuntament per la creació d'aquest museu. Va ser inaugurat el 9 de juny de 2012 i ampliat amb una planta més el juliol de 2019.

1-COL·LECCIÓ DE MICRÒFONS: Una de les joies del museu és la impressionant col·lecció de micròfons, que mostra l'evolució d'aquests aparells des dels seus inicis fins als models més moderns.

2-EQUIPAMENTS HISTÒRICS: El museu compta amb una gran varietat d'aparells de ràdio antics, des dels primers models fins a les ràdios més sofisticades del segle XX.

3-DOCUMENTS I ENREGISTRAMENTS: Es poden veure i escoltar documents històrics i enregistraments de programes de ràdio icònics, molts dels quals van ser protagonitzats pel mateix Luis del Olmo.

4- HOMENATGE A FIGURES DE LA RÀDIO: Hi ha una secció dedicada a altres grans figures de la ràdio espanyola, amb fotografies, records personals i objectes de gran valor sentimental.

Luis del Olmo té molt d'afecte a Roda de Berà, localitat en la qual té fixada la seva segona residència des de fa 40 anys, i que considera "el meu segon poble". Luis de l'Olmo és molt volgut a Roda de Berà, on va organitzar 14 edicions del Festival de la Expocanción i és fill adoptiu del poble, amb una plaça al seu nom.

Quan ja havíem visitat tot el museu, ens trobem amb la sorpresa de que apareix Luis Del Olmo, un home molt alt, serio, amb el seu gaiato. El saludem i li diguem: "*Don Luis, ¿cómo está?*" Ell ens contesta: "*He tenido tiempos mejores*". Vam estar parlant amb ell recordant quan va ser Faller Major i el seu pas per Sueca. A poc a poc amb el seu gaiato se'n va anar. L'esperava la seua dona per anar a Barcelona. Nosaltres sempre el recordarem com a Faller Major i el Museu de la Ràdio de Roda de Berà serà un testimoni fidel de la comissió Falla Plaça Cervantes de Sueca.

Membres de la Falla Plaça Cervantes junt a Luis del Olmo en el Museu que duu el seu nom.

**Poesia satírica participant
al Premi Malva Alzira de Lletres Falleres**

L'art de locutar

Josep Vicent Baldoví Martines

Locutar és un tot, un esdeveniment,
hi ha que ho fa amb una dolçor brillant,
la seua missió és crear entreteniment,
sens dubte és una professió apassionant
que té la veu com principal instrument.

Per a locutar has de tindre habilitat,
tindre als oients sempre contents,
si parles sempre amb credibilitat
es mantenen a la pantalla molt atents
i pots arribar a ser una gran autoritat.

Al meu poble tenim un exemple,
la tele local li va donar visibilitat
i ara el xicot s'ha quedat tan ample
que com ha agafat tanta popularitat
des de fa un temps és el nostre alcalde.

Hi havia una emissora que era el colmo
on debaten sobre l'estat de la nació,
un programa que molta gent seguia
recorde en la veu de Luis del Olmo
aquella emissió que a tots entretenia.

Sempre amb els millors analistes
es muntava un bon escama
amb el programa Protagonistes
de la política feien una trama
que es debatia pels humoristes.

Com ací a Sueca som uns liantes,
Del Olmo va tindre el gran honor
de ser convidat per la falla Cervantes,
la comissió el va nomenar Faller Major
en un acte esplèndid de germanor.

Altre locutor famós va ser Matías Prats,
que amb la seua veu potent i alegre
va ser un dels periodistes més admirats,
sobretot de la tele en blanc i negre
quan ens parlava al NODO del riu Segre.

Des d'una nova plataforma
ara també escoltem al seu fill,
que quan dels successos informa
i ens assabenta d'un imminent perill
amb un acudit la notícia ens transforma.

De vegades amb un to provocatiu
a Motos i Broncano se'ls unfla la vena,
s'han soltat algun que altre adjectiu
per veure qui manté a més gent en antena
competint per qui porta a la millor actriu.

Sempre hi hagut gran rivalitat
a veure qui té més audiència,
existeix una gran competència
per aconseguir més publicitat
i deixar als altres en evidència.

Nit de la Cremà Falles 2021. Fotografia de Kike Taberner

La veu que no es veu

Josep Lluís Marín
Associació d'estudis Fallers

Encara recorde aquella volta que els companys de producció de Canal 9 (llavors jo treballava en Ràdio 9) encarregats de la retransmissions de les Falles em van telefonar. Si la memòria no em falla, degué ser l'any 1996. Em proposaren fer de comentarista un parell d'hores durant la retransmissió d'una de les sessions de l'Ofrena, una veu en off com a expert en la festa que donara suport al periodista encarregat de la locució principal. No m'ho vaig pensar dos voltes i vaig acceptar el repte. Al llarg del anys següents es va repetir la invitació (encara torní a fer-ho en les falles pandèmiques de 2021) i això em va permetre coincidir amb professionals diferents, alguns dels quals eren coneguts de la meua etapa de treball d'assessor lingüístic en RTVV. Això facilitava molt les coses, perquè eixa coneixença es traduïa en una confiança que permetia una certa complicitat que redundava en la fluïdesa i facilitat alhora de completar la locució principal. Més recentment, l'any

2014, des del centre de RTVE a València em van proposar participar com a comentarista en la retransmissió de la cremà, cosa que he continuant fent de manera ininterrompuda fins a les Falles de 2023. A partir d'eixes experiències, vull compartir algunes reflexions sobre aquelles coses que m'he plantejat al llarg d'estos anys a l'hora de preparar la meua participació en la retransmissió d'un acte faller.

En primer lloc, s'ha de tindre clar quin és el perfil de l'audiència a què et dirigiràs. Es podria pensar que l'audiència d'estos programes té un perfil molt marcat pel fet de tractar-se de retransmissions d'actes festius, alguns molt específics com pot ser l'Ofrena, però la meua sorpresa va ser que gent ben diversa —algunes persones fins i tot d'aquelles que no t'imagines que puguen seguir eixa classe d'actes— et feia arribar comentaris perquè en algun

Josep Lluís Marín junt a la periodista de TVE, Ana Prada, la nit de la Cremà (5 de Setembre de 2021)

moment de la retransmissió havia posat el televisor i t'havia escoltat. En tot cas, no és el mateix una retransmissió de l'Ofrena en els anys noranta (quan la recepció del senyal era més limitada, perquè no hi havia emissió per Internet ni per les xarxes socials) que una de la cremà ja en el segle XXI a càrrec d'una cadena de televisió estatal amb un canal internacional convencional (a més de les emissions en xarxes). En el segon cas, a més, hi ha sempre una dificultat afegida: has de contar la festa (les seues claus, els seus actors, la seua singularitat...) a persones que no la coneixen i que no l'han viscuda mai.

D'altra banda, s'ha de tindre en compte que les retransmissions en directe estan vives i això suposa que has d'anar adaptant-te a les necessitats dels temps i ritmes televisius: talls per a les connexions amb els reporters que fan entrevistes al carrer a les persones que participen en la desfilada (tot un gènere en si mateix, que mereixeria una reflexió profunda sobre el risc de caure en la frivolització, però això seria tema d'un altre article), parades per a l'emissió de publicitat, inserció de missatges rebuts a través de les xarxes, interrupcions pel relleu del locutor principal de la retransmissió o, fins i tot, pot arribar a passar que l'altra persona amb qui

comparties les tasques de comentarista es quede afònica i hages d'assumir en solitari tot el pes del comentaris de suport a la persona encarregada de la locució principal.

En tercer lloc, s'ha de fugir de la improvisació. Sempre recordaré aquella fotocòpia que els companys del departament de Documentació de l'antiga RTVV tenien penjada en una de les parets. De manera destacada, reproduïa una frase d'una entrevista a Xavier Sardà quan encara presentava el programa de ràdio "La ventana" en la cadena SER (abans que començara la seua etapa al capdavant del programa de televisió Crónicas marcianas en Tele 5), que deia més o menys així: «Una bona documentació és la base d'una bona improvisació». Eixa és la clau: documentar-se per a poder «improvisar». Per això, cal tindre algunes idees i missatges clars sobre allò que vols contar, sabent que no sempre serà fàcil introduir al llarg de la retransmissió i que, si cal, fins i tot, hauràs de pegar-li la volta al peu que et done la persona encarregada de la presentació o locució per a poder dir allò que realment vols transmetre. Especialment complicat

és el cas de la cremà, on es disposa de molt poc de temps per als comentaris i has de dirigir-te a una audiència heterogènia, raó per la qual s'ha de fer un exercici extrem de síntesi i claredat.

Per últim —i per a mi és l'element més important—, s'ha d'actuar amb honestedat i respecte. En primer lloc, cap a l'audiència, per descomptat, però també amb un mateix. Per això, sempre he abordat esta comanda amb el màxim rigor. Entenent que el context no és el d'un documental, que permet tractar els temes amb major profunditat, sinó el d'una retransmissió de tipus més generalista, supeditada a les imatges dels actes. Però entenent també que això no ha de ser excusa per a la banalització dels continguts, ni per a renunciar a tractar els espectadors com a persones interessades i amb criteri. Perquè, al remat, del que es tracta és d'aprofitar eixa invitació a fer de comentarista com una oportunitat per a oferir una visió de la festa lluny del folklorisme i dels tòpics, per a presentar-la com un complex i ric fenomen social i cultural, per a conèixer millor i estimar eixe patrimoni col·lectiu que cada primavera ens fa sentir-nos poble.

Miguel Ángel Martínez Tortosa a Alzira Ràdio

Comunicar és un art i per a mi, un orgull

Miguel Ángel Martínez Tortosa
Faller de la Falla Plaça Malva
President de la Federació Lletres Falleres

Les Falles, per la seua naturalesa festiva i crítica, necessiten expressar-se. Quan la falla està plantada, els ninots cobren veu a través dels cartells de crítica que, sovint amb sàtira o ironia, transmeten missatges que ens fan riure, reflexionar o fins i tot qüestionar-nos la realitat. Esta és una comunicació directa amb el públic, una manera en què la festa es convertix en una plataforma on l'art i la crítica social convergixen.

Però, abans que la falla es plante, abans que els ninots comencen a parlar, hi ha moltes altres veus que ajuden a donar vida a la festa. Estes veus són les que articulen el que s'està gestant, les que narren, expliquen i transmeten l'esperit de la celebració. Enguany, el tema de "L'art de locutar" posa en relleu este paper fonamental de la veu en la festa de les Falles.

La veu que ens guia: de Luis del Olmo a les locucions falleres

L'any 1992, la Falla Plaça Cervantes de Sueca va nomenar com a Faller Major un dels grans de la ràdio espanyola: Luis del Olmo, una veu icònica que va marcar una època amb el seu "Buenos días, España"

o els programes com "Protagonistas" o "De Costa a Costa". Luis del Olmo, amb la seua veu profunda i inconfusible, va elevar l'art de la locució a un altre nivell, convertint la ràdio en un mitjà de proximitat, capaç d'entrar a totes les llars i conquerir el cor de milers d'oients. Per a mi, ell va ser l'avantguarda d'una nova manera de comunicar, i el seu mestratge em va inspirar profundament.

En este context, la meua relació amb la locució i les Falles ha estat una fusió d'este art de la veu amb l'essència de la festa. Durant cinc anys, vaig tindre la sort de treballar a Ribera Televisió, on vaig presentar i coordinar programes dedicats a les Falles, entrevistant Falleres Majors, presidents de comissions i coordinadors de llibrets. Un dels moments més especials de la meua carrera va ser poder retransmetre en directe la Crida de la ciutat de València en 2022, un dels actes més emblemàtics de la festa.

Però este període, tot i ser molt intens, és només una menuda part del meu vincle amb les Falles. Al llarg de més de cinquanta anys dins del món faller, he tingut la gran sort de posar veu a molts moments importants de la festa, especialment preparant guions i fent de presentador en diverses ocasions.

L'art de comunicar: la meua trajectòria amb el micròfon

El micròfon sempre ha estat una eina que he estimat profundament. Ja siga en les presentacions de falles, en les Setmanes Culturals o en actes diversos, parlar davant del públic mai ha suposat un repte traumàtic per a mi. Al contrari, ha estat una font de felicitat i una manera d'aportar el meu granet d'arena a la festa.

Un dels moments més memorables de la meua trajectòria com a presentador va ser el meu debut al Gran Teatre d'Alzira el 1990, amb prop de nou-centes persones davant meu, presentant la Fallera Major d'Alzira, Anna Lluïsa Andrés Peris. Este va ser un moment crucial, un punt d'inflexió que va consolidar la meua relació amb el món de la locució i les Falles.

Esta relació va continuar amb altres experiències, però potser la més emocionant va arribar l'any 2014, quan la meua neboda Mireia Lavara Martínez va ser Fallera Major Infantil de la Falla Colmenar d'Alzira. Mireia, des de ben menuda, s'ha enfrontat a una realitat molt dura: és cega i patix una malaltia rara que li dificulta la parla. En aquell moment, la meua germana em va demanar que fora els seus ulls i la seua veu. Aquell acte va ser un repte molt especial i profundament commovedor, on no només vaig posar la veu, sinó també l'ànima. Mireia, amb la seua valentia i alegria, va tocar el cor de tots els presents, i aquell dia es va convertir en un dels moments més intensos i emotius de la meua vida fallera, va ser un repte complex a la vegada que emocionant i vos assegure que allí va plorar fins a l'apuntador.

Miguel Ángel Martínez junt a Laura Gomar i Adriana Naval, Falleres Majors de Sueca 2025

La veu com a fil conductor de la festa

A través de la meua experiència, he après que la locució no és només parlar davant d'un públic, sinó connectar amb les emocions de les persones. En les Falles, esta connexió es fa encara més especial, ja que la veu és un fil conductor que unix els diferents aspectes de la festa: la història, la sàtira, l'art i la comunitat. Cadascú de nosaltres, en posar veu a un acte, una entrevista o una retransmissió, contribueix a fer que la festa prenga una dimensió més íntima i propera.

Per això, com a comunicador, locutor o presentador, m'he sentit sempre molt privilegiat de poder formar part d'esta tradició, posant veu a una festa que ens definix com a poble. És esta veu la que, d'alguna manera, aconseguix que les emocions, la il·lusió i la passió per les Falles arriben a tot arreu, amplificant la màgia que es viu cada any quan els ninots comencen a parlar i la pólvora perfuma l'aire.

El repte de mantenir la tradició en un món canviant

El món canvia ràpidament, i les Falles, com qualsevol tradició viva, han d'adaptar-se als nous temps. En esta adaptació, la veu continua sent un element crucial. Els nous formats digitals, les retransmissions en línia i la globalització de la festa fan que el paper del comunicador siga més important que mai. Hem de trobar la manera de mantenir el missatge autèntic i alhora fer-lo accessible a una audiència més àmplia, que potser no està familiaritzada amb la cultura fallera però que vol conèixer-la i viure-la.

És en este equilibri entre tradició i modernitat on la locució juga un paper fonamental. Ser capaç d'adaptar els discursos a diferents plataformes, de parlar tant a un públic local com global, és un repte apassionant, però alhora imprescindible per assegurar que les Falles continuen evolucionant sense perdre la seua essència.

Conclusió: L'art de locutar com a part de l'ànima de les Falles

En conclusió, el paper de la veu en les Falles és, sens dubte, un dels seus pilars fonamentals. Tant en els discursos oficials, com en els cartells de crítica, les retransmissions o les presentacions, la veu és el fil conductor que unix tots els elements de la festa. És la veu la que fa que les Falles no només siguen una manifestació artística, sinó també una experiència viva i compartida per tots aquells que les viuen, any rere any.

Este "art de locutar" que es posa en valor enguany és, en realitat, una celebració del poder de la paraula, de la seua capacitat per unir, emocionar i transformar. I en el món faller, on tot és efímer però alhora etern en la memòria, la veu juga el paper de recordar-nos que, encara que el foc ho destruisca tot, les paraules perduren i continuen construint el llegat de la festa. L'art de locutar en les Falles és un component essencial per transmetre tot el que representa la festa. Com va fer Luis del Olmo a les ones, nosaltres també, des de les nostres posicions, donem veu a una de les festes més grans i vives del món. I és precisament esta veu la que manté viva la tradició, permetent que any rere any les Falles continuen creixent i conquerint els cors de totes les persones que les viuen.

Vull tancar este article dient que este any també serà important per a mi, ja que quan vostés llisquen este escrit, jo, ja hauré fet de mantenidor de les Falleres Majors de Sueca, Laura Gomar i Adriana Naval, per tant, la meua veu continua fent d'altaveu en esta festa.

Josep Vicent Baldoví durant la representació de l'Obra "Una carretera sense arbres"

La veu en el teatre

Josep Vicent Baldoví Martines
Educador Social i actor de teatre

Fa uns anys mai havia pensat que podia estar vivint, amb una intensitat inimaginable, una de les coses que més m'apassiona, el teatre.

Gràcies a aquesta activitat he après que no només es tracta d'aprendre't el text, sinó que també hi ha moltes altres matèries que has d'aprendre per pujar dalt d'un escenari i defensar un personatge. Saber moure't en escena, mostrar en cada paper els trets del personatge que representes i considerar, que una de les més importants, és la de donar-li la veu a un personatge que en cada obra és diferent.

Crec que a la majoria ens passa. Quan escoltem la nostra pròpia veu sembla que no la reconeguem i sobretot no ens agrada sentir-nos quan en una gravació ens escoltem.

La veu en el teatre juga un paper important. Moltes vegades els registres de veu han d'oscil·lar de la intensitat més alta fins a registres més baixos. De vegades has de cridar, altres xiuxiuejar, has de riure o plorar. Tot això necessita modular-se de manera que es pugui escoltar fins i tot en les últimes files.

En els diferents papers que he interpretat, el registre de la veu canvia segons el personatge que hages de fer. En el sainet, com és ben sabut, la exageració en cada frase i els estereotips dels personatges creats pel nostre país, Bernat i Baldoví, representen les figures còmiques i canviaven la seua parla i s'expressaven en un castellà que ni dominaven ni comprenien.

Escoltem frases com *Habemos ido a Valencia a comprar-mos unos zapatos* que a més amb la seua

parla intencionadament exagerada, fan del sainet un gènere burlesc. L'accent és important quan has de interpretar papers que li donen al personatge més credibilitat. A la Ribera en general i a Sueca en particular, tenim molt marcat l'accent, el que fa que de vegades tingues dificultat en registres de veu en que el teu paper és d'un personatge més refinat.

En els 10 anys que he estat a l'Escola Municipal de Teatre de Sueca he tingut la sort de poder fer molts papers diferents. La comèdia és una de les que més he fet. Encara que ho sembla no és fàcil fer papers de comèdia. Fer riure costa molt més que fer plorar. També en altres interpretacions has de donar intenció als personatges que cada vegada tenen una característica diferent.

He fet doblatge a la Escola Municipal de Teatre de Silla, donant veu a una pel·lícula on havies d'imitar la veu de d'animals, ja que era un film d'animació. Va ser molt divertit.

També vaig ficar la meua veu en un curt fet per alumnes d'audiovisual on contàvem la història d'una família i em va tocar fer de iaio. Una experiència molt enriquidora on vaig gaudir moltíssim. La veu havia de coincidir en els moviments de la boca de l'actor de la pel·lícula, cosa que complica molt més l'acció. Treball de coordinació que et fa aprendre molt en aquest tipus d'activitat. És necessari ficar-se en la pell de la persona a la que li fiques veu perquè resulte creïble.

Ficar la veu a un conte amb imatges i acompanyat per instruments musicals també ha sigut una de les experiències divertidíssimes que vaig viure en el Conservatori de Cullera. Havia d'utilitzar un volum de veu adequat perquè tot l'auditori el poguera seguir perfectament. Sobretot hi havia que treballar una bona adequació de la modulació de la veu, segons

cada situació del text. És molt important tindre una bona articulació i pronúncia. La sala era perfecta per a locutar aquest conte.

Ara fa un any i mig estrenarem una obra de teatre de Clàudia Serra, *"Una carretera sense arbres"* Un obra molt exigent a nivell d'interpretació perquè el text ens transporta a una discussió de parella on cada un dels actors dona el màxim en escena. Tant el meu personatge com el d'Elena Villagrasa, la meua companya d'escenari, hem tingut la grandíssima sort de poder interpretar aquesta meravella d'història. Els registres de veu tan diferents li donen als protagonistes un canvi tan variat que manté la tensió entre el públic fins el final de l'obra. A més de transmetre l'actitud amb la comunicació no verbal, siga amb el cos o amb els gestos. Un obra amb dos personatges on el més important és la intenció amb la modulació de la veu per a atreure l'atenció del públic.

Per això es tan important la veu en el teatre, l'actor o actriu han de poder fer un crit, riure, plorar i jugar amb les entonacions a fi d'expressar totes les seues emocions.

I acabe amb la frase de Joan Miró que ho defineix a la perfecció.

Entenc que un artista és algú que, entre el silenci dels altres, fa servir la seua veu per dir alguna cosa, i que té l'obligació que això no siga una cosa inútil.

Exercicis de veu per a actors i actrius

Exercicis d'escalfament

Abans de començar els exercicis de veu, és important una **bona rutina d'escalfament**. Un escalfament prolongat i lent **permet que els músculs s'activen** i reduïx la tensió durant una representació o sessió d'exercicis.

- Pots començar estirant la llengua. Trau la llengua, apunta cap amunt i cap avall.
- Apoya la llengua sobre la part interna de les dents inferiors i espenta el centre d'esta cap a fora.
- Massatja els músculs de la mandíbula i la cara per a reduir encara més la tensió.
- Estira el coll lleugerament inclinant-lo cap als costats, avant i arrere.
- Comença a fer sons suaus lentament. Trau la llengua i pantaixa com un gos per a obrir la respiració. Per a reduir la tensió en els llavis i les galtes, fes vibrar els llavis bufant aire i produint un so "BRR".
- Badalla àmpliament per a estirar la mandíbula. Somriu mentres badalles. Fes un sospir sempre que pugues.

Altres exercicis de veu

Elimina la tensió i connecta el cos amb la veu amb estos simple exercicis:

- Doblega la cintura i deixa que els teus braços penguin lliurement. Comença a emetre el so «A». Sacsejant el cos i els braços, recorre tot el teu rang vocal mentres et vas incorporant. Repetix amb tots els sons vocàlics.
- Emet el so «*MMM» amb els llavis tancats. Mantingues el so de manera constant durant el major temps possible. Quan no pugues més, obri la boca i solta una «A». Pensa a disparar la «A» a l'altre costat de l'habitació com una fletxa. Repetix amb tots els sons vocàlics.
- Treballa en l'articulació i dicció amb alguns embarbussaments divertits: *"Erra amb erra cigar, erra amb erra barril, ràpid corren els carros seguint la línia del ferrocarril"*.
- El treball de text és una altra excel·lent manera d'entrenar la teua veu. Llig o recita el teu text en veu alta, enfocant-te en la teua respiració i la teua veu.

El desenrotllament d'una veu natural infon l'actuació de qualsevol Actor de veritat i flexibilitat emocional. **I tu, treballes la teua veu?**

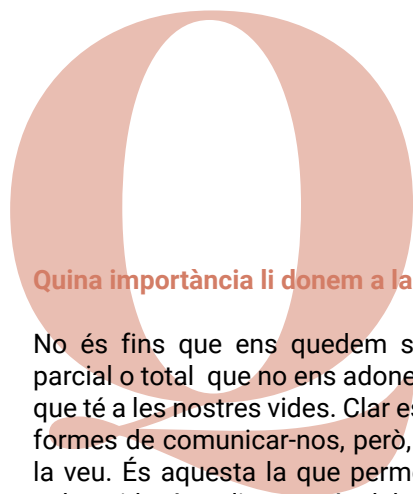

L'art de locutar. Imatge creada per IA

La importància de la veu

Anabel Vela Escrivá

Mestra especialista d'audició i llenguatge.

Quina importància li donem a la nostra veu?

No és fins que ens quedem sense ella de forma parcial o total que no ens adonem de la importància que té a les nostres vides. Clar està, que hi ha moltes formes de comunicar-nos, però, la més utilitzada és la veu. És aquesta la que permet que el llenguatge cobre vida, és a dir, a través del so que s'origina a les cordes vocals pel pas de l'aire que ve de la caixa toràctica, podem formar els fonemes que constituïran les paraules que donen veu als nostres pensaments, emocions, idees, interessos...

Però, què passa si forcem les cordes vocals o fem un mal ús d'aquestes? És en aquest moment on apareix la frase tant típica i anomenada a les nostres festes valencianes, les Falles, "Etic afònic/a". La frase es

sent a tots els caus fallers durant els dies que duren les Falles.

Normalment les causes són sempre les mateixes, en el cas dels fallers i falleres. Cantar com si no hi haguera un demà tot el repertori de cançons que sonen ixos dies, beure's fins l'aigua dels jarrons (frase també molt típica en terres valencianes) i precisament no és aigua el que beuen, cadascú que imagine el que vullga però en estes festes la Cerveró fa l'agost. A més, clar està que fins els que habitualment no fumen, acaben sent fumadors socials i surten al carrer a fumar-se'n un amb els amics i després de donar-ho tot davant l'escenari, ixen a la fresqueta i agarren fret, que és altra de les causes d'aquesta alteració de la veu.

Ara bé, la frase no seria totalment certera, ja que si

anem a la definició d'afonia, ens trobem en que és la pèrdua total de la veu i en la majoria dels casos no és així, sinò, que la veu es veu alterada en intensitat, to i timbre, per tant parlariem d'una disfonia. Hem de tindre en compte que sempre hi han excepcions i sí, algún que altre arribarà a l'afonia en aquestos dies, perquè total si les Falles són 3 dies, per què no donar-ho tot?

Per què ens passa? Per què tenim una veu que no pareix la nostra durant aquests dies? Doncs, com hem comentat avanç, açò es produeix perquè fem un mal ús de les cordes vocals. Seguint amb les Falles, clar està, que els fallers i falleres vieun estes festes, com dirien al meu poble, amb cor i fetge. No hi ha un demà per a disfrutar, cantar, ballar, dormir poc i passar-ho el millor possible. Totes aquestes accions que no són habituals, amb tanta intensitat, en les nostres vides, donen pas a aquesta alteració, en el millor dels casos, la disfonia i en el pitjor, l'afonia.

No hi ha que oblidar-se de tots els professionals, els quals la seua ferramenta de treball és la veu.

Locutors de ràdio, mestres, cantants... acaben seguent víctimes de la dísfonia, que com hem dit abans, és l'alteració de la veu en quant al to, timbre e intensitat.

Hi ha manera de prevenir-les?

Per supost, hi hauria que intentar no alçar la veu, deixar de fumar i beure begudes alcohòliques, a més, per als professionals que fan ús d'ella, seria recomanable aprendre tècniques per projectar la veu correctament. Si tot açò, no ha donat el seu fruit i hem arribat a l'alteració, doncs, tindrem que descansar la veu i ajudar-nos dels analgèsics per a calmar el dolor.

Així que com dirien les dones majors del meu poble: Coneixement xiquets, coneixement!

Cuideu-se la veu que és molt important per al dia dia.

De Pregó a Cridà

Amb torres, sense torres, amb ruc o sense ruc, per davant i per darrere de les torres... El Pregó de les Falles, actualment conegut com la Crida, ha evolucionat molt al llarg del temps. És l'acte que inicia oficialment les Falles i convida tant fallers com visitants a gaudir-ne. Originalment estava basat en els pregons típics de festes rurals i es va institucionalitzar durant els anys 40 transformant-se en l'acte multitudinari que coneixem hui.

El primer Pregó es va celebrar el 15 de març de 1931 dins del primer programa oficial de Falles. Consistia en bandes de música recorrent València fins a reunir-se a la plaça d'Emilio Castelar (hui Plaça de l'Ajuntament), on es van hissar les banderes amb l'Himne de València. En 1932 es va repetir, simplificant-se en quatre comitives arribant des de punts diferents i culminant amb una desfilada conjunta i una gran traca.

Després de la Guerra Civil, el Pregó va tornar en 1942 amb un estil més solemne i un caràcter més ostentós. El pregoner anunciava els actes des del balcó de l'Ajuntament, sovint en castellà. En 1943, amb la presència de la Fallera Major i altres autoritats, l'actor còmic Julio Espí va ser el pregoner.

En 1944, el pregó va ser més original: el pregoner, que va tornar a ser Julio Espí, recorria els carrers muntat en ruc i recitant [s'ha respectat l'ortografia original]:

*Es fa saber a la chent
de València i forastera
que de orde del president
comensa en este moment
la gran Setmana Fallera.*

En 1946 es va introduir un pregó més formal, amb un pregoner vestit com un cavaller i a cavall, que parlava en prosa i castellà, acompanyat del discurs de l'alcalde al balcó de l'Ajuntament.

En 1947, es va afegir més pompositat: desfilaren la Senyera, gremis, falleres i 127 legionaris músics. Els discursos van ser a càrrec de Clement Cerdà i Antonio Aparisi, però es va recuperar el pregoner tradicional, Manolo Haro, que recitava pels carrers sense cavall ni ruc.

En 1948, es va incorporar música, i el president de Junta Central Fallera, la fallera major i l'alcalde van parlar des del balcó, tancant l'acte amb la banda militar.

En 1949 es va sumar la ràdio, amb discursos retransmesos per Ràdio València i repetits des del balcó després d'una desfilada musical.

En 1951, l'acte va ser conegut com Cridà, amb una cavalcada i la distribució de prospectes amb el text de la invitació, substituint els discursos al balcó.

**Poesia satírica participant
al Premi Malva Alzira de Lletres Falleres**

Parlar en públic

Francisco Fernández Ruiz

Diuen que parlar en públic
no és una cosa senzilla,
hauràs de ser eloqüent
perquè t'escolte la gent...,
i tindre veu persuasiva.

I si tens pànic escènic
segur que serà un calvari
que t'ha de fer tremolar,
sobre tot si has de parlar
damunt d'algun escenari.

El lèxic és important
quan faces el primer pas,
i amb un ric vocabulari
quan pugues a eixe escenari
és segur que triomfaràs.

I si llegint et bloqueges
i no saps per on pegar,
no penses que és un defecte
són les coses del directe
que no t'han de preocupar.

Els nervis són molt fotuts
i juguen males passades,
i si has de fer un discurs
hauràs d'estar ben segur
de no dir animalades.

Hi ha qui quan parla s'escolta
i es pensa que ho fa genial
i el que passa és que sovint
té a l'auditori dormint
perquè està fent-ho fatal.

No du el discurs preparat
i ho fa tot en un muntó,
i la gent que està escoltant
no entén de què està parlant
i no li presta atenció.

Prepareu-vos bé el discurs
si en públic heu de parlar,
perquè té molt poc trellat
que no el dugues preparat
i l'hages d'improvisar.

No digues mai grosseries,
i no sigues malparlat,
perquè amb un públic selecte
sempre farà mal efecte
i et diran maleducat.

Feu el favor, parleu bé,
i que eixa virtut no es perda
perquè parlar bé, com sabeu,
és fàcil i ja veureu
que això no costa una merda.

La Crida a Sueca, febrer 2024. Foto de Levante-EMV

A abraçar amb paraules

Carol Fuster Puchades

Locutora i presentadora a Sueca TV 2019-2022

Com a periodista i treballadora en el món de la comunicació, sempre m'he sentit privilegiada per poder transmetre la informació del dia a dia a totes les persones. Els oients/espectadors estan a l'altre costat del canal escoltant-te i estic convençuda que percibeixen molt més que els fets, no sols la notícia sinó també moltes altres sensacions que hi ha al darrere i que provenen del mateix fet comunicatiu. Transmetre o presentar com a locutora implica poder fer arribar als demés allò que tu veus i per això cada moment és únic. Moltes vegades les paraules no són suficients, la narració es queda curta quan una imatge la supera i és a partir d'ahí on el fet passa de ser merament escoltat o vist a ser sentit. I cada sensació, diferent en cada persona, s'instal·la en totes i cadascuna d'elles donant pas a sentiments diversos que son tan subjectius i propis que no

sembla que provenen d'un mateix fet originari. I tot açò ho conte perquè en el món faller passa. I m'ha passat moltes vegades. Perquè és un món on qualsevol fet narratiu adopta una essència pròpia. Cada notícia, cada entrevista, cada reportatge sobre Falles pren una entitat per sí mateix, sembla que té una vida pròpia, que és un moment especial i que va més enllà de les paraules.

Fa uns anys que ja no em moc professionalment per televisió però del meu pas per l'ens local recorde que les Falles sempre han tingut el seu lloc a la graella de programació. Les Falles son, en paraules actuals, creadores de contingut, i tot eixe contingut està farcit d'emocions, perquè els fallers i falleres així ho viuen, així ho transmeten i així t'ho fan arribar a tu, per a que ho contes amb paraules.

La Crida a Sueca, febrer 2024. Foto de Levante-EMV

L'última temporada que vaig treballar a Sueca TV va coincidir amb el renaixement d'un nou model faller després de la pandèmia. Els anys anteriors, la Covid 19 ens va complicar molt les coses com a societat i per suposat també va afectar al món faller. Quan tot semblava paraitzar-se, vam haver de moure'ns amb les incògnites de tot el que estava per vindre i vam haver de posar paraules a la incertesa, paraules que sonaven atenuades darrere d'una mascareta.

Però les falleres i fallers parlaven amb igual o més força. Sembla que cridaven més fort per ser escoltats, tot i que en realitat no calia, perquè la seua convicció arribava a tots els racons. Per moments vaig pensar que per a ells la pandèmia no existia perquè no estaven disposats a quedar-se sense Falles. I així va ser com vaig ser testimoni d'un regnat allargat en el temps i que va portar molt de què parlar.

Calor Fuster a Sueca TV. Foto de Sueca TV

Les Falleres Majors de Sueca i les seues corts d'honor van representar a la ciutat durant gairebé tres anys, els compresos entre els exercicis fallers de 2019-2020 i 2020-2021.

Diria que a la televisió local vam ser la seua veu durant els mesos en què necessitaven comunicar-se amb la resta de la societat. Les mesures anti Covid anaven canviant i, per tant, les normes en les celebracions també. Si es podien reunir menys de 100 persones, si es podien celebrar passacarrers, si es podien cremar monuments... Cada comissió fallera ho va fer a la seua manera, conforme va poder segons la situació. Van haver Falleres Majors que no desitjaven continuar, altres van voler arribar a celebrar un regnat amb 'normalitat'.

Nosaltres vam posar els micròfons per transmetre tot això, vam posar paraules a eixa convulsió que va afectar el món faller i vam ser testimonis d'unes festes que contra tot pronòstic, no es van aturar.

Recorde haver preguntat a algunes de les falleres d'aquells moments com se sentien davant aquesta adversitat: 'resiliència', 'oportunitat', 'reinvenció' van ser les paraules que més empraven, eren les paraules que més s'escoltaven i que més pronunciàvem als micròfons de tots els mitjans de comunicació. Jo no sé si ho deien per animar, per animar-se, per agafar-se a un ferro calent, com se sol dir, i no pensar en el pitjor... però amb el temps he après que cadascú té els seus perquè per a totes les coses i cadascú fa les interpretacions que necessita per creure en allò que vol. Jo també vaig trobar un sentit: el micròfon em permetia mantindre el contacte més enllà d'allò físic que se'ns havia vetat i locutar em permetia abraçar amb paraules, com una manera de poder preservar els abraços que ens havien prohibit.

Imatges de Sueca TV, extretes del reportatge sobre els monuments fallers de la Covid 19.

Fotografia de @beigott_noemielias

La veu del silenci

Rosa Juan Devesa
Dramaturga i directora de SaludArte Companyia Teatral

1

ACTE PRIMER

Habitació blanquíssima de l'interior de la casa de Bernarda. Murs gruixuts. Portes en arc amb cortines de jute rematades amb arboços i volants. Cadires d'anea. Quadres amb paisatges inversemblants de nimfes o reis de llegenda. És estiu.

*Un gran **silenci** ombrós s'estén per l'escena.*

En aixecar-se el teló està l'escena sola. Se senten doblegar les campanes.

Surt la Criada i diu que té el doble de les campanes ficat entre les temples.

Envoltats de sorolls com vivim actualment: des de la tele o la ràdio que molta gent engega des del matí perquè diu que li fa companyia, al pòdcast que vas sentint al tren mentre arribes al teu lloc de treball, la música al cotxe mentre acompanyes als xiquets a l'escola, les obres eternes a la via pública, les notificacions infinites al telèfon intel·ligent que ens reclamen a cada estona..., en fi, el nostre dia a dia, és una actualització del que li semblava a la criada de "La casa de Bernarda Alba" de Federico García Lorca el fet de doblegar les campanes.

Sense a penes adonar-nos-en, sempre ens està acompanyant algun tipus de bullici, de veu, de música, que sols ens és perceptible quan parem d'escoltar-la, i tal vegada, avui en dia, les campanes li sonarien a glòria, tan envoltats com estem d'altres aldarulls més desagradables.

Tot açò em porta a reivindicar la veu del silenci. Sí, la veu, perquè el silenci quan es fa patent ens conta moltes coses, perquè ens deixa espai a la ment per a pensar i fa que ens adonem de més matisos que no en l'enrenou de fons constant que ens rodeja.

Qui no ha fet mai una pausa dramàtica per emfatitzar aquella història que està contant, mantenint la tensió i posant nerviosos a qui l'estan escoltant? Qui no ha demanat mai silenci total abans que entre la persona homenatjada a una festa sorpresa d'aniversari? I qui no ha demanat silenci quan està al cine o al teatre, i hi ha algú comentant la peça en veu alta, per què l'està desconcentrant d'allò que li està interessant?

Per mi el silenci és importantíssim i pot tindre molts significats, però jo no soc cap experta en res, sols vull compartir el que he descobert d'ell durant el meu treball i la meua formació en el teatre.

A una escena són tan importants les paraules com els silencis, de fet, un silenci pot canviar el significat de les mateixes paraules, segons on es col·loque.

El silenci pot significar por, un càstig, dubtes, vergonya, nerviosisme, que s'està volent amagar alguna cosa, fent que la frase dita passe a significar tot el contrari del que en realitat s'està dient.

També tenim l'exemple de com impacta el silenci a una escena on s'està arribant al clímax, o bé durant

una discussió, o un salvament, està tothom arribant a la catarsi i de sobte l'escena es queda en suspens, amb un silenci, i cadascú en aquest moment es fa la seua pròpia resolució del conflicte, al seu cap, i torna l'acció, i passa alguna cosa, un gir inesperat, que ens sorprén, i dius: molt bé, aquesta no me l'esperava!

I la meua part favorita, la de donar veu als silencis, al que s'amaga, que no es conta per què és lleig, fa por, o no agrada pensar, perquè és un passat que ens avergonyeix. O perquè és un present millorable, però que dissimulem, o parlar de quan mirem cap altre costat davant formes de viure que ens incomoden. Sí, rebuscar en llibres, cartes, inclús parlant en la gent, per treure de l'oblit i de la foscor aquelles històries que durant anys han estat amagades, en silenci. O les històries d'ara, que normalment es disfressen del fet que són els temps que ens han tocat viure, la tecnologia i tot plegat, les dissidències que surten de la norma establerta, en fi, treure a la llum per ser conscients del que ens envolta.

Posar cos i veu, trencar el silenci en què estaven ocultes aquestes històries, perquè el públic les puga conèixer, s'emocione, s'indigne i parle d'elles, és el que em mou a fer el que faig a la vida.

Bé, d'ací es pot treure que soc una persona eclèctica, que igual soc capaç de treure tot el text d'una escena si l'actriu pot dotar de significat amb el cos, les mirades i silenci allò que volia contar, com li pose paraules a una història que estava amagada durant més de seixanta anys. Sí, soc.

Tot açò que conte no està recolzat per cap teoria,

parle des de la practicitat d'aquests anys, veient teatre cada setmana, formant-me amb cursos dels meus dramaturgs i dramaturgues preferides i directores a les quals admire, i el sentit comú que va lligat a la meua edat.

Però aprofitant la llibertat que em donen aquests escrits, em convida jo mateixa a reflexionar sobre el meu treball.

Un Sant Jordi fa uns quants anys, vaig rebre un regal molt especial d'una persona que em coneix molt, i a la que estimo, i era el llibre recentment editat amb el recull d'obres de Juan Mayorga, un dels meus dramaturgs preferits.

Estava la seua obra Silencio, i em va sorprendre que era el seu discurs, de quan el van nomenar Acadèmic de la llengua espanyola convertit en obra de teatre. I com jo no podré superar l'erudició sobre la importància del silenci, des dels clàssics fins a personatges contemporanis, vos convida que la llegiu i descobriu vosaltres mateixos com el que es calla, és sovint tan important o més que el que es diu.

Vaig tindre la sort de poder veure en peu aquesta magnífica obra a Madrid, protagonitzada per Blanca Portillo i va ser una classe magistral del que es pot fer brillar més si fos possible, un text com aquest.

En ell estan els silencis més famosos del teatre, els de l'Adela, Martirio, Poncia i Bernarda, de La casa de Bernarda Alba del gran Federico García Lorca.

I com no, el que faré servir per a acabar aquest escrit, que potser són paraules que m'hagués pogut estalviar, o no, però com diu el gran Shakespeare a Hamlet:

La resta és silenci.

FOSC

a reina de les ones

Ai, dolça ràdio, caixeta d'encant,
que ets sempre sabuda i mai ignorant.
M'entrenes l'ànima amb sons de color,
però, ai!, quin perill amagues darrere el motor.

Parlen els savis del temps que vindrà,
amb veu solemne que tot ho sabrà.
"Demà farà sol, potser plourà un poc."
I l'endemà trons: "Ups, hem errat el foc."

Músics de fira, cançons a grapats,
els èxits del dia sonant reiterats.
Que si l'amor, que si el desamor,
tot ho resolen amb un reggaeton.

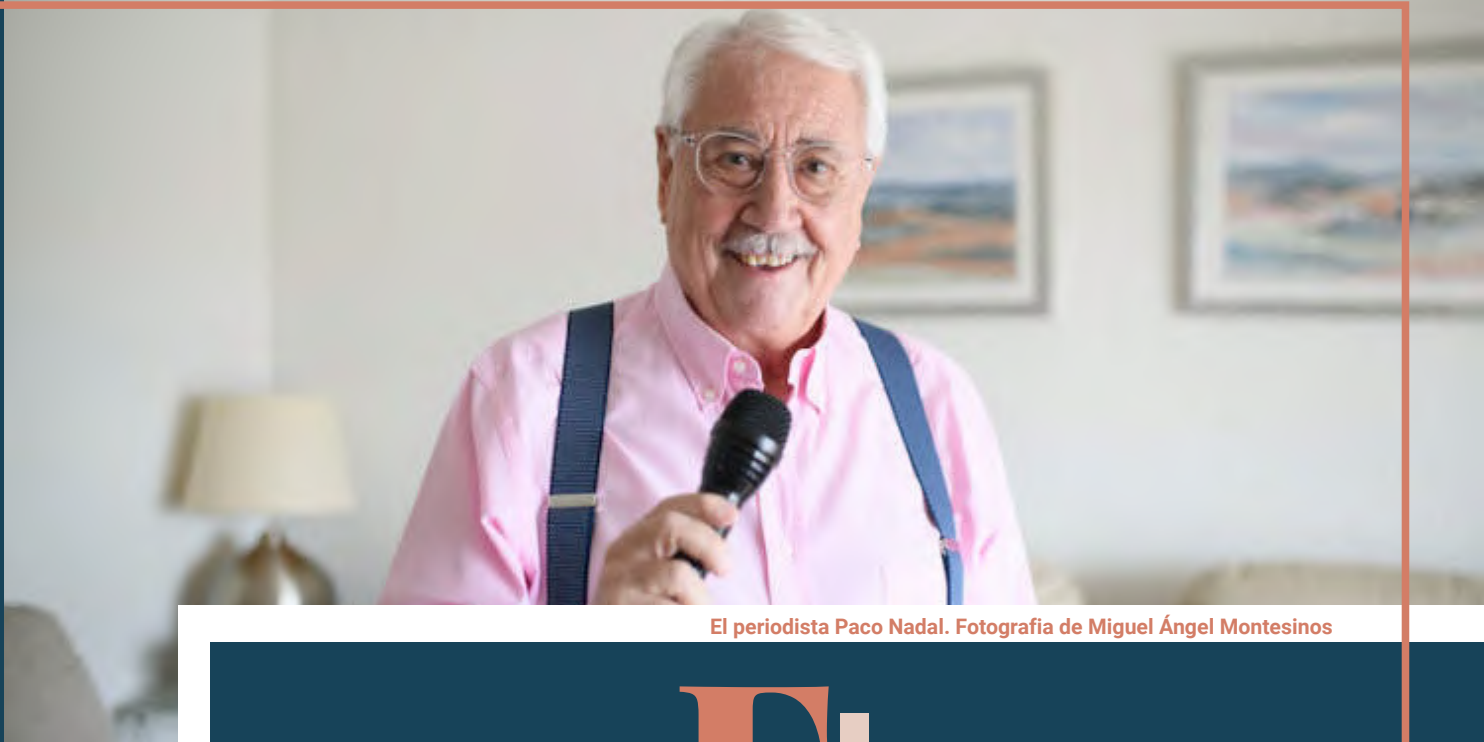
Ah, però l'hora punxant, cruel i hostil,
és quan el tertulià agafa el seu fil.
"Jo en sé de tot, jo sempre tinc raó,
i aquell que discrepe mereix un sermó."

Els anuncis, què dir, eixos gran herois,
que fan de les penes un món ple de goig.
"Compra aquest cotxe! Mira quina oferta!"
I a la cartera... s'obri una esquerda.

I tu, locutor, amic seductor,
amb veu de velut i to embriagador,
ens vens els somnis amb gran convicció,
però després ens deixes només amb ficció.

Malgrat els teus drames, no et puc odiar,
ets l'eco dels pobles, el món a contar.
Amb risa i sàtira et rendim honors,
ai, dolça ràdio, amb els teus mil errors.

Ana Blanch

El periodista Paco Nadal. Fotografia de Miguel Ángel Montesinos

El Comunicador

Paco Nadal Lauterio

Locutor i presentador de programes de ràdio i TV

Quan vaig començar en este ofici, mai vaig pensar, que amb el pas del temps m'anava a convertir en el que he sigut i continue sent. La ràdio per a mi era un joc. Vaig cursar estudis de magisteri, vaig estar exercint un parell de cursos en l'acadèmia del meu pare al costat del meu germà, mestre també. Mai vaig imaginar que anava a canviar de professió, però no saps el que et pot oferir la vida.

Em demanen que parle del comunicador, de la comunicació en els mitjans, però pense que el docent és a la fi i fet i fet un comunicador. Quan et dirigixes a l'alumne, és per a comunicar-li alguna cosa que li interessa, alguna cosa que li servirà per al seu futur, que tindrà una resposta especial si ho capta i ací entra la labor del qui parla, ha de ser convincent, saber com explicar les coses, cal

posar-ho fàcil, perquè ho entenguem i sobretot pensar que l'audiència, per comparar-la amb el que ve després en una altra mena d'audiències, en eixe moment està formada per xiquetes i xiquets.

Deia al principi que la ràdio per a mi era un joc. Alternava les classes amb els estudis radiofònics fins que va arribar un moment en el qual vaig haver de decidir. Tan sols tres mesos de prova van bastar per a prendre un camí, eixe va ser el de la ràdio, el millor. He conegut molt de prop tant premsa com televisió, com la ràdio no hi ha res. Tot és molt fàcil, es tracta de tindre un micròfon davant per a començar a comunicar-te amb l'oient. Eixa és la gran labor que tens per davant. Buscar el mode i la manera de fer-lo tan bé com siga possible perquè entenda el que li vols comptar. Una cosa és sentir i

El periodista Paco Nadal durant la seua etapa en RTVE. Fotografia de Revista "Valencia Plaza"

una altra escoltar, eres important si aconsegueixes que t'escolten, que mostren atenció al que estàs dient. Hi ha vegades que s'aconsegueix i altres no, però la intenció és eixa.

Segons diu la gent, particularment, sóc un comunicador una mica diferent dels altres. La feina m'ha obligat a canviar moltes vegades la manera de fer-ho. No és el mateix fer comprendre a l'oient el que vols transmetre-li. Vaig posar diversos exemples, un partit de futbol no es fa igual que el trasllat de la Mare de Déu dels Desemparats, en un concurs de ràdio o tv has d'actuar, vaig actuar perquè al final som un tant actors, de forma diferent a un espai de debat, un magazín d'actualitat no té res a veure amb la transmissió d'una festa, en el món festiu tot canvia segons de la qual es tracte, Falles, Fogueres, Madalena, són molt iguals a l'hora de parlar-ne però

molt diferents d'altres com pots ser els moros i cristians, podria omplir aquestes pàgines d'exemples, crec que han entès el que els vull comentar.

Els comunicadors som personatges camaleònics. Has d'adaptar-te al que estàs fent i alhora que t'entenguin. No hi ha res més bonic que poder tenir una tribuna per la qual poder dirigir-te a molta gent. Això és de primer de ràdio. Els més experts t'ho recomanaven, almenys això em va passar a mi quan vaig arribar al primer treball a Ràdio València.

Segons el mitjà que s'utilitza la comunicació és diferent. En ràdio hi ha la immediatesa, a la TV calen imatges que acompanyin la narració i en premsa tens l'oportunitat de poder estendre't per escrit explicant-ho amb tot luxe de detalls.

Paco Nadal, a sa casa, amb un exemplar de les seues memòries. Fotografia de Miguel Ángel Montesinos

De qualsevol manera el treball de comunicador és molt bonic. Saber que aquestes comptant coses a un fòrum important requereix un molt de responsabilitat. Com tot a la vida ha canviat bastant. S'ha passat de la rigidesa del locutor amb vestit i corbata de qualsevol emissora de ràdio o cadena dels anys 60 i 70, i si m'apuren fins als 80 a l'actualitat. A l'oient sempre se li parlava de vostè, ara

de tu i et converteix en el seu col·lega. No és falta de respecte ni molt menys és la vida mateixa. Amb tot i amb això malgrat els grans avançaments, de les tècniques modernes que tots coneixem, la figura del comunicador sempre existirà. Personalment, estic orgullós de ser un d'ells i a més de tindre una gent fidel que continua estant amb mi.

Gemma Juan i Eva Muñoz durant una retransmissió del programa el Rall À Punt Ràdio

Locutar en festes

Viure les falles entrevistant a persones del món faller

Gemma Juan Verdà i Eva Muñoz Mercado
Periodistes enamorades de les retransmissions de festes

La professió en la qual treballem ens permet estar a primera fila en esdeveniments, actes i activitats relacionats amb les festes i tradicions que sens dubte, almenys a nosaltres, ens agrada d'allò més. La missió de fer per a la ràdio fotografies sonores de les falles és tan complexa com apassionant.

Complexa, perquè les falles tenen sorolls característics i esperables: pólvora, masclets, xarangues, revetlles, fritada de bunyols, foc encés o grues muntant... i silencis colpidors com els pensaments de la fallera quan entrega el ram a l'ofrena, quan s'abraça amb son pare o quan veu cremar el monument. Apassionant. Perquè el repte és trobar paraules, noms, adjectius i expressions que definisquen emocions, sentiments, delers i somnis que tenen el tarannà més variat de l'univers.

Quina diversitat de colors per pintar la festa, quina diversitat de notes musicals per cantar-la, quina diversitat de cors units per un sentiment. Ser poble, ser falla, ser amor entorn una paella... això ho saben molt bé a Sueca.

En qualsevol cas, per a dues locutores que som tant diferents (una té molts anys d'experiència professional retransmetent falles, l'altra ha viscut les falles de poble des de dins des que va nàixer) i ens estimem tant (entre nosaltres i a la festa), el millor és donar veu a la gent de comissió, a la gent de falla, a qui s'assegura que la nit de la planta no falte café, qui agrana la vorera després d'una revetlla, qui agafa el culler per cuinar per a tots i totes, qui s'embruta muntant i desmuntant, qui pentina monyos, qui se vist per cantar, ballar o acompanyar. Escoltar la tia

Amparo quan conta com se feia allò quan ella era jove, al tio Sento amb les seues idees per al curs que ve i, el millor de tot, les rialles de la xicalla jugant a la porta del casal. Donar veu als que van cada setmana amb l'entrepà baix del braç a veure què fa falta per organitzar la presentació, i als que no poden ni parlar perquè se'ls fa un nus a la gola en recordar-se'n d'aquell estimat o estimada que ja no està i era tan feliç a la falla.

Cada moment de complicitat és or per a la vida i una responsabilitat poder-ho expressar en paraules o bé per contar-ho a la ràdio (o a la televisió) com fem nosaltres, com per declamar-ho damunt un escenari (que també hem fet en qualitat de presentadores o mantenidores), o escriure-ho a un llibret que al remat serà el que tracensdisca per a la historia d'una comissió, en este cas la de la Falla Cervantes de Sueca. Per a dos festeres com nosaltres, la nostra tasca professional –la de posar veu a una festa com esta- i la de fer un llibret de falla no s'allunya tant. Al cap i a la fi, són dos activitats que, a través d'un format o un altre, fan que la història viva d'una comissió perdure. Perquè les noves generacions puguen conèixer com evoluciona la festa, com mantindre allò que funciona i que fa que falla, i per millorar tot el que estiga en la seua mà. El llibret és el recull d'un exercici faller, de la mateixa manera que ho és retransmetre les festes de Sant Josep.

Per tant, és un honor estar entre estes pàgines, estar amb vosaltres, amics suecans i suecanes. Quin privilegi acompanyar-vos quan penseu en "l'art de locutar", un art que ja li vau reconèixer al gran Luis del Olmo en 1992 i que considereu que és interessant tindre present en estos temps de xarxes socials, 'fake news' i influenciadors infinits. Quina gràcia teniu!

Però, si una cosa caracteritza al món de les falles, és la seua solidaritat i empatia. Si una cosa simbolitza el paisatge de Sueca, és l'Albufera. Així que no podem, ni volem, evadir-nos de la realitat que ens ha colpit enguany (a nosaltres com a periodistes, però sobretot a amics i amigues, fallers i falleres), una DANA que s'ha emportat per davant els colors vibrants de la indumentària, els ninots en procés de creació, els pinzells remullats, els carros de les bunyoleres, els instruments assajant "El Fallero", el brodat de les mascletaes en curs... Ho ha tenyit de marró, de fang, de pols, de llàgrimes, de dolor, de devastació, d'impotència.

Com deia Vicent Andrés Estellés en 'Fang i pluja':

El fang, la pluja, el fang, els carrers plens de fang,

L'aigua, l'aigua caient, a dolls, de les teulades;

Els carrers plens de fang, les sabates amb fang,

La boira, el caseriu i l'esgarrany d'un arbre.

El fang, la pluja, el fang, unes coses humides.

He vist coses. Finestres i genolls i cistelles

I ascensors i prospectes i he vist la sang dels parts

(i l'he sentida caure brutalment al poal),

I he vist mercats i grills i calustres i telèfons,

I avets i pèls suats i gavines i llànties.

He plorat molt. He vist coses. He plorat molt.

Amparo Vendrell, coordinadora de la Guia Didàctica de la JLF de Sueca i el Regidor d'Educació Joan Carles Vàzquez amb les periodistes Gemma Juan i Eva Muñoz a À Punt Ràdio

Com deia Estellés, hem plorat molt, sí, i cobra ara un simbolisme impactant el que fem cada any en falles: renàixer i començar de nou. No pot ser d'un altra manera, la resiliència, la força, la voluntat, la solidaritat, la companyia, la necessitat de tornar a riure, ienguany de donar gràcies pels que hi estem, pels que ens han ajudat, pels herois anònims i perquè podem contar-ho.

I desitjar que la nostra Albufera que s'ha omplert de fang, sang i desesperació, torne en primavera a lluir gràcies a l'arròs que ens defineix tant com les festes.

Necessitem més que mai de les Falles, de l'esperit de tornar a nàixer i de la tornar a riure, a somiar amb deler, de llevar-nos els fang amb les rialles dels menuts de la casa, de llevar-nos el dol sense oblidar que a la vora d'un riu hi ha perill de fer un niu.

Ens esperen els dies d'esbarjo a Sueca i al voltant d'una paella, un monument, un castell de focs i una abraçada, ens veurem i ens voldrem. La vida s'obri pas, sempre, la festa s'obri pas, ara i a la Falla Cervantes tots a una veu, germans vingueu, ara per a oblidar malsons i retrobar amistats.

Bones falles 2025!

Jaume Bronchud durant la retransmissió de la mascletà a la Plaça de l'Ajuntament de València

Que tot siga festa!

Jaume López Bronchud
Periodista valencià i escriptor primerenc

Les Falles són, sense dubte, un dels esdeveniments culturals més emblemàtics de la ciutat, en el meu cas, i de tot el territori valencià. Cada any, milers de persones s'ajunten per a celebrar una festa que no només és un esclat de llum, color i foc, sinó també una mostra de la creativitat, l'humor i l'enginy popular. No és cosa nova. La nostra passió es història i llegat. I tots els que vivim eixa història i volem fer romandre eixe llegat, sentim que som part d'un món, el faller, tan especial com únic. Vullc confesar-vos que en tinc una sort especial! Al cor d'esta festa, tinc la sort de viure desde el meu paper de comunicador tot allò que he triat, no com a fester, sinó com a manera de viure. Sóc president de falla, faller de casal, actor de teatre faller, escriptor per a falles... La meua vida sense falles podria ser, però seria una altra vida... I d'entre tots els papers fallers que visc hi ha un que em sembla essencial: presentar i dirigir des de fan vint anys "Tot és Festa".

Comunicar l'essència de la festa, transmetre la passió que s'hi viu i fer arribar a l'audiència la màgia que envolta les falles sí que s'ha convertit sense dubte en la meua manera de viure. Sempre ho dic: tinc la sort de treballar d'allò que m'agrada. I posar-li veu a les falles, em dona la vida!

Crec que el món de la locució en les falles combina la professió amb una gran dosi de passió: he tingut el privilegi de ser testimoni de l'evolució de la festa fallera i de la importància que té la mateixa festa en les últimes dues dècades. El meu treball, com el de molts altres companys que formen part de l'ecosistema faller, és més que una feina com vos escrivia: és una passió que ens permet connectar amb la gent, amb els fallers i amb els espectadors que volen viure les Falles a través de la pantalla. Una pantalla que servix per a expandir també la gràcia i l'enginy que mai hauríem de perdre. Nostra festa està plena d'humor, ironia i sorpresa, i nosaltres, com a

comunicadors, hem de ser capaços de reflectir tot este esperit en les nostres intervencions. Les Falles són un espai on la creativitat s'expressa de mil maneres: des de les magnífiques creacions de les pròpies falles fins a les ocurrencies dels fallers. I amb una màxima relatar el que succeeix i intentar sumar a eixa energia festiva, amb un toc d'humor, espontaneïtat i elegància, quan es pot, sabent sempre que els protagonistes són a aquells a qui els donem l'oportunitat d'un micro...

Sempre he cregut que públic - faller - espera una comunicació propera i dinàmica: nostra relació especial amb les nostres tradicions són una part fonamental de la nostra identitat. Eixa connexió emocional amb la festa i no altra cosa és la que, tants anys després, em mou a continuar voler locutar les falles... Una relació que es construeix durant els anys i que ens porta a interpretar amb sinceritat les vivències de la gent, a sentir que el programa no només és una narració d'esdeveniments sinó una forma de fer-los sentir protagonistes i donar vida als

esdeveniments, aconseguint que cada espectador s'hi senta involucrat com si fos part fonamental de la Festa. Eixa, almenys, sempre ha estat la meua voluntat.

La meua professió com a "locutor" en les Falles, ho reconec, és única i especial. Tenim la responsabilitat de comunicar no només la notícia o el desenvolupament de les festes, sinó també de traslladar l'emoció i la vitalitat d'una festa que es viu al carrer, en cada plaça, en cada flama... Els moments de la Crida, les mascletaes, les ofrenes o la cremà són rituals que van més enllà d'una simple descripció i que troben en l'emoció dels fallers, l'orgull de les comissions, les cares il·lusionades dels xiquets i xiquetes que veuen les seues primeres Falles i tot allò que ha de ser captat per la nostra veu. No som només un canal de comunicació, sinó també una finestra a la màgia d'un poble unit per una mateixa passió: les Falles.

Bronchud entrevistant al seu programa a Berta Peiró y Lucia Garcia, FFMMV2025. Fotografia Levante TV

Com a presentador de "Tot és Festa", un programa que està present a la televisió valenciana des de 2005, he tingut el plaer de veure com ha evolucionat la forma de viure les Falles i, a la vegada, com la manera de locutar també ha canviat... El públic canvia i amb ell, les voluntats de qui està a l'altre costat de la comunicació. Les tècniques han millorat, les tecnologies de la comunicació ens han permès estar més propers de l'audiència, però el que mai ha canviat és la passió per la festa. No és un treball tècnic. Nostra veu, deu ser una forma d'expressió que reflectisca el millor possible l'ànima de la Festa. És un art que ha d'estar carregat de vitalitat, d'energia i de connexió amb el públic.

La locució de Falles és, per tant, una professió que exigeix molt més que una veu: demana coneixement profund de la cultura fallera, capacitat per adaptar-se a l'evolució de la festa i, sobretot, una passió immensa per tot el que representa i qui la fa possible. Quan parlem de les Falles, no parlem només d'allò que plantem, de les mascletaes o de

com el foc tot ho devora,... Parlem d'un poble unit, d'un col·lectiu que viu la seua festa amb una intensitat única, que la convertix en la seua vida... Ser locutor en este context és, al cap i a la fi, una manera de ser part activa d'esta gran família fallera. I eixa família és la meua!

Després de tots estos anys a la ràdio i a la televisió prestant una veu, puc dir, crec que amb certesa que, per a mi, ser presentador de "Tot és Festa" no és només un treball, sinó una passió que es renova cada any, un honor que em permet continuar aprenent i creixent en el món de les Falles. I que vullc continuar vivint, perquè em permet créixer i, com ja vos vaig confessar, em deixa viure... La veu és, a la fi, l'instrument que em permet capturar i compartir amb el món la bellesa d'esta festa immensa que és la nostra identitat. I això, és obvi, no deixa de ser un privilegi que seguiré gaudint, any rere any, amb el mateix entusiasme de sempre... mentres puga i la veu (i el públic) em deixen!

Jaume Bronchud, mantenedor de l'exaltació de la FMV2023, Laura Mengó, i la seua Cort d'Honor. Fotografia Las Provincias

**Microrrelat participant
al Premi Murta de Lletres Falleres**

Una veu radiofònica

Josep Antoni Fluixà Vivas

P

Patia d'insomni i es passava la major part de la nit en vetla. Només aconseguia una lleu relaxació del cos a la matinada, quan al despertador li quedava poc per fer sonar l'alarma. I, per no sentir la fredor de la soledat, s'acostumà a escoltar els programes nocturns de ràdio amb l'aplicació del mòbil.

En un principi, anà variant d'emissora. Hi havia dies que preferia un programa de música suau. Altres es decantava per les tertúlies o les entrevistes. Escoltar veus li resultava també satisfactori. Fins que un dia es connectà amb una emissora local que emetia monòlegs. Eren monòlegs pronunciats, o més bé recitats, sempre per la mateixa persona. Tenia una veu sensual i un parlar dolç que encisava. Amb el pas del temps s'enamorà d'aquella locutora o locutor. No sabia discernir-ne el sexe, però tenia la convicció que anava a ser la seua parella ideal.

Per això, prengué la decisió de visitar l'emissora. L'alegria de l'anada es tornà en una frustració amarga quan li van dir que aquell programa es feia amb intel·ligència artificial. No obstant això, a l'endemà per la nit, telefonà a la ràdio per a intervindre en la secció de preguntes en directe i li declarà el seu amor. Naturalment, després d'haver-ho reflexionat, era ben conscient que ho feia a una veu que no tenia cos, però ja se sap que «ningú no és perfecte».

Esther Jaén al programa "Espejo Público" edició d'estiu

L'honor de posar veu a una cosa gran

Esther Jaén Macarro
Periodista

Vaig descobrir la Comunitat Valenciana molt abans que les Falles i, d'entre tots els seus meravellosos racons, vaig trobar el meu refugi ideal a les platges de Sueca. Ací vaig descobrir a les seues gents i les seues tradicions i el meu amor per la terreta va anar creixent fins a límits insospitats.

Com a periodista que soc, he descobert, après i gaudit esta terra tant com la que em va veure nàixer i, quan done curs als meus desitjos i ambicions, sempre hi ha un lloc destacat per a Sueca i el Mareny de Barraquetes, la meua segona casa i la meua passió.

Amb passió -i molta- he viscut les Falles durant anys, més en els últims, per ser sincera. Eixa explosió de bellesa, esguitar de ritus pagans i fervor religiós, mereix ser narrada amb tant orgull com emoció, amb tanta devoció com lliurament total. Sé que són molts els professionals de la terra que ho han donat tot per a descriure cadascun dels rituals que la litúrgia fallera indica. Com a periodista que va nàixer en la ràdio, concretament en la Cadena SER, que va passar per Onda Cero i RNE i que ara té l'orgull de ser

comentarista i analista en la Cadena COPE, no puc no reconèixer la immensa importància de posar la veu i l'emoció en el relat d'una nit màgica com és «La nit del Foc». De xopar-se de l'olor, l'ambient, l'explosió i les emocions de veïns i turistes, devots i curiosos... Xopar-se i alhora ser capaç de transmetre eixe cúmul de sensacions, donar via lliure a l'emoció a través de la veu, la meua o la teua -eixa nit, la de tots-, callant a temps d'escoltar el crepitjar de les flames o permetent escoltar el sospir valent dels fallers.

Si bé les falles són sobretot una explosió artística i visual, perquè eixe esclat siga ple, perquè no es perda gens de tot el que signifiquen les Falles, perquè els qui les viuen i les porten en el cor se senten representats i acompanyats, cal posar en joc tota la virtut de la paraula. Eixe és el major repte i el més honorable per a qualsevol que es valga de la veu per a transmetre. En un moment en el qual la immediatesa i la informació sincopada s'han apoderat de la comunicació, convé tirar mà d'una veu assossegada, capaç de relatar coses no peribles, que tendeixen a romandre en el nostre imaginari i els nostres cors per sempre.

Immaculada Cerdà rodejada de llibres a la biblioteca d'Algemesí. Fotografia de Moisès Castell

La veu

Immaculada Cerdà Sanchis
Membre de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

· Publicat al periòdic LEVANTE-EMV el 17 de Setembre de 2024

Sembla una certesa acceptada per la majoria —últimament em costa de trobar-ne— que el llenguatge és una de les claus en l'evolució humana. La capacitat de comunicar-nos amb un sistema finit de signes que són capaços de transformar els pensaments en paraules, que van més enllà de transmetre informació sobre ubicació dels aliments o enviar missatges d'alarma davant d'un perill, com fan gran part dels altres éssers vius. La possibilitat de recordar o imaginar amb paraules és, sembla, allò que ens fa únics.

Deixar rastre d'estos pensaments per a les altres generacions és la gènesi de l'escriptura, la voluntat que un fet no s'oblidi, el desig de transcendir. Mentrestant, és la veu, la paraula dita, la que activarà la memòria. De majors a menuts, les històries es contaràn davant d'un foc, recreant dies passats i pronosticant dies futurs.

A cau d'orella es contenen les coses secretes. **Josep Piera**, en *Un bellíssim cadàver barroc*, recorda quina veu trencava el silenci imposat: «Aquestes eren històries amb herois familiars, o coneguts, que el cinema, els tebeos i els homes callaven. Per això,

segurament, en la meua memòria personal, aquella guerra té veu de dona». La veu, a més del so expel·lit per l'aire és l'«Opinió emesa per una persona» i també és —i açò ha costat moltes vides— el «Dret de parlar en una junta o en una assemblea». *El Llibre de Meravelles d'Estellés* conté més que un vers, una consigna, que en l'any del centenari retrobem en cançons, parlaments i banderes als balcons: «Assumiràs la veu d'un poble, i serà la veu del teu poble, i seràs, per a sempre, poble».

A Afganistan, els talibans han prohibit que se senten les veus de les dones. Ni poden parlar en públic ni se sentirà més cap missatge per megafonia, ràdio o televisió amb veu de dona. Després de prohibir-los l'accés a l'educació, la propietat, la sanitat, de cobrir-les de cap a peus fins que ningú recorde les seues cares, ara també el silenci cobrirà els seus pensaments. Només hi haurà una veu, la dels hòmens que consideren les dones un objecte per la reproducció. Sense poder anar a l'escola, treballar fora de casa, fer esport ni que siga cobertes amb burka, pujar a un autobús si hi ha hòmens... per no poder ni poden eixir al balcó. A les caverne haurien viscut millor.

Loren Donat a l'estudi de 8 TV

La veu en les festes

Loren Donat
Reporter i presentador

D

Durant més de setze anys, he tingut l'immens privilegi de ser la veu que dona vida i acompanya els actes més significatius de les festes més representatives de la nostra Comunitat Valenciana. Com a locutor i presentador, he sigut testimoni i part activa de moments que no sols celebren les nostres tradicions, sinó que també les eleven a la categoria d'art viu, un art que batega al ritme de la nostra identitat cultural.

Eixa veu que projecta, que emociona i que embolcalla, es converteix en molt més que un simple recurs de comunicació. És el fil conductor que uneix generacions, que transcendeix el temps i que manté viva l'essència d'unes festes que són patrimoni de

l'ànima valenciana. Cada paraula pronunciada en estos escenaris emblemàtics porta amb si la passió, l'admiració i el respecte per una història compartida, una història que batega amb força en cada racó de les nostres terres.

Gràcies a esta veu, hem aconseguit vertebrar i amplificar l'impacte de les nostres celebracions, atorgant-los una visió i rellevància que travessen fronteres. Les Falles, com també les Fogueres d'Alacant o la Magdalena de Castelló, no sols es veuen, es senten. Eixa màgia especial que embolcalla cada acte es construeix també amb les paraules, amb les entonacions, amb les pauses que guarden significats profunds. Ser la veu que traduïx

Loren Donat entrevistant a València Ràdio a les FFMMVV'2025, Berta Peiró i Lucia Garcia

en paraules la grandesa de la nostra cultura ha sigut un honor que porte gravat en l'ànima.

Al llarg dels anys, la meua veu ha ressonat en moments únics que marquen l'inici o el tancament de cicles memorables. Des de l'imponent acte de l'Elecció de la Bellesa del Foc en la Plaça de Bous d'Alacant, un esdeveniment carregat de simbolisme i bellesa, fins a les elegants Galanies de les Reines de Castelló en el majestuós Teatre Principal, on s'exalta la figura de la Reina de la Magdalena com un emblema de tradició i orgull. I, per descomptat, no podria deixar de mencionar els moments culminants

de les Falles de València, quan acomiadem amb emoció la Fallera Major eixint i donem la benvinguda a les Corts que representaran la nostra festa en l'any vinent.

La veu, en la seua essència més pura, és un pont entre els sentiments més íntims i l'expressió col·lectiva. És l'instrument que permet transformar el quotidià en alguna cosa extraordinària, que dona forma als records i connecta les persones amb les seues arrels. En el cas particular de la Falla Plaça Cervantes de Sueca, la veu adquireix un caràcter especial, ja que ens brinda l'oportunitat

Loren Donat entrevistant per a 8 TV a la FMV'19, Marina Civera Moreno

d'immortalitzar en paraules els sentiments i les vivències que conformen el llegat d'esta magnífica falla. Ser part d'este viatge emocional, ser el transmissor d'estes històries, és un privilegi que valore amb profund respecte.

El poder de la veu no radica sols en la seua capacitat d'informar, sinó també en la seua habilitat per a commoure, per a despertar emocions i per a fer vibrar el públic amb cada paraula carregada de significat. És un recurs que no sols eleva els actes, sinó que també els transforma en experiències inoblidables, en vivències que queden gravades en la

memòria col·lectiva com a part del patrimoni immaterial de la nostra comunitat.

Per a culminar, vull reflexionar sobre un paral·lelisme que sempre m'ha fascinat: la connexió entre la veu i la mascletà. Totes dues compartixen la capacitat de generar una energia indescriptible, d'estremir i de deixar empremta. Així com la mascletà fa vibrar la terra i els sentits, la veu és capaç de travessar fronteres invisibles, de tocar fibres profundes i de ser l'eco d'una passió que mai s'apaga. Perquè, al cap i a la fi, la veu, igual que el dispar de la pólvora, és l'ànima que dona forma i so a les nostres tradicions.

Mariam Ruiz i Núria Navarro, presentadores de l'Exaltació de les FFMM de Sueca 2024

Ser la veu de l'exaltació

Mariam Ruiz Vendrell
Presentadora de l'exaltació de les FFMM de Sueca 2024

L

l'any passat vaig rebre la telefonada inesperada de Lorena Sendra, presidenta de la JLF de Sueca, Perelló i Mareny de Barraquetes , per a comunicar-me que havien pensat amb mi per a ser la veu de l'exaltació de les Falleres Majors i de les seues respectives Corts d'Honor. Per a mi va ser tot un goig aquest oferiment i no vaig dubtar acceptar aquest encàrrec tant important.

Presentar l'acte de l'exaltació, junt a Núria, em va enriquir molt com a fallera que soc. Havia parlat en públic en altres ocasions a la meua Comissió, com a presentadora, mantenidora, Fallera Major, però ara era un moment molt especial i delicat al mateix temps. Exaltar a les xiquetes i senyoretes de la Cort d'Honor i Falleres Majors de la JLF de Sueca , Perelló

i Mareny de Barraquetes suposa per a tota fallera un orgull i un repte al mateix temps, pendent de no equivocar-te en res.

Els dies d'assaig previ al Bernat i Baldoví els recorde amb nostàlgia visualitzant a les falleres amb el seu cancan pendents d'escoltar el seu nom per tal de dirigir-se cap a l'escenari amb atenció de totes les indicacions dels encarregats protocol. Em recorden a la ment frases com: " els peus juntets", " un paset avant i saludeu", " el ram al costat en la cistellet",...

El dia de l'Exaltació eren evidents els nervis, no sols en les falleres de la Cort d'Honor i les Falleres Majors, sinó també en Núria i en mi pensant que tot eixira a la perfecció.

L'acte va començar puntual i amb el Bernat i Baldoví ple de gom a gom. En començar a parlar els nervis se'n van anar anant i vaig gaudir del moment màgic observant les caretes de les falleretes en escoltar el seu nom, de fons la música del Faller, la llum enfocant-les i totes les mirades posades amb elles.

Totes esperaven el seu moment màgic, on familiars, amics i fallers i aplaudiren amb ganes el seu pas pel corredor cap a l'escenari.

El sentiment faller estava a flor de pell, i més emocionant si cap, va ser el moment de cridar a Ainhoa i Amanda, les màximes representants.

En pronunciar les paraules del vers que havia escrit per a Amanda vaig sentir l'emoció recórrer el meu cos. Les paraules sonaven distintes a com les havia

pensat i escrit a casa i el so del micròfon em feia recordar cada part del vers i pronunciar-lo, si cap, amb més ganes.

Amanda estava a punt de passar pel corredor i li podia apreciar els seus ulls brillar a punt de desprendre una llagrimeta de la mateixa il·lusió. Per a mi, va ser un moment màgic que mai oblidaré.

Ser presentadora d'aquest acte te'l fa viure des de l'altra banda, i no sentada al pati de butaques, com ho havia fet anteriorment.

Molt agraïda estic a la JLF per haver pensat amb mi i recomane viure aquesta experiència a tota fallera, segur que no queda indiferent i guarda per sempre al cor un bonic record.

De esquerre a dreta, Mª Dolores Ortells (Secretària JLF), Lorena Sendra (Presidenta JLF), Núria Navarro (Presentadora), Ainhoa Oltra (FFMM24) i Mariam Ruiz (Presentadora)

De Cridà a Crida

En 1952, la Cridà recupera la solemnitat amb una desfilada fastuosa liderada per la Senyera, cavallers del Centenar de la Ploma, l'Alcalde i Falleres Majors en carrosses, idea atribuïda al pare de la Fallera Major, María Rosario Violante Ferrandis-Luna i Álvarez de Toledo. També va haver-hi ostentositat en 1953, encara que no tanta: la desfilada va tindre patges i cavallers, es van recitar retalls de la història del Regne de València i es van escenificar les primeres estrofes de l'Himne Regional.

En 1954, l'acte es trasllada a les Torres de Serrans per fer-lo multitudinari i atractiu per al turisme, amb escenografies espectaculars. Els membres de JCF anaven vestits a l'estil de l'antic Consell de la Ciutat, i va haver-hi alarbaders, bengales i torxes de decoració. El President de JCF juntament amb la FMV, María Miguela Carpi, van efectuar el seu pregó des de la part de darrere de les torres, cap a la Plaça dels Furs, i després tots els protagonistes van ser en comitiva a l'Ajuntament. En 1957, s'introdueix el costum de lliurar les claus de la ciutat a la Fallera Major.

Els anys 60 destaquen per les tensions lingüístiques, especialment el 1968, quan el President de JCF, Juan Martí Belda, va ser xiulat per parlar en castellà i va provocar un escàndol.

En 1969 l'alcalde prohibix que parle Martí Belda en la Cridà i el substitueix en esta. I per a més precaució, el seu discurs (en valencià, per fi) i el de la Fallera Major de València (en valencià, castellà, francès i anglés) estaven gravats, per la qual cosa durant l'acte van fer playback sense que el públic el notara massa. Va funcionar tan bé el sistema (Alcalde, Fallera Major i playback) que es va continuar utilitzant uns anys més.

En 1974, per primera vegada parla un delegat del Govern en l'acte, i el 1978 la Transició Espanyola genera moments de tensió durant la Cridà.

A partir d'esta època es va anar generalitzant més la denominació sense accent gràfic, "Crida" i no "Cridà", perquè és més correcte ortogràficament de la primera manera (la segona té una terminació col·loquial, sent en realitat una contracció de "Cridada").

En 1989, un incident pirotècnic obliga a canviar la ubicació de l'acte a la façana del riu en 1990, i des de 2012 l'espai es coneix com a "Plaça de la Crida". El 2015, el discurs de Rita Barberá, marcat pel "caloret", esdevé icònic. Finalment, en 2016, per primera vegada participa la Fallera Major Infantil, Sofia Soler, amb el seu propi discurs.

Així, la Crida ha evolucionat entre solemnitat, polèmiques i innovacions, adaptant-se als temps i mantenint el seu paper central en les Falles.

Mantenedores de l'exaltació dels Representats 2025 de la Falla Plaça Cervantes junt a la Fallera Major

Una veu per al record

Sandra Llopis Pons
Cristina Cebolla Ferrandis
Rosa Cebolla Ferrandis

Mantenedores dels Representants'25 de la Falla Plaça Cervantes

INTRODUCCIÓ

Ser mantenedor o mantenedora d'una exaltació fallera és un honor i una responsabilitat que simbolitza el compromís amb les Falles, un patrimoni cultural viu i vibrant. Aquesta figura, encarregada de dirigir un discurs durant l'acte d'exaltació dels Representants d'una comissió fallera, no només té la tasca de posar en valor la trajectòria i el paper dels protagonistes de l'esdeveniment, sinó també d'exaltar la tradició fallera, la unió de la comissió i l'essència d'un poble que s'expressa a través de la festa, l'art i el foc.

El mantenedor o mantenedora és, en molts casos, una persona propera als Representants o un referent amb una connexió especial amb la festa. La seua veu serveix per enaltir la dedicació, la il·lusió i l'emoció que caracteritzen aquest moment tan solemne i

emotiu per als exaltats i la seua comissió. A través de les seues paraules, es busca transmetre els valors que defineixen el món faller: germanor, creativitat, respecte per la tradició i, sobretot, el sentiment d'orgull de formar part d'una de les manifestacions culturals més estimades del territori valencià.

Ser mantenedor o mantenedora no és només parlar des d'un escenari; és també saber connectar amb el cor d'una comunitat, captivar amb un discurs que barrega emoció, solemnitat i alegria, i deixar un record inesborrable en un acte que quedarà gravat per sempre en la memòria dels Representants i dels assistents. En definitiva, és ser la veu que acompanya i magnifica un moment únic, elevant-lo a la categoria d'autèntica exaltació festiva i cultural.

CRIS: President Infantil, Presidenta, Falleres Majors, Corts D'honor, familiars, amics, veïnat, bona nit a tots i totes. Sandra i jo estem ací esta nit, per a exaltar, als nostres Representants per a les falles 2025.

SANDRA: Ells són els elegits aquest any, per a ficar ben alt per allà on passem, el nom de la nostra benvolguda falla, la falla Plaça Cervantes. I nosaltres som les elegides per cridar ben fort el nom dels nostres 4 representants: Xavi, Mina, Nerea i Paola.

CRIS: Junts formeu l'equip perfecte. Els 4 sou fallers des de ben menudets, inclús algú de vosaltres, ha nascut dins la nostra falla. Com és el teu cas Xavi, falleret de bressol. Vens d'una família molt fallera, pels dos costats. Els 4 iaïos ja eren fallers i ells transmetieren eixa passió per les falles als papis.

Tú, a banda de faller, ens has eixit músic. Portes uns anys ja, deixant-nos bocabadats quan agafes el teu instrument.

Tota una visita de cortesia tocant la percussió. No descarte jo, voret algú ratet tocant algú instrument.

SANDRA: Falleret, músic i a més artista. Recordes aquest dibuix Xavi????

SANDRA: Sí, quan el meu fill Iker va ser representat ens el feres amb molta estima i alegria, doncs ara et toca a tu representar-nos.

En aquest detall demostres l'estima i la dolçor del teu cor, cara la gent que tenim la sort de coneixer't. Gràcies Richard i Mar per este clavellet que anem a lluir per tot allà on passem, ben segures estem, que serà un any inolvidable per a tots.

CRIS: Mina, eres la dolçor en persona, responsable com tu asoles. Encara recorde un dia de la crida que estàvem a la plaça i en una conversa em demostrares el gran coret que hi ha dins d'ixe cos tan xicotet.

Artista com tu asoles, t'encanta ixir als playbacks, al sainet i participar amb tot el que pots a la falla, demostrant-nos el molt que estimes aquesta tradició que tant ens uneix.

SANDRA: Quina alegria veure't brillar amb aquella llum tan especial i eixe somriure que et fa tan única! Aquest any eres la princesa de la nostra comissió i no podem estar més orgullosos.

Vens d'una família molt fallera, de la que has heretat la passió per la nostra festa.

Mira que orgullosos estan els papis.

Luis, Xussa, les vostres cares ho diuen tot perquè hui, el somni de la xica es fa realitat.

CRIS: Nere, l'any passat la nostra falla va trencar barreres, quan t'elegiren Presidenta de la nostra comissió.

Va ser l'inici d'un canvi. Un canvi difícil, que has sabut afrontar amb molta destresa.

Fallera de tota la vida, des de ben menuda involucrada a tot el que la falla organitzava, playbacks, cavalcades, cercaviles, inclús tancar el cau.

SANDRA: Amiga, que dir-te que no sàpigues. Eres el pilar fonamental de la nostra colla, disposta per al

que necessitem, alegre i decidida (encara que de vegades algun “marmoló” ens pegues). Sempre llaurant el camí, que en un futur anaves a sembrar, ser la nostra Presidenta. Ens estàs deixant el llistó ben alt, sempre representant a la que avui és la teua Comissió.

CRIS: Paola, el dia 21 de Juliol, m'enviaries un missatge que deia textualment:

CRIS: M'agradaria que Sandra i tú foreu les meues mantenedores, perquè sou les que m'heu criat i heu estat en tot moment al meu costat.

I si a dia de hui sóc Fallera Major és gràcies a vosaltres.

I jo et vaig contestar que sempre a anaves a tindre de mí, el que tú volgues, perquè sempre seràs una de les meues mini.

Sempre has estat ahí, has format part del dia a dia de la meua família, perquè compartim a ixa personeta tan especial que és la nostra Pauli.

Ja teniem ixe vincle, i va i la tia Sandra, fa que passes a formar part també de la nostra família fallera.

A partir d'eixe dia, en casa de la meua germana quan

feiem algo de la falla, ho feiem per a Paola també. Gràcies a tu, he tingut la sort de conèixer als papis també, que per a mí, són espectaculars.

Desde ben xicoteta que sempre em dius, tu en nosaltres Cris i no et pots imaginar l'orgull que senc, quan dius eixes paraules.

En aquell missatge t'equivocaves en una cosa, no eres Fallera Major gràcies a nosaltres.

Si no gràcies a tu mateixa, al camí que has llaurat, a la trajectòria que a dia de avui portes a la falla. Gràcies al sentiment faller que has sabut transmetre als “papis”, a Lara i Pablo i a Joshua.

Estic molt feliç esta nit, d' haver ficat el meu granet d'arena, per a que sigues un poquet més feliç si cap. En aquell missatge nombraves a una tercera persona, a ella, saps que estes coses no li agraden, però el important esta nit, és que tú et sentes plena. Que tingues, tot el que dessitjaves en un dia tan bonic.

Per això Paola, escolta aquestes paraules.

ROSA: Una nit molt intensa, veritat Paola?

La teua Presentació.

Des de ben xicoteta he tingut el privilegi de conèixer-te.

El temps necessari per saber que estic davant d'una persona sensacional i excel·lent.

Una persona encisadora, que meravella a tot aquell en el que parla.

El teu somriure als llavis delata l'alegria que no pots contindre,

Una alegria que contagies a la gent que t'estimem.

Viu aquest any amb intensitat. Que cada dia siga una festa.

Conèixer-te és el millor que ens ha pogut passar... perquè... eres un àngel que del cel ha baixat.

T'estime.

SANDRA: Tot començà, quan una ací una present, l'any 2009, fou també Representant d'aquesta falla.

I clar, com no, les meues xiquetes, Paola i Lara, tenien que estar amb mi durant el meu regnat.

Fou un any inolvidable, i des d'aquell any va nàixer eixa gran fallera que hui ens representa.

Paola!!! Quantes vegades he escoltat: Per la teua culpa! Per la teua culpa tenim les falles clavades a casa!.

I sí, benvolgut dia que vaig tindre la culpa, perquè esta festa, que és un deliri per a tú i mil sospirs, només es crema si llancem al foc totes i cadascuna de les nostres emocions, per a fer-les úniques i singulars.

Segur que tens un cúmul d'emocions, perquè jo se, que per a tu, açò és un somni fet realitat.

Vius la festa com la que més, festera, balladora, col.laboradora, eres l'alegria en persona, estàs per a tot el que et necessiten (i si no et necessiten també estàs ahí).

Se de ben segur que les dos estrelles que tens ahí dalt i tú tant estimes, et faran brillar com la que més. Nieves, David disfruteu al màxim cada segon d'aquesta experiència tant desconeguda per a vosaltres, sé de ben segur que fareu que eixe somni

fet realitat, siga inolvidable.

Gràcies per fer-me partícep d'aquesta aventura junt a vosaltres.

Paola!! disfruta al màxim, cada minut, cada segon de la història fallera que avui comença per a tú.

De segur que ens deixes un camí difícil d'oblidar, no deixes de somriure mai. T'estime molt.

CRIS: Xavi, Mina, Nerea, Paola, mireu, mireu la cara de les vostres famílies, la cara dels vostres amics. Obriu bé els ulls, i fixeu-se en la cara de les vostres Corts.

Són cares de felicitat, d'alegria, d'orgull, de vore-vos avui brillar en el mes alt d'aquest escenari.

SANDRA: Vos dessitgem unes falles inolvidables i plenes de felicitat perquè ara si podeu dir que sou els Representants de la Falla Plaça Cervantes.

VISQUEN LES FALLES I VISCA LA FALLA PLAÇA CERVANTES.

100 anys de Ràdio

Aquest 2024, Espanya celebra el centenari de la ràdio, un mitjà que ha evolucionat des de les primeres emissions el 14 de novembre de 1924 fins a convertir-se en una eina indispensable d'informació i entreteniment. La ràdio ha acompanyat generacions, adaptant-se als canvis socials, culturals i tecnològics.

En els seus inicis, als anys 20 i 30, era un luxe per a poques famílies, però ja destacava com una finestra al món amb concerts en directe, lectures i notícies. Va ser en aquesta època quan emissores com Ràdio Barcelona van iniciar les seves transmissions, marcant un abans i un després en la comunicació al país.

Durant la Guerra Civil Espanyola (1936-1939), la ràdio va assumir un rol crucial com a eina de propaganda. Ambdues parts del conflicte utilitzaven aquest mitjà per mobilitzar la població i transmetre missatges polítics. Per a molts ciutadans, la ràdio es va convertir en l'únic mitjà fiable per mantenir-se informats en un context de gran incertesa.

Amb l'arribada de la dictadura franquista, la ràdio va quedar sotmesa a una estricta censura. Malgrat això, es va convertir en un espai d'escapisme per a la població, amb serials radiofònics, música i programes d'entreteniment que omplien les llars espanyoles. Durant els anys 50 i 60, coneguts com l'època daurada de la ràdio, emissores com RNE i SER van consolidar-se com a referents, amb continguts que connectaven amb el gran públic.

La transició democràtica a finals dels anys 70 va significar un canvi radical per al mitjà. La llibertat d'expressió va permetre l'aparició d'emissores regionals i locals, moltes d'elles en llengües cooficials com el català, l'euskera i el gallec. A més, l'arribada de la FM va transformar l'experiència radiofònica, millorant la qualitat del so i donant lloc a emissores especialitzades en música, esports i cultura.

En el segle XXI, la irrupció d'internet i les noves tecnologies han revolucionat el consum de ràdio. La digitalització ha permès escoltar emissions en streaming i ha donat lloc a una explosió de podcasts, que ofereixen continguts adaptats a totes les audiències. Ara, la ràdio no només acompanya en temps real, sinó que també es pot escoltar en qualsevol moment i lloc, trencant les barreres del temps i l'espai.

Després de 100 anys, la ràdio continua sent un mitjà únic per la seva immediatesa i capacitat d'arribar a tot arreu. En el futur, amb avanços com la intel·ligència artificial i la realitat augmentada, promet seguir evolucionant per mantenir-se al centre de la comunicació i l'entreteniment durant els propers 100 anys.

**Poesia lírica participant
al Premi Portal de Valldigna de Lletres Falleres**

Un riu de cors

Fina Girbés

R

Riu i barrancs que regloten
d'una pluja enfurismada
que acompanyada pel fang
s'engul vides i esperança.

Cors aliens a cap perill,
que bategaven amb calma,
de sobte tan desbordats
que el coratge els ix de l'ànima.

Un riu de cors solidaris
amb més de huitanta afluents
nodreixen cossos i ànimes
ajudant-los de valent.

Així com alcem muixerangues,
ens alçarem, sí, segur.
Una lliçó ben apresada
per millorar el futur.

La periodista Ana Prada a Picanya durant l'emissió dels informatius sobre la DANA

I arribà ... la DANA

Amparo Vendrell Fos

Mestra, fallera i membre de la JLF de Sueca

F

Era el dimarts 29 d'octubre quan ens va sorprendre LA DANA que ha colpejat recentment la Comunitat Valenciana. Un temporal que va provocar pluges intenses i fenòmens meteorològics extrems. Aquesta situació va causar inundacions sobtades i danys significatius. Tot es va omplir de fang, cotxes amuntonats, alguns van perdre la vida, les cases, les empreses, i ens va deixar a tota la gent amb molta pena, tristesa i els cors trencats.

El voluntariat especialment gent jove, ens va sorprendre amb la seua ajuda i la seua implicació ajudant als damnificats, la "generació de vidre", ha demostrat ser la "generació de ferro". Valencianes i valencians, gent jove d'esta meravellosa terreta que van acudir per a traure fang i donar tot el millor d'ells, sense descans per ajudar a tota la gent necessitada. Fa falta molta força perquè no va a ser fàcil remuntar ací la vida novament.

En aquest humil llibret de falla, parlem de *l'ART DE LOCUTAR*, pensant en les paraules boniques que es dediquen en la festa fallera, a les Falleres Majors, mascletades, presentacions, ofrena a la Mare de Déu

dels Desemparats..., però en aquest escrit volem manifestar el nostre reconeixement a la feina admirable que han fet molts periodistes i reporters en esta situació com és l'arribada de la DANA. Elles i ells, s'han posat al peu del carrer en condicions adverses, per oferir-nos informació actualitzada i rellevant a la ciutadania. S'han embrutat de fang arribant a les zones inundades i assumint riscos per fer-nos arribar les notícies a temps. Volem valorar i reconèixer la tasca d'aquests professionals. Molts dels nostres col·laboradors literaris han estat al peu del carrer, embrutant-se de fang i ajudant, tots han fet una cobertura destacada sobre la DANA.

Diversos periodistes i mitjans de comunicació han destacat pel seu treball intens en la cobertura d'aquesta catàstrofe. Alguns reporters han informat des de les zones més afectades, destacant la devastació en municipis com Xiva, on es van acumular fins a 500 litres per metre quadrat en només unes hores. Els equips de televisió, ràdio i premsa escrita, han seguit els esdeveniments en temps real, detallant les conseqüències humanes i materials del temporal.

A més, la Unió de Periodistes Valencians ha reconegut que alguns membres han estat directament afectats, arribant a perdre equipament de treball. Aquesta organització està oferint suport als professionals del sector que han viscut la tragèdia de primera mà. Entre ells, Juan Nieto d'À Punt va informar sobre la tasca de desmentir rumors i garantir informació fiable durant la crisi. Altres reporters locals també van ser elogiats per mantenir la població informada en temps real, especialment en zones on les comunicacions eren complicades. Els esforços es van centrar no només en la cobertura mediàtica sinó també en facilitar que la població estigués al corrent de les mesures d'emergència i seguretat, com les restriccions de trànsit aplicades per la Generalitat Valenciana. Els mitjans internacionals també es van fer ressò d'aquesta tragèdia, destacant la magnitud dels danys i el treball de rescat en les zones més afectades.

Durant aquesta emergència, À Punt va realitzar una cobertura contínua en televisió, ràdio i la seva

plataforma digital, informant sobre l'estat de les carreteres, les mesures d'emergència, les condicions meteorològiques i els rescats. També van donar veu a les històries de les persones afectades i a les iniciatives de solidaritat que es van desplegar arreu del territori.

La periodista, Ana Prada, ha estat activa en la cobertura de la DANA i ens conta el seu treball per arribar a Païporta, la zona zero de la Dana més devastadora, tardà 10 hores de cotxe i 18 hores de treball per arribar a València i trobar-se l'horror. La imatge és devastadora, sembla un escenari de guerra, s'escolten contínuament sirenes per tot arreu. Destrucció total per on vas. Moltes hores al carrer però molt gratificant per a ella retrobar-se amb el seu equip entre esta descomunal tragèdia.

També volem fer el nostre reconeixement als reporters que no es veuen habitualment però ells estan darrere de les càmeres fent el seu treball, darrere de cada gravació, de cada directe i de cada

La reportera Ana Prada a Païporta durant l'emissió dels informatius sobre la DANA

Loren Donat i Julio Tormo, ajudant als afectats per la DANA

La reportera Ana Prada a Paiporta durant l'emissió dels informatius sobre la DANA

quilòmetre recorregut, inclús ajudant si fa falta a les persones que els necessiten. Formen un gran equip que veuen i graven com esta terreta valenta, trau forces per a alçar-se.

Porten dies treballant i veuen a totes les hores la vida en marró, perquè el fang ha tintat tot d'un color, fins l'aigua de l'Albufera. Sols troben fang i destrucció allà per on mires. Pèrdues irreparables i històries de gent meravellosa que ho ha perdut tot. Els mitjans de comunicació porten moltes hores de treball, hores de televisió, molts directes i un equip incansable, professional, entregat, tot l'equip s'ha deixat la pell

per a mostrar la tragèdia que estem vivint milers de persones a València.

Este missatge, GRACIAS A TODOS, el va escriure en fang, Miguel, en Picanya per agrair al voluntariat la seua entrega en esta tragèdia. Entrega que ha sigut enorme i de bon cor. A veïns, voluntaris, policies, bombers, militars, UME, guàrdia civil, periodistes, reporters, càmeres. Tots ells han trobat gent meravellosa en totes les poblacions i donen les gràcies a Paiporta, Algemesí, Ribarroja, Chiva, Alfafar, Benetússer, Castellar, La Torre, Aldaia y Sedaví. Els porten en el cor.

MOLTA FORÇA VALÈNCIA!

audició [awðisió]

1. *f.* Acció o efecte d'oir.
2. *f.* *FISOL*. Facultat o poder d'oir.
3. *f.* *ESPECT./MÚS.* Concert o recital que es fa en públic.
4. *f.* *ESPECT./MÚS.* Programa televisiu o radiofònic que difon l'actuació d'un o de diversos artistes musicals.

07

INFANTIL

On està la meua veu?

Autora: Azuzena Zarzuela

Traducció: Falla Plaça Cervantes.

Anna estava preocupada. Demà era el dia de la seua actuació en el col·legi. S'havia preparat a consciència. Havia practicat el ball fins a l'extenuació. Havia exercitat i repetit la cançó fins a aconseguir la perfecció. I el vestit que li havia confeccionat la seua avieta Marta, penjava planxat d'un penjador a la seua habitació.

Tot estava llest per a cantar sobre l'escenari improvisat que s'havia alçat en el gimnàs del col·legi amb la finalitat de celebrar demà el Dia de la Pau. Però alguna cosa no anava bé. Segons passaven les hores Anna es posava nerviosa i preocupada i la seua veu desapareixia. Ni un murmuri aconseguia emetre ara. En anar-se a dormir va demanar al seu àngel de la guarda que l'ajudara a trobar la seua veu. Este mai li havia fallat.

Piturifús, que així es deia l'àngel de la guarda d'Anna, va demanar ajuda a les llums de la nit per a agilitzar la busca. Va revisar el col·legi per si Anna s'havia deixat la veu asseguda en el seu pupitre. Però no la va trobar allí.

Van mirar al parc on havia estat Anna jugant tota la vesprada, però tots els gronxadors estaven buits. Van revisar la casa de l'avieta Marta per si en anar a arregar el vestit la veu havia quedat oblidada en algun racó. Res. La veu no apareixia i Anna va acabar adormint-se.

L'endemà, va sonar el despertador. Hui era el gran dia. Piturifús estava assegut als peus del llit d'Anna capcot. Estava trist perquè no havia pogut trobar la veu d'Anna. Esta en veure-li va entendre que no hi havia veu i es va posar encara més nerviosa del que havia estat el dia anterior. Va ser llavors quan va entrar la seua mamà per a donar-li el bon dia.

Anna, amb llàgrimes en els ulls, va fer saber a la seua mamà amb mímica i algun xicotet murmuri que no tenia veu, que no pensava anar al col·legi perquè havia perdut la veu i estava molt trista. Però la seua mamà la va sorprendre ensenyant-li on s'havia amagat la seua veu:

- Anna, filla meua, la teua veu està dins de tu. Mai s'ha anat a cap part. El que passa és que els nervis la tapen i per això no pots veure-la i sentir-la. Relaxa't, pensa en coses boniques i oblida les pors i preocupacions i veuràs com la teua veu torna a deixar-se sentir.

Així ho va fer Anna. Va respirar profund algunes vegades i després va pensar en el divertit que és jugar amb els seus amics al parc i, com si fora màgia, la veu va aparèixer i Anna va poder fer la seua actuació.

Troba les 7 diferències

Sopa de lletres

Troba les paraules del següent llistat:

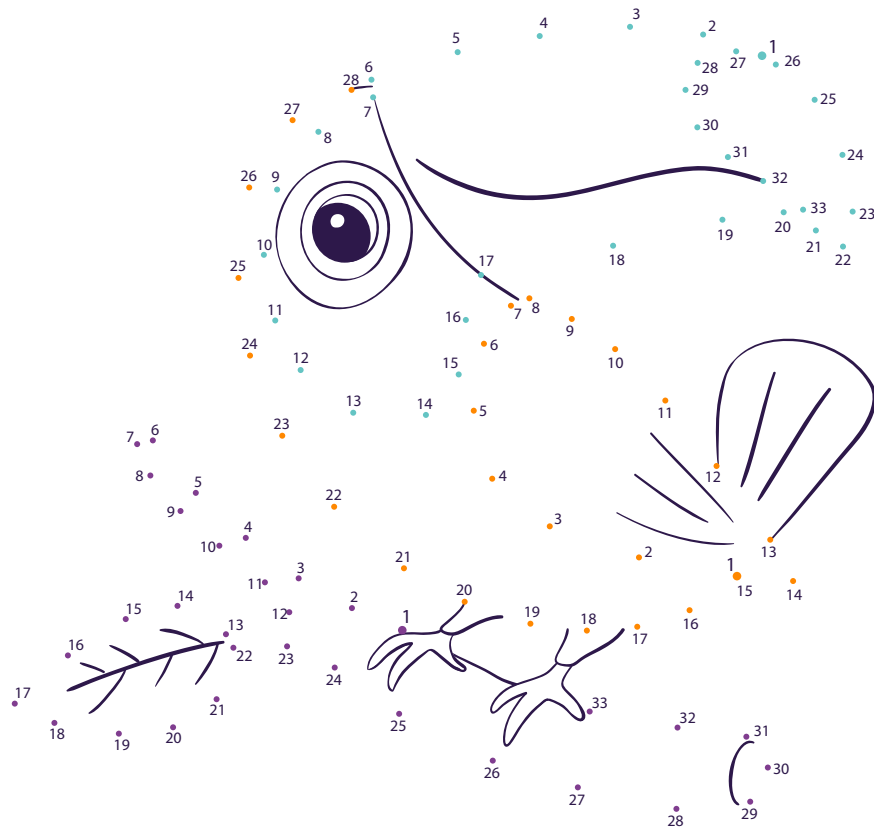
EMISSORA
 VEU
 ANTENA
 RADIOOIENT
 LOCUCIÓ
 MICRÒFON
 PROGRAMA

Endevinalla

Qui soc?

Tinc un bonic plomatge,
i un pic gruixut i esmolat;
i tot el que em diuen
ho aprenc i retorne cantant

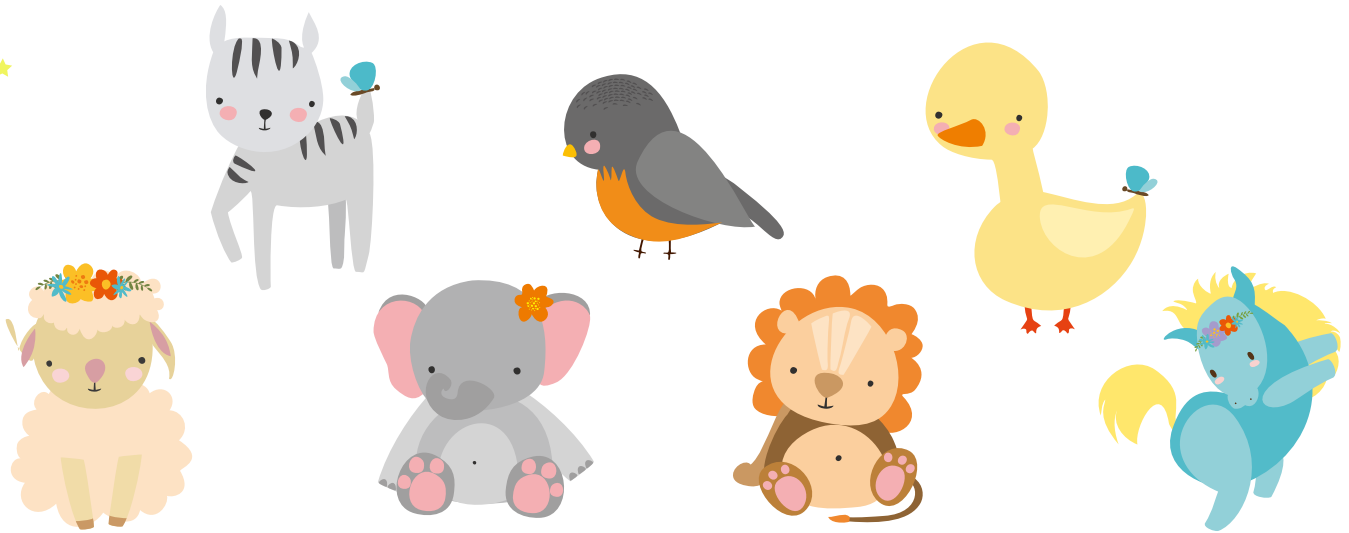
Unix els punts i acolorix

Relaciona cada animal amb el seu so

Els animallets es comuniquen mitjançant el so amb altres éssers de la seua espècie, però els humans no els entenem.

Sabries relacionar cada animal amb el seu so?

BRAMULAR

RENILLAR

BELAR

PIULAR

NYEQUEJAR

RUGIR

MAULAR

Lectures recomanades

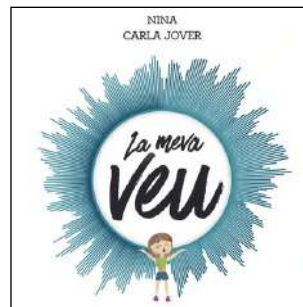
El lladre de paraules
Carlota Iglesias
Àngels Ribas
Barcanova Ed.

La terra del silenci
Joaquim Pastor
Marta Biel
Verkami C.C

L'amagatall de les paraules
Miriam Amatriain
Valentí Gubianas
Excellence Ed.

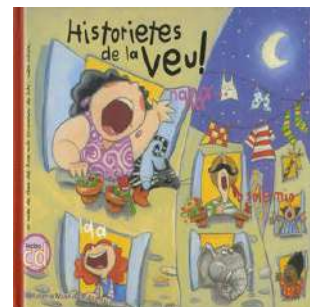
La meua veu
Nina Carla Jover
Moll Nova Ed.

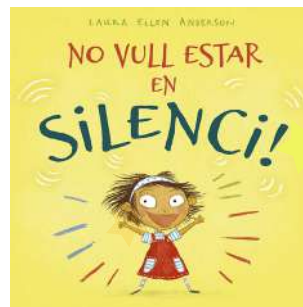
La meua veu
José Frago
Ed. Narval

El bosc dels
animals parlants
Sara Díaz Fernández
Círculo Rojo Ed.

Historietes de la veu!
Clara Del Ruste
Bellaterra Musical Ed.

No vull estar en silenci!
Laura Ellen Anderson
Picarona Ed.

A woman with dark hair pulled back, wearing a dark lace dress and large ornate earrings. She has her eyes closed. A large, professional microphone is positioned over her right eye, held by a hand from the right side of the frame. The entire image has a blue tint.

entrevista [entrevísta]

1. *f.* Reunió de dos o més persones en un lloc determinat per a parlar d'alguna cosa, prèviament acordada.
2. *f. PERIOD.* Sèrie de preguntes que un periodista fa a una persona per a conèixer les seues opinions, idees o propòsits, prendre'n nota i després publicar-los.
3. *f. PERIOD.* Transcripció de les preguntes i de les respostes de l'entrevistat, que pot ser literal o bé incloure les opinions i la contextualització que en fa l'entrevistador.

08

RECORDS

Cavalcada del Ninot

Cavalcada Infantil

**Dia
del xiquet**

Proclamació

diàleg [diálek]

1. *m.* Conversació entre dos o més persones.
2. *m.* Discussió o negociació amb la finalitat d'arribar a un acord entre les distintes posicions.
3. *m.* **LIT./TEATRE/AUDIOVIS.** Conversació entre dos o més personatges d'una obra de teatre, d'una pel·lícula, d'una sèrie de televisió.
4. *m.* **FILOS.** Forma discursiva caracteritzada per l'intercanvi d'idees, sovint contraposades i personalitzades generalment en dos subjectes.
5. *m.* **MÚS.** Part d'una composició musical en què dos instruments o dos veus es responen l'un a l'altre.

PUBLICITAT

CSP

Eliseo Pla Ramírez S.L.

— DES DE 1958 —

 /culleracash

 /culleracash

C/ Guàrdia Civil, 10 Cullera 46400 962 010 040

- BODES
- BATEJOS
- COMUNIONS
- ESMORZARS POPULARS

RESTAURANT L'HERETAT

📞 655 999 901

Jordi

•Polígon Industrial el Teular C/ Ferrers, 4 SUECA

pinder mym, s.l.

**pintura mural - decorativa
i restauració**

Avda. Bernat Alinyo, 12 - A 2º Pta. 8ª
46410 SUECA - València

Miguel: 670 40 14 61
Màxim: 670 40 49 52

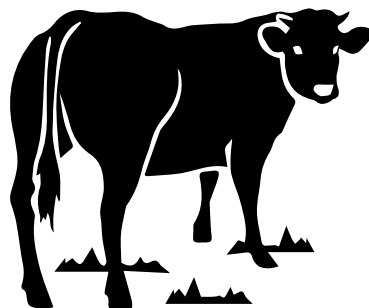

Tus seguros en buenas manos.

C/ Sequial, 26 - 46410 sueca · Tel. 96 170 22 50
multiseguros@multiseguros correduria.es

Ganados Blayet s.l

*Tl: 657 83 87 20 - 658 99 44 95
C. Tollana 35-4-11
Sueca - València*

SERVEIS PROFESSIONALS

FOTOCOPIES COLOR / BLANC I NEGRE

IMPRESSIÓ DES DE QUALESVOL SUPORT, USB, CD, DVD...

CARTELLERIA GRAN FORMAT

POSTER, FOTOGRÀFIC, LLENÇ...

PLOTEJATS I CÒPIES PLANOLLS

ESCAJEJAT GRAN FORMAT COLOR-B/N

PLANOLS, POSTERS, FOTOGRAFIES...

ESCAJEJAT DE DOCUMENTS

MUNTATGE FOAM

PLASTIFICACIONS

ENQUADERNACIONS

TARGETES VISITA, DIPTICOS, FULLS DE MÀ...

CARTES RESTAURANTS, BARS, MENÚS...

INVITACIONS PERSONALITZADES

BODES, COMUNIONS, BATEJOS, ANIVERSARIS...

DISSENY I MAQUETACIÓ...

Tel. 96 170 11 47

Plaça del Convent, 1 Esq.

46410 SUECA - Valencia

clientesuecopy@hotmail.com

artesanía
comunitat valenciana

Indumentària Valenciana • Confecció a Mida

C/. Sant Cristòfol, 22 1er. 2n. • SUECA • Tel. 679 993 693

 [instagram.com/artmoda_sueca](https://www.instagram.com/artmoda_sueca)

 [fb.com/artmoda](https://www.facebook.com/artmoda)

ARTICLES:

Carretons
Voladors
Caixes automàtiques multiefecte
Caixes de serpentes i confeti
Tubs de pètals de rosa
Tubs de confeti
Traques valencianes
Tot tipus d'articles pirotècnics

EVENTS:

Efectes especials
Castells
Mascletades
Qualsevol tipus d'event

Carretera Bèlgida - Gandia, CV-667, Km. 3, 360, 46868 Bèlgida (València)

Telèfon: +34 962 39 07 72

Email: pirotecnia@aitanapirotecnia.com

Web: www.aitanapirotecnia.es

An abstract artwork featuring a bright yellow, splattered, and dripping shape against a black background. The shape resembles a stylized, elongated figure or a splash of paint, with some internal detail suggesting a face or a specific form.

RICARDO CAÑAVERA BLAY
Pintor

669 95 00 35

C/ Polinyà, 48 - Sueca
pintorsueca@hotmail.com

- .Automòvils
- .Habitatges
- .Lloguer d'habitatges
- .Comunitats
- .Responsabilitat civil
- .Col·lectiu d'accident
- .Vida
- .Estalvis
- .Inversions
- .Assegurances agràries

Corredoria
Lliure de Multiassegurances

**Assegurem la teua
tranquil·litat**

C/ Cullera 28 baix 46410 Sueca (València)
tlf:96 205 29 97/98 Fax:96 205 29 99
info@lliurecorredoria.com

Olives
Antoni Cebolla
"Toni l'Olivero"

La cantant Vendrell, 17 SUECA

	Mòbil	619 41 11 96
	Magatzem	96 170 27 72

Des de 1888
Amadeo
CARNISSERIA

MERCAT CENTRAL, LA PLAÇA
PARADA 41 SUECA ☎ 605 52 60 00

Vent de
Mar
IMMOBILIÀRIA

Demelsa Martí Fos

672 629 709

inmoventdemar@gmail.com

VÍCTOR BERNABÉ MONCHO
ADVOCAT

96170 0223 / 656 19 21 23

victor.bernabe@icasueca.com

C/Sant Cristòfol, 9, 1, pta 2 Sueca (VLC)

Dels Ferrers, 17 - Pol. Ind. - Apt. 306

extinsu@telefonica.net

Tel. i Fax: 96 170 56 55

46410 SUECA (València)

Peu Sa

Clínica Podològica

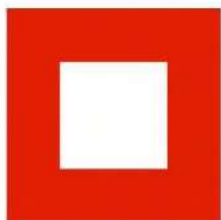

Lucía Carbonell José
Nº Col. 2337

C/ Les Sorts, 4 - SUECA - M 692 170 676

- Quiropèdia
- Berrugues Plantars
- Tractaments Ungueals
- Peu Diabètic
- Podologia Esportiva
- Podologia Infantil
- Biomecànica de la Carrera
- Plantilles
- Cirurgia del Peu
- Fisioteràpia

JOVIAN

MARCS
PERGAMINS

Bones falles!

Forn • Pastisseria Iborra
Plaça La Miraculosa, 4 • Mareny de Barraquetes
Telf. 96 176 01 03

Toni Bou

instal·lacions
electricitat i fontaneria

Telf.: 616 82 26 37 / 96 062 74 23

Avda. José Maiques 16 baix
46410 Sueca (València)

tonibouinstal.lacions@gmail.com

Luis Serra
muebles

CORBERA	ALZIRA	SUECA	ALZIRA	CORBERA
Avd. Ribera Baixa, 1	Avd. Luis Suñer, 20	C. València, 11	Zona cines el punt	C. Camí fondo s/n
tel. 96 256 10 58	tel. 96 241 08 39	tel. 96 170 63 08	tel. 96 240 33 38	tel. 96 297 86 50

FERRER & LÓPEZ

centre odontològic

629 807 846

Dr. José Manuel Ferrer Cutanda
Nº col 46004133

Dra. Sara López Sánchez
Nº col 46004132

Ramón Llull 24 baix
46420 El Perelló
València

perruqueria mar gregori estilisme

Tel.: 96 170 09 67 C/ Cullera 7
Sueca València

C/. Dr. Manuel Candela, 72
46021 València
96 372 56 88

C/. Mare de Déu, 7
46410 Sueca
96 171 21 56

bar cafeteria
mosset's

bar cafeteria pizzeria hamburgueseria

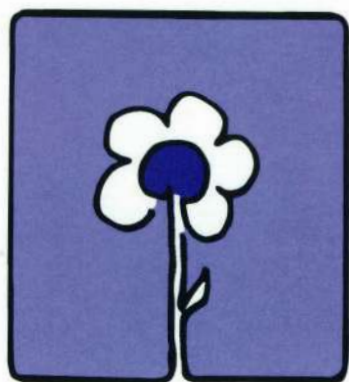
961 718 962
620 799 033
mossetssueca@hotmail.com
C/ Sequial, 29 · Sueca · València

— Details —
Punt i Seguit
SUECA
658 81 61 77

636400568

Flors Daria

Sant Domènec, 51
Tel. 96 170 05 86
46410 Sueca (València)

ASSESSORIA LABORAL · FISCAL · COMPTABLE · ASSEGURANCES

CLAUDIO MODESTO

Assesor Fiscal nº Col. 959

C/ Ronda del Materal, 3 baix · Tel. 96 170 46 78 · 96 171 81 95
46410 SUECA · asesoriacaudiomodesto@gmail.com

Forn Pastisseria
Carbó
Des de 1930

Via Sant Roc, nº 6 - 51
Les Palmeres - Sueca
(València)

CREDITSUECAMAR

Immobiliària

 Ronda de Bernat Alinyo, 47, Sueca
 96 170 21 45
 inmo@creditsuecamar.com

ARTS

PAPERERIA LLIBRERIA

C/ VALÈNCIA, 18. SUECA (VALÈNCIA)

TELF. 96 171 27 48

PATATAS FRITAS y FRUTOS SECOS

  GALIANA

TONI BENEDITO ESCRIVÀ
COMERCIAL

C/ Sor Isabel de Villena, 61 • 46410 SUECA València

 645 988 015

CORRENT
LLUM I AIGUA S.L.L.

instal·lacions d'electricitat i fontaneria

961 712 283

C/ SOR ISABEL DE VILLENA 77
46410 SUECA

CORRENT@CORRENT.ES

POWER EVENTS

PRODUCCIONS

653 862 683

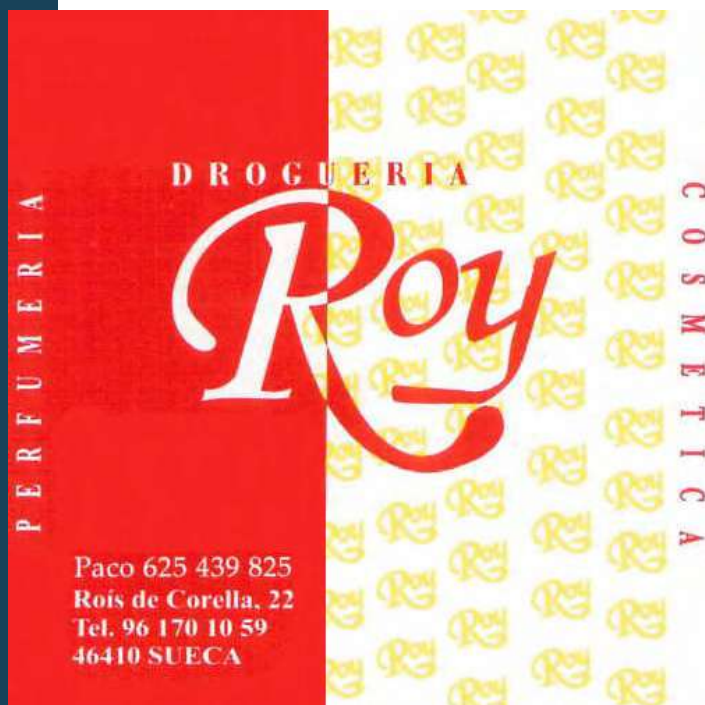

Noelia Martínez
estilisme

carrer utxana 68
46410 sueca
tel. 96 203 87 10

HORARI
De dilluns a divendres
de 10 a 13 h i de 16 a 20 h
Dimarts tancat
Dissabte de 9 a 17 h.

PERFUMERIA

DROGUERIA

Roy

COSMÉTICA

Paco 625 439 825
Rois de Corella, 22
Tel. 96 170 10 59
46410 SUECA

FORN

Pa de Nit

PASTISSERIA

PA DE POBLE - BOLLERIA - PIZZA - ENTREPANS

C/ La Punta, 20 - Telf. 675 91 42 66
SUECA
padenit@hotmail.com

DENTISTA

Odontologia i n t e g r a l

C/ MARE DE DÉU N°6 SUECA

 segursueca@generalmediadores.es

Jardins
BLAU MAR
salo banquetes i restaurant

amb les Falles

Avda Mareny Blau, s/n, Sueca, Spain

Telf. 962 13 71 14

info@jardinsblau.com

www.jardinsblau.com

FORN DE LA PATACOTA

ESPECIALITZAT EN:
TORTAES D'ATMELA

C/. Ronda del Materal, 10 - Tel. 96 170 08 61
46410 - SUECA

FIESTAS INFANTILES
Pequeñín

www.castillos-hinchablesvalencia.es
info@castillos-hinchables.com
Fiestas Infantiles Pequeñín
C/ Escultor Toran 6 Baix
46410 Sueca València
Tlf: 961 710 030 Mob: 626 389 204 - 616 604 244

TOT EL QUE NECESSITES PER A UN DIA INOBLIDABLE

CASTELLS INFLABLES
PERSONATGES INFANTILS
INFLABLES ESPORTIUS
INFLABLES AQUÀTICS
INFLABLES PUBLICITARIS

FESTES INFANTILS
ESPECTACLES INFANTILS
ANIMACIÓ INFANTIL
ATRACCIONS INFANTILS
DISCOMÒBIL, DJ, FESTES DE L'ESPUMA
ETC.

ABDONCOLOMAR

SOM LA TEUA ASSESSORIA

C/ POU 8 SUECA
96 170 29 65
abdon-colomar.com
info@abdon-colomar.com

IMMOBILIÀRIA I ADMINISTRACIONS

PERELLÓ S.L.

GESTIÓ IMMOBILIÀRIA
ADMINISTRACIÓ DE FINQUES

www.inmobiliariaperello.com

OFICINES

C. Patilots, 67-baix 46410 SUECA

Tel. 96 171 17 66 · Mv. 616 477 191

E-mail: info@inmobiliariaperello.com

C. Las Américas, 5-baix 46420 EL PERELLÓ

Tel. 96 177 21 77 · Mv. 669 564 793

E-mail: inmoperello@telefonica.net

www.inmobiliariaperello.com

